ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA LESNICKÁ A DŘEVAŘSKÁ

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Efektivita finančních podpor v rámci strukturálních fondů a komunitárních programů, zejména do životního prostředí

Disertační práce

Autor práce: Ing. Michaela Štěpánková

Školitel: doc. Ing. Miroslav Hájek, Ph.D.

2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem disertační práci na téma Efektivita finančních podpor v rámci strukturálních fondů a komunitárních programů, zejména do životního prostředí vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací a doporučení školitele. Souhlasím se zveřejněním disertační práce dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Praze dne 25. dubna 2018

…….
Ing. Michaela Štěpánková

Poděkování:

Ráda bych tímto vyjádřila svůj dík svému školiteli, doc. Ing. Miroslavu Hájkovi, Ph.D., za jeho cenné připomínky, odborné vedení a trpělivost při vedení mé disertační práce, publikační činnosti a v průběhu doktorského studia. Upřímné poděkování patří také Ing. Pavle Kubové, Ph.D., za spolupráci v rámci publikační činnosti a její hodnotné rady a ochotu.

ABSTRAKT

Pro období 2007–2013 vyčlenila Evropská unie ze svého rozpočtu 26,69 miliard eur. Tyto prostředky jsou určeny na realizaci projektů, tzv. operačních programů. Zároveň se v tomtéž období Česká republika, resp. fyzické a právnické osoby z České republiky, mohli ucházet o čerpání více jak 94 miliard eur v komunitárních programech.

Jakým způsobem šlo tyto prostředky získat, jak se s nimi muselo nakládat, nakolik účinně a smysluplně byly využity, tím vším se zabývá disertační práce. Úmyslem je shrnout informace získané z dostupných zdrojů, z odborné literatury a z dosavadní praxe do uceleného přehledu. Dále pak posoudit efektivitu podpor, které byly v podobě dotací uděleny různým subjektům. Ze získaných podkladů následně vychází navrhované řešení a mnohá doporučení, jak udělování a čerpání podpor zefektivnit.

KLÍČOVÁ SLOVA: efektivnost, monitoring, evaluace, dotace, životní prostředí

SUMMARY

For the 2007-2013 programme period the European Union allocated 26.69 billion EUR to the Czech Republic from its budget. These finance are given to realization of projects, so called operational programs. At the same time the Czech Republic can tender over EUR 94 billion, which is a budget of Community Programmes. How can we this financial contributions receive and how handle with them? How effectively and meaningful are they exploited? All these questions will be answered in this thesis. The aim of this thesis is to summarize a large amount of information (from available sources, from literature, from previous practice). Another aim is the assessment of the effectiveness of financial supports, which were in the form of grants awarded to various entities. Then will be proposed suitable solution and many recommendations, how to make allocating and pumping of grants more efficient.

KEY WORDS: efficiency, monitoring, evaluation, subventions, environment

Obsah:

1. Úvod 8
2. Cíle práce 10
3. Literární rešerše 12
3.1 Fiskální politika Evropské unie..... 12
3.2 Fondy EU..... 18
3.2.1 Strukturální fondy 19
3.2.2 Kohezní fond 26
3.2.3 Komunitární programy 26
3.2.4 Iniciativy Evropské komise 30
3.2.5 Ostatní fondy Evropské unie 31
3.3 Stav životního prostředí..... 37
3. 4 Dotační tituly v oblasti životního prostředí..... 39
3.4.1 Operační program Životní prostředí..... 39
3.4.2 Program rozvoje venkova..... 65
3.4.3 LIFE+..... 76
3.5 Monitoring a evaluace..... 78
3.5.1 Metody pro hodnocení výdajových programů..... 83
Metody pro jednokriteriální hodnocení..... 83
Metody pro vícekriteriální hodnocení..... 102
4. Metodika..... 103
4.1 Sběr dat..... 103
4.2 Analýza dat..... 105
5. Výsledky..... 107
5.1 Vyhodnocení dotazníků..... 107
5.2 Evaluace dotačních titulů v oblasti životního prostředí..... 118
5.2.1 Evaluace Operačního programu Životní prostředí 118
5.2.2 Evaluace 6. prioritní osy OP ŽP..... 139
5.2.3 Evaluace Programu rozvoje venkova 154
5.2.4 Hodnocení OP ŽP a PRV z pohledu 3E 167

5.3 Analýza ukazatelů 171
5.3.1 Míra náročnosti administrace výdajového programu (MNAVP) 171
5.3.2 Míra finanční náročnosti fungování programu připadajícího na jednoho úředníka 175
5.3.3 Délka času administrace projektu ze strany řídícího orgánu programu 178
6. Diskuze a vyhodnocení výzkumných předpokladů 179
7. Závěry a doporučení 187
8. Seznam literatury a použitých zdrojů 192
9. Přílohy, přehled obrázků, schémat, grafů a tabulek 203
9.1 Příloha 203
9.2 Přehled obrázků, schémat, grafů a tabulek 211
9.3 Seznam použitých zkratek 217

1 Úvod

Maastrichtská smlouva přetvořila předcházející Evropská společenství ve specifickou organizaci, a to v Evropskou unii. Není federálním státem jako Spojené státy americké, ale není ani pouhou mezivládní organizací jako Organizace spojených národů. I po vstupu do ní zůstávají členské země suverénními, avšak některé své svrchované pravomoci přenesly na její bedra. Cílem Evropské unie (EU) je podpora rozvoje a růstu hospodářství, zaměstnanosti, konkurenceschopnosti, vytvoření společného trhu a hospodářské a měnové unie, zlepšování životní úrovně a kvality životního prostředí (Fiala a Pitrová, 2003).

Politika hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie je odrazem principu solidarity. Jde o to, že bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a méně rozvinutých regionů za účelem snižování regionálních rozdílů, zlepšování životního prostředí a sjednocení úrovně kvality života v celé EU. Tato, tak zvaná regionální politika, je realizována evropskými fondy, jejichž prostřednictvím se přerozdělují finanční prostředky. Jedná se v podstatě o strukturální fondy, komunitární programy a kohezní fond.

Po vstupu do Unie v roce 2004 se i České republice naskytla jedinečná možnost využívat strukturální fondy a komunitární programy. V rámci strukturálních fondů bylo pro období 2007–2013 vyčleněno pro Českou republiku 26,7 miliard eur. Zároveň se v tomtéž období bylo možné ucházet o více jak 94 miliard eur, což je zhruba rozpočet všech komunitárních programů.

Přerozdělování těchto prostředků z evropských fondů představuje velmi složitý a často bohužel nesrozumitelný a netransparentní proces. Je zde viditelný vliv politické reprezentace a lobbyismu na výběr projektů. Posoudit efektivitu podpor, které byly v podobě dotací uděleny různým subjektům, je opravdu nesnadné.

Vhodné je nalézt takové analytické a metodické nástroje, pomocí nichž by bylo snadné v praxi určit již v počáteční fázi, jaké projekty jsou vhodné k udělení finanční podpory. Realizace projektů v programovacích obdobích 2004–2006 a 2007–2013 ukázala svá slabá místa, je tedy vhodné se pro nadcházející období 2014–2020 poučit, vyhnout se opakování stejných chyb a využít získané zkušenosti.

2 Cíle práce

Evropské strukturální a investiční fondy slouží k podpoře hospodářského růstu, ke zlepšování vzdělanosti obyvatel a ke snižování sociálních nerovností. Tvoří je Fond soudržnosti, Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond. Cílem fondů Evropské unie je postupně snižovat rozdíly mezi jednotlivými regiony zemí EU. V různé míře z nich čerpají všechny státy, více však tzv. mladší členské země, mezi které patří i Česká republika (MMR ČR, 2014). Evropské fondy tedy skrývají obrovský potenciál.

Hlavní cíl této disertační práce je především posouzení teoretických a praktických přístupů k hodnocení efektivity finančních podpor. Toto hodnocení je provedeno z globálního hlediska a je především posuzováno, zda byly splněny cíle jednotlivých dotačních titulů, a zda byly finanční prostředky využity efektivně a hospodárně. Vzhledem k obšírnosti tématu se práce zabývá primárně oblastí životního prostředí. Detailněji pak zkoumá zlepšování stavu přírody a krajiny, lesů a lesních půd. Ze získaných podkladů vychází navrhované řešení ve formě doporučení, jak udělování a především čerpání podpor zefektivnit.

Jak již bylo naznačeno v úvodu, dotační politika je velmi komplikovaný a náročný systém pomoci. Z toho důvodu je dílčím cílem této disertační práce analyzovat data získaná z dostupných zdrojů (včetně databází Státního fondu životního prostředí ČR a Státního zemědělského intervenčního fondu), z odborné literatury a především z dosavadní praxe, do uceleného přehledu.

Ač již nastal závěr tohoto programovacího období, evaluaci typu ex post bude možné provést pravděpodobně až ke konci roku 2018, tedy v době, kdy budou k dispozici kompletní a finální data. Z tohoto důvodu je dalším cílem provedení průběžné (tzv. interim) evaluace jednotlivých dotačních titulů a jejich komparace.

V návaznosti na stanovené cíle je současně ověřena pravdivost následujících výzkumných předpokladů:

Výzkumný předpoklad č. 1:

Nejvýznamnější finanční nástroj na zlepšení stavu životního prostředí v České republice z pohledu alokace představuje Operační program Životní prostředí.

Výzkumný předpoklad č. 2:

Počet schválených projektů v rámci Operačního programu Životní prostředí, 6. prioritní osy Zlepšování stavu přírody a krajiny, oblasti podpory 6.3 Obnova krajinných struktur, je nejvyšší v kraji, který má největší rozlohu či je nejvíce zalesněný.

Výzkumný předpoklad č. 3:

Pro životní prostředí České republiky má mnohem větší význam účast na čerpání finančních podpor ze strukturálních fondů oproti účasti v komunitárních programech.

Výzkumný předpoklad č. 4:

Finanční prostředky k realizaci projektů v oblasti životního prostředí získané z fondů Evropské unie jsou efektivně, hospodárně a účelně využívány a přispívají k plnění cílů v podobě monitorovacích indikátorů.

3 Literární rešerše

V literární rešerši je teoreticky nastíněna fiskální politika Evropské unie, v jejímž rámci jsou vkládány finanční prostředky do fondů. Stručně je shrnut stav životního prostředí a obšírněji popsány dotační tituly, které právě do oblasti životního prostředí cílí. Další zásadní kapitolou je monitoring a evaluace, kde jsou především definovány jednokriteriální a vícekriteriální metody pro hodnocení výdajových programů.

3.1 Fiskální politika Evropské unie

Evropská unie je specifickou organizací a její příjmy a výdaje mají taktéž ne zcela obvyklý charakter. Tím je dána i specifická tvorba rozpočtu. Rozpočet Evropské unie je typově odlišný od rozpočtů členských států i mezinárodních organizací:

- → je zaměřen na krytí několika málo položek
- → nepřipouští deficity – je tedy vždy vyrovnaný
- → poměrně nízký
- → má své vlastní příjmy
- → administrativa tvoří pouze malou část (5–7 %)

Jeho výše je dána stropem vlastních zdrojů. Tento strop musí být respektován při tvorbě víceletého finančního rámce (tzv. finanční perspektivy) i při přijímání ročních rozpočtů (Úřad vlády ČR, 2007d).

Každoroční rozpočet musí respektovat limity dohodnuté v příslušném finančním rámci - první rámec byl vytvořen na období 1988–1992. V 80. letech 20. století se totiž opakovaně stávalo, že navrhované výdaje nebyly dostatečně kryty plánovanými příjmy. Tento problém byl způsoben především finančně velmi náročnou společnou zemědělskou politikou a zvyšujícími se výdaji na strukturální fondy. To spolu se zhoršenou politickou a institucionální rovnováhou systému financování Společenství vedlo k rozpočtovým krizím.

Řešení přinesla reforma, která zavedla tzv. **víceletý finanční rámec** – to je dohoda, která na několik let stanoví závazné limity, v jejichž mezích jsou pak schvalovány jednotlivé roční rozpočty. Finanční perspektiva je přijímána ve formě **meziinstitucionální dohody**, tj. dohody mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU. První víceletý finanční rámec byl vytvořen na pět let, od roku 1993 je finanční perspektiva sestavována na **sedmileté období**.

Proces schvalování rozpočtu popisuje následující schéma č. 1.

Schéma č. 1 – proces schvalování rozpočtu

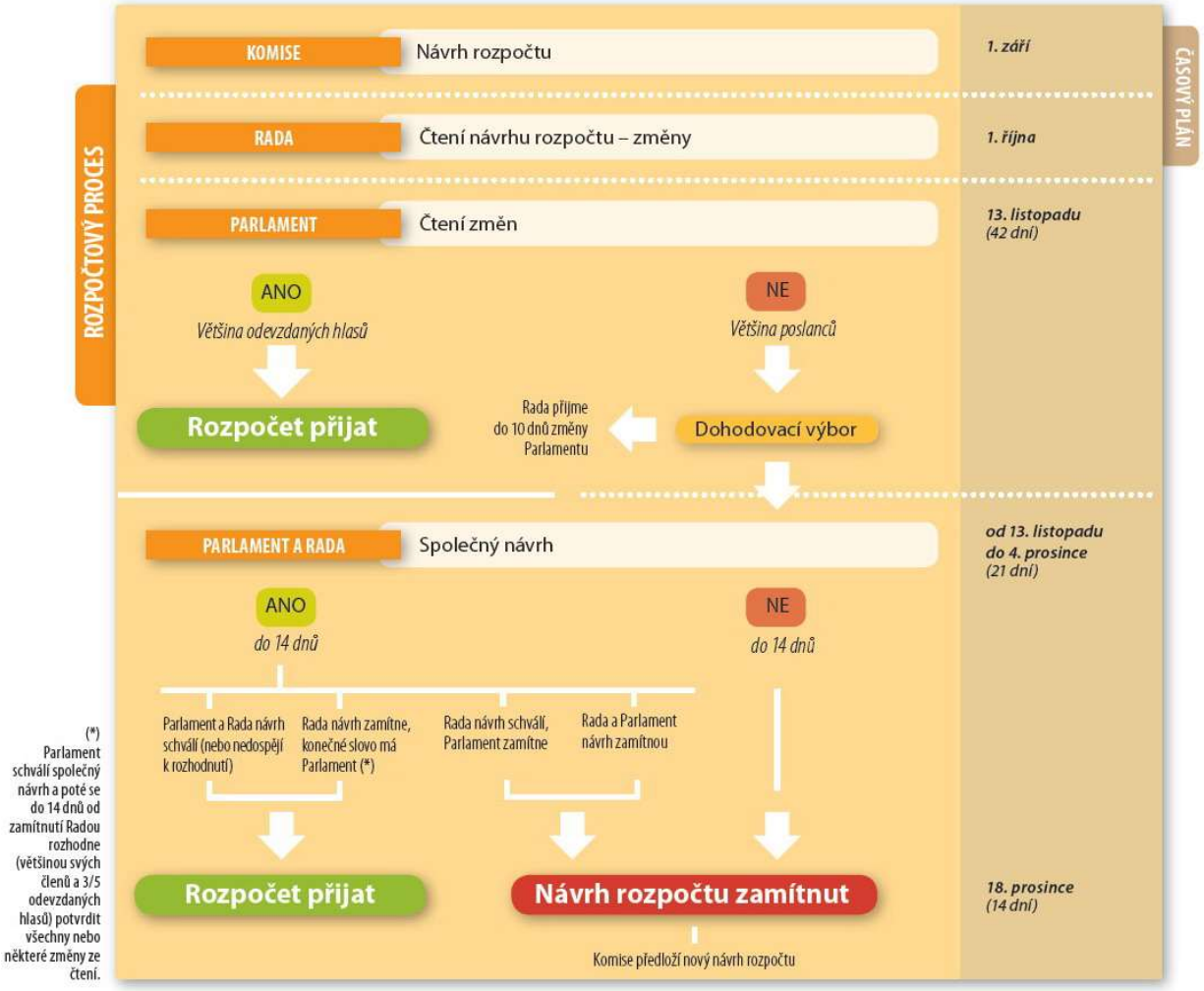

Zdroj: Evropská komise (2010)

Orgány Evropské unie, tedy Komise, Parlament a Rada, mají při rozhodování o rozpočtu různé role a pravomoci. Jak vyplývá ze schématu č. 1, jako první krok přijímá Rada víceletý finanční rámec, a to poté, co obdrží souhlas Evropského parlamentu udělený většinou jeho poslanců.

Víceletý finanční rámec určuje roční maximální limity pro jednotlivé okruhy. Nejkratší trvání finančního rámce je 5 let. Tím je zajištěna rozpočtová flexibilita a především dlouhodobé plánování výdajů.

Před 1. červencem vypracují všechny orgány a instituce EU odhady pro návrh rozpočtu. Na základě toho Komise odhady konsoliduje a sestaví návrh rozpočtu pro daný rok. Okolo 1. září jej předloží Radě a Evropskému parlamentu. Snahou Komise je ve skutečnosti předložit návrh rozpočtu již před koncem dubna či začátkem května.

Před 1. říjnem je návrh rozpočtu Radou předán Evropskému parlamentu, a to včetně případných změn. Rada Parlament informuje o svých postojích k návrhu rozpočtu a argumentuje své důvody. 42 dní má poté Parlament na své vyjádření, buď rozpočet v říjnovém čtení přijme, nebo předá navrhované změny zpět Radě k dopracování. V kompetenci Rady je do deseti dní změny přijmout a nový návrh rozpočtu schválit.

Jestliže však Rada změny Parlamentu neakceptuje, je stanoven dohodovací výbor, který se skládá z členů Rady či jejich zástupců a ze stejného počtu členů zastupujících Parlament. Do 21 dní musí dohodovací výbor předložit společný návrh. Zpravidla na začátku listopadu se dohodovací výbor dohodne na společném návrhu, Rada a Parlament mají pak 14 dní na vyjádření, tedy na schválení či zamítnutí. Pravomocí Parlamentu je rozpočet přijmout i v případě, že byl společný návrh Radou zamítnut.

Pokud jedna instituce, tedy Rada nebo Parlament, společný návrh zamítne, zatímco druhá instituce k rozhodnutí nedospěje, musí být rozpočet zamítnut. Komise je pak nucena předložit nový návrh rozpočtu.

V případě, že na začátku rozpočtového roku není rozpočet s konečnou platností stále přijat, smí být každý měsíc vydán finanční obnos nepřesahující více než $^1/_{12}$ rozpočtových prostředků přidělených na předchozí rozpočtový rok.

Obdobně je postupováno při přijetí pozměňovacích návrhů k návrhu rozpočtu:

- předkládaných – jestliže se před přijetím rozpočtu objeví nové skutečnosti,
- opravných – okolnosti výjimečné, nepředvídatelné a nevyhnutelné, jež nastanou až po schválení rozpočtu (EU, 2010).

Zásady rozpočtu

Při přijímání rozpočtu EU musí být dodrženy tyto zásady (Úřad vlády ČR, 2007d):

- **zásada jednotnosti a správnosti rozpočtu;**
- **zásada ročního rozpočtu** – rozpočet se schvaluje na období jednoho roku, tj. od 1. 1. do 31. 12;
- **zásada vyrovnanosti** – příjmy a výdaje rozpočtu EU musí být vždy vyrovnané - vzhledem k tomu, že rozpočet je sestavován na bázi odhadu, končí většinou přebytkem (ten je převeden do dalšího finančního období). V případě, že by rozpočet v daném roce skončil deficitem, musí být tento deficit v následujícím roce započítán do výdajů rozpočtu;
- **zásada zúčtovací jednotky** – rozpočet se sestavuje, plní i vyúčtovává v eurech;
- **zásada obecnosti** – celkové příjmy musí pokrývat celkové položky na platby;

- **zásada specifikace** – výdaje rozpočtu jsou přiřazeny do jednotlivých hlav a kapitol;
- **zásada řádného řízení** – použití položek rozpočtu musí být v souladu se zásadami hospodárnosti, účinnosti a efektivity;
- **zásada transparentnosti** – rozpočet a opravné rozpočty musí být zveřejněny v Úředním věstníku Evropských společenství, a to do dvou měsíců od jejich schválení;

Jak již bylo uvedeno výše, Evropská unie má na financování svých výdajů vlastní zdroje.

Existují čtyři typy vlastních zdrojů (Evropská komise, 2014)**:**

→ tradiční vlastní zdroje – cla vybíraná za dovoz produktů pocházejících z nečlenských států EU;
→ zdroj založený na dani z přidané hodnoty – tvořen jednotnou procentní sazbou uplatňovanou na každý harmonizovaný příjem členského státu z daně z přidané hodnoty;
→ zdroj pocházející z hrubého národního důchodu – tvořen jednotnou procentní sazbou z hrubého národního důchodu každého členského státu;
→ ostatní zdroje – daně zaměstnanců EU, příspěvky nečlenských zemí do některých programů EU, pokuty uložené společnostem porušující hospodářskou soutěž nebo jiné předpisy.

Graf č. 1 – původ vlastních zdrojů rozpočtu EU

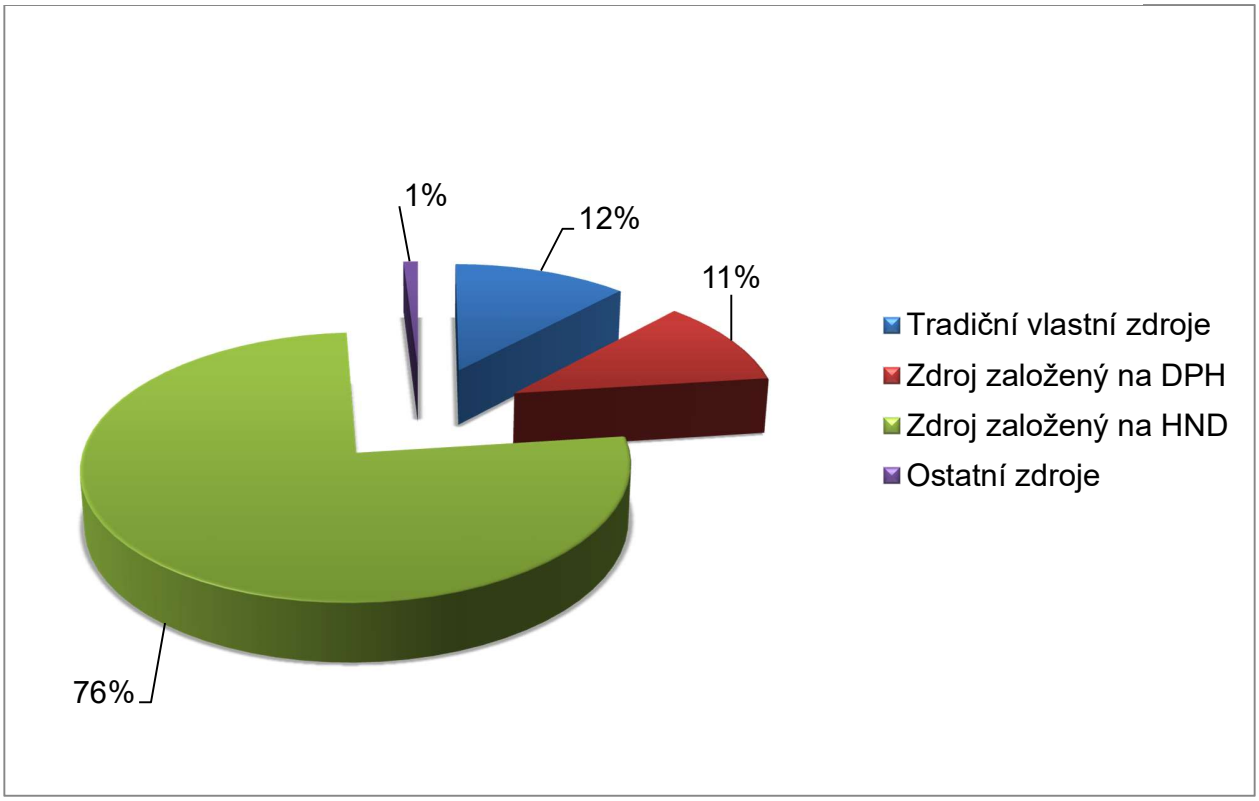

Zdroj: Evropská komise (2014), upraveno autorkou

Prostředky z rozpočtu EU jsou použity na zlepšení každodenního života lidí, ať už přímo či nepřímo.

Obrázek č. 1 – priority EU

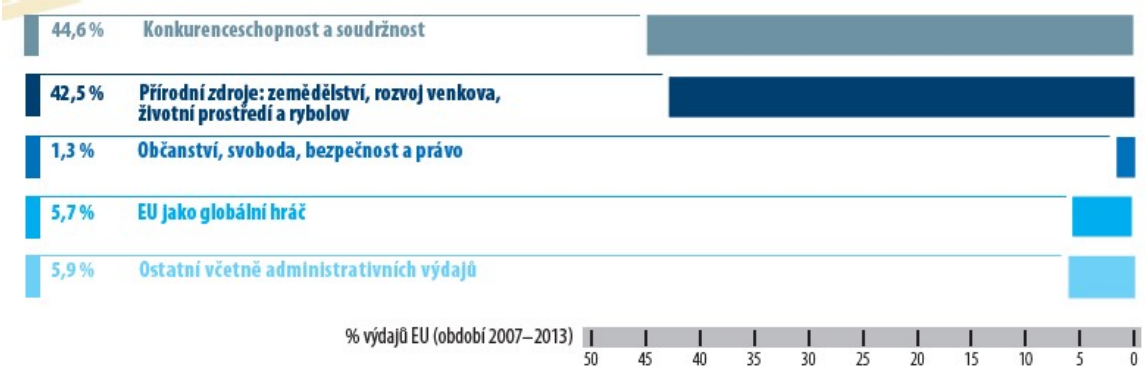

Zdroj: Evropská komise (2009)

Akce a projekty financované z rozpočtu EU odrážejí priority, které si EU v daném časovém horizontu stanoví. Ty jsou seskupeny do šesti širších kategorií výdajů (tzv. okruhů) a třiceti jedné oblasti politik, jak znázorňuje obrázek č. 1.

3.2 Fondy EU

Fondy Evropské unie slouží k financování politik EU, k podpoře hospodářského růstu členských států, k podpoře vzdělanosti apod. Mimo to také existují fondy na pomoc zemím, které kandidují na vstup do Evropské unie, a nejsou tedy ještě jejími členy.

Fondy EU

- strukturální fondy:
    - Evropský fond regionálního rozvoje
    - Evropský sociální fond
    - Fond soudržnosti
- komunitární programy
- iniciativy Evropské komise
- ostatní fondy
    - Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
    - Evropský rybářský fond
    - Evropský fond solidarity
    - Fondy předvstupní pomoci

Finance jsou rozdělovány v rámci tzv. programových (programovacích) období, trvajících vždy 7 let (2000–2006, 2007–2013, 2014–2020). Pro každé z těchto období jsou kromě rozpočtu stanovovány nové cíle a priority, jichž se členské státy snaží dosáhnout (MMR ČR, 2007).

3.2.1 Strukturální fondy

Strukturální fondy jsou nástrojem politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) a slouží k dosahování ekonomické a sociální soudržnosti Evropské unie. Prostředky z těchto fondů jsou určené na pomoc méně rozvinutým regionům, regionům potýkajícím se strukturálními problémy a na podporu adaptace a modernizace politik, systémů vzdělávání a odborné přípravy zaměstnanosti (EU-Media s. r. o., 2008a).

Hlavním nástrojem regionální politiky Evropské unie jsou dva strukturální fondy:

- Evropský fond regionálního rozvoje
- Evropský sociální fond

Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund – odtud tedy označení ERDF) zaměřuje svoji podporu na investiční (tzv. tvrdé) projekty. Pomáhá snižovat nerovnosti v zaostávajících regionech a upadajících průmyslových oblastech (Úřad vlády ČR, 2007e).

Mezi jeho hlavní cíle patří:

- zlepšování infrastruktury (výstavba silnic a železnic, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón atd.);
- podpora nových pracovních míst (podpora začínajícím podnikatelům atd.);
- podpora malých a středních podniků (posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech atd.);
- rozvoj technologií (podpora inovačního potenciálu atd.);

- ochrana a zlepšování životního prostředí (výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, využívání obnovitelných zdrojů energie, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, úpravy koryt řek, budování čističek odpadních vod a další);
- rozvoj turistiky (rekonstrukce kulturních památek, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch atd.).

Evropský sociální fond (European Social Fund – odtud tedy zkratka ESF) zaměřuje svoji podporu na neinvestiční (tzv. měkké) projekty. Financuje opatření v oblasti profesní přípravy a systému získávání nových zaměstnanců, pomáhá lidem zapojit se do trhu práce.

Podpora se týká konkrétně těchto oblastí:

- aktivní politika zaměstnanosti,
- reintegrace dlouhodobě nezaměstnaných,
- pomoc mladým nezaměstnaným a lidem s tělesným postižením (speciální programy pro osoby zdravotně postižené, podpora začínajícím OSVČ),
- podpora rovných příležitostí na trhu práce pro ženy a muže,
- podpora vzdělávacích a rekvalifikačních kurzů (tvorba inovativních vzdělávacích programů, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, zlepšování podmínek pro využívání informačních a komunikačních technologií pro žáky i učitele),
- zlepšování mobility pracovních sil (stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru),
- speciální programy pro děti, mládež, etnické skupiny a další znevýhodněné obyvatele.

1. ledna 2007 odstartovalo sedmileté programovací období (2007-2013) a byly stanoveny tři cíle regionální politiky:

- konvergence,
- regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,
- evropská územní spolupráce.

Cíl Konvergence

V jeho centru stojí podpora hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělých regionů a členských států. V České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hl. m. Prahy a je realizovaný prostřednictvím osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů. Na cíl Konvergence připadá v České republice 25,89 miliard eur (MMR ČR, 2007a).

Tyto finance jsou dále rozděleny do sedmi regionálních operačních programů (ROP) a osmi tematických operačních programů (OP). Regionálním operačním programům pro regiony soudržnosti NUTS II bylo přiděleno 4,66 miliard eur.

NUTS neboli Nomenklatura územních statistických jednotek (zkratka z francouzského Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques nebo z anglického Nomenclature of Units for Territorial Statistics) jsou územní celky vytvořené pro statistické účely Eurostatu (statistický úřad Evropské unie) pro porovnávání a analýzu ekonomických ukazatelů, statistického monitorování, přípravu, realizaci a hodnocení regionální politiky členských zemí Evropské unie. Tuto klasifikaci zavedl Eurastat v roce 1988. Statistická jednotka NUTS 0 odpovídá českému ekvivalentu stát, NUTS 1 odpovídá území, NUTS 2 regionu, NUTS 3 kraji, NUTS 4 okresu a NUTS 5 obci.

Regionální operační programy jsou tedy určené na podporu sedmi českých regionů:

- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Střední Čechy
- ROP NUTS II Střední Morava

Osmi tematickým operačním programů byl přidělen rozdíl mezi výše uvedenými částkami, tedy 21,23 miliard eur. Jedná se o tyto operační programy:

- Integrovaný operační program
- Operační program Doprava
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Technická pomoc
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Životní prostředí

Obrázek č. 2 – mapa České republiky s barevným odlišením jednotlivých regionů soudržnosti

Zdroj: MMR ČR (2012)

Z obrázku č. 2 vyplývá, že region Severozápad zahrnuje Karlovarský a Ústecký kraj, region Jihozápad kraj Plzeňský a Jihočeský, region Střední Čechy kraj Středočeský. Pod region Severovýchod spadá kraj Liberecký, Královéhradecký a Pardubický, pod region Jihovýchod kraj Vysočina a Jihomoravský. Do regionu Střední Morava se řadí Olomoucký a Zlínský kraj, do regionu Moravskoslezsko kraj Moravskoslezský.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

V rámci cíle Konvergence se nesmělo zapojit hlavní město Praha. Z toho důvodu je zde cíl Regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, do něhož spadá naopak pouze Praha. Na dva operační programy byla vyčleněna částka ve výši 0,42 miliardy eur.

Jedná se o:

- Operační program Praha Konkurenceschopnost
- Operační program Praha Adaptabilita

Cíl Evropská územní spolupráce

Tento cíl usiluje o podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů, jak již z jeho názvu vyplývá. V České republice pod něj spadají všechny regiony a prostředky lze čerpat z devíti operačních programů. Na cíl Evropská územní spolupráce připadá v České republice 0,39 miliard eur (MMR ČR, 2007a):

- Operační program Meziregionální spolupráce
- Operační program Nadnárodní spolupráce
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko
- Síťový operační program ESPON 2013
- Síťový operační program INTERACT II

Kompletní přehled finančního rozdělení v % je zřejmý z následujícího grafu.

Graf č. 2 – rozdělení finančních prostředků dle jednotlivých cílů v %

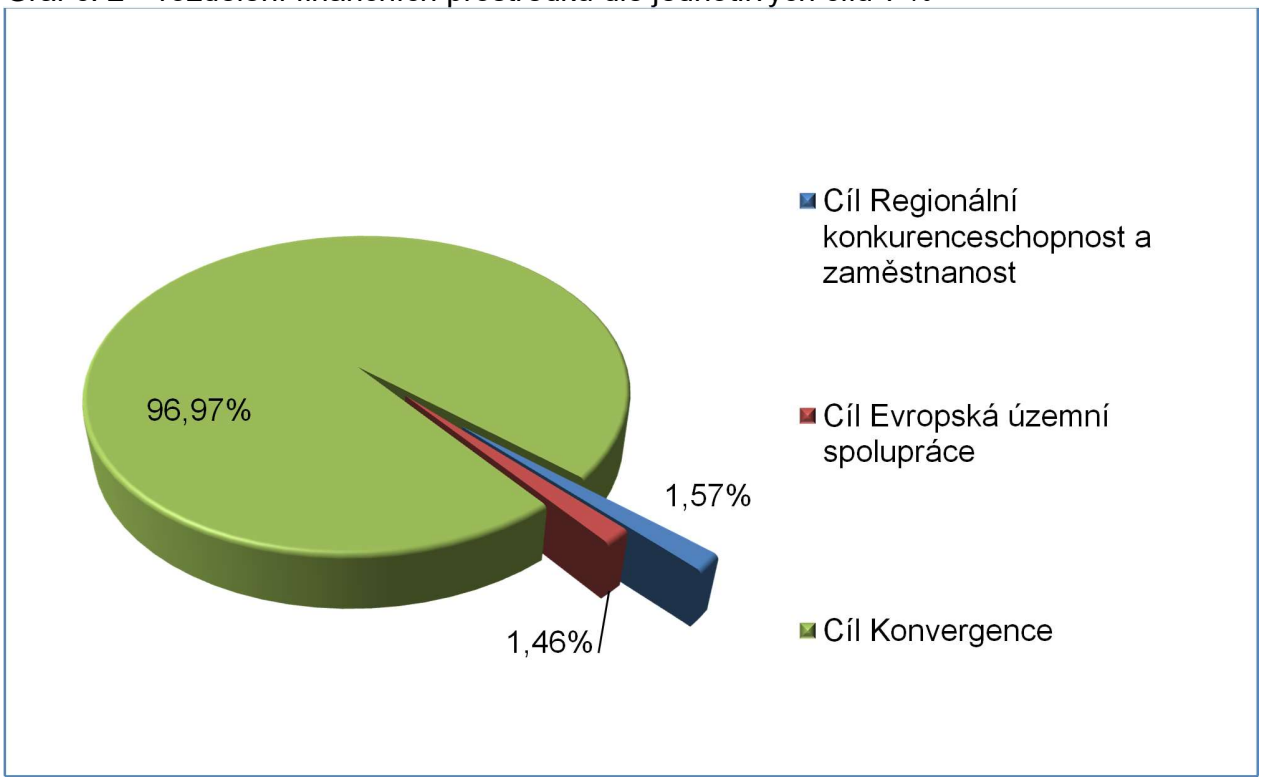

Zdroj: MMR ČR (2007a), upraveno autorkou

Z grafu č. 2 plyne, že Cíl Konvergence obhospodařuje nejvíce finanční prostředků, a to 96,97 %. Na Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost připadá 1,57 %. Nejmenší podíl patří Cíli Evropské územní spolupráce, a sice 1,46 %.

3.2.2 Kohezní fond

V rámci podkapitoly o strukturálních fondech bylo uvedeno, že hlavním nástrojem regionální politiky Evropské unie jsou dva strukturální fondy, a to ERDF a ESF. Tuto informaci samozřejmě nyní nebude vyvrácena, ale jen doplněna. Hlavní nástroje totiž nejsou pouze fondy dva, ale tři. Tím třetím je Fond soudržnosti neboli Fond kohezní.

První dva fondy vznikly již v 70. letech minulého století, Fond soudržnosti byl založen až roku 1993, a to Maastrichtskou smlouvou. Na rozdíl od fondů strukturálních je určen na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Fond byl založen za účelem pomoci slabším státům splnit podmínky pro vstup do Hospodářské a měnové unie (tzv. maastrichtská kritéria). Pomoc z tohoto fondu si může nárokovat pouze ten stát, jež nedosahuje 90 % průměru hrubého národního produktu Evropské unie.

Fond spolufinancuje velké infrastrukturní projekty v oblasti ochrany životního prostředí a transevropských dopravních sítí (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy, městská doprava při dodržování zásad udržitelného rozvoje), dále má přispívat k zajištění posunu podporovaných států k rozpočtové stabilitě, vyžadované EMU (hospodářská a měnová unie), aniž by se omezovaly rozsáhlé investice, jež jsou v uvedených oblastech nutné (Úřad vlády ČR, 2007a).

3.2.3 Komunitární programy

Komunitární programy představují další z finančních nástrojů Evropské unie. Oproti strukturálním fondům však politika jejich čerpání generuje značné rozdíly.

Schéma č. 2 – nastínění základních rozdílů mezi strukturálními fondy a komunitárními programy

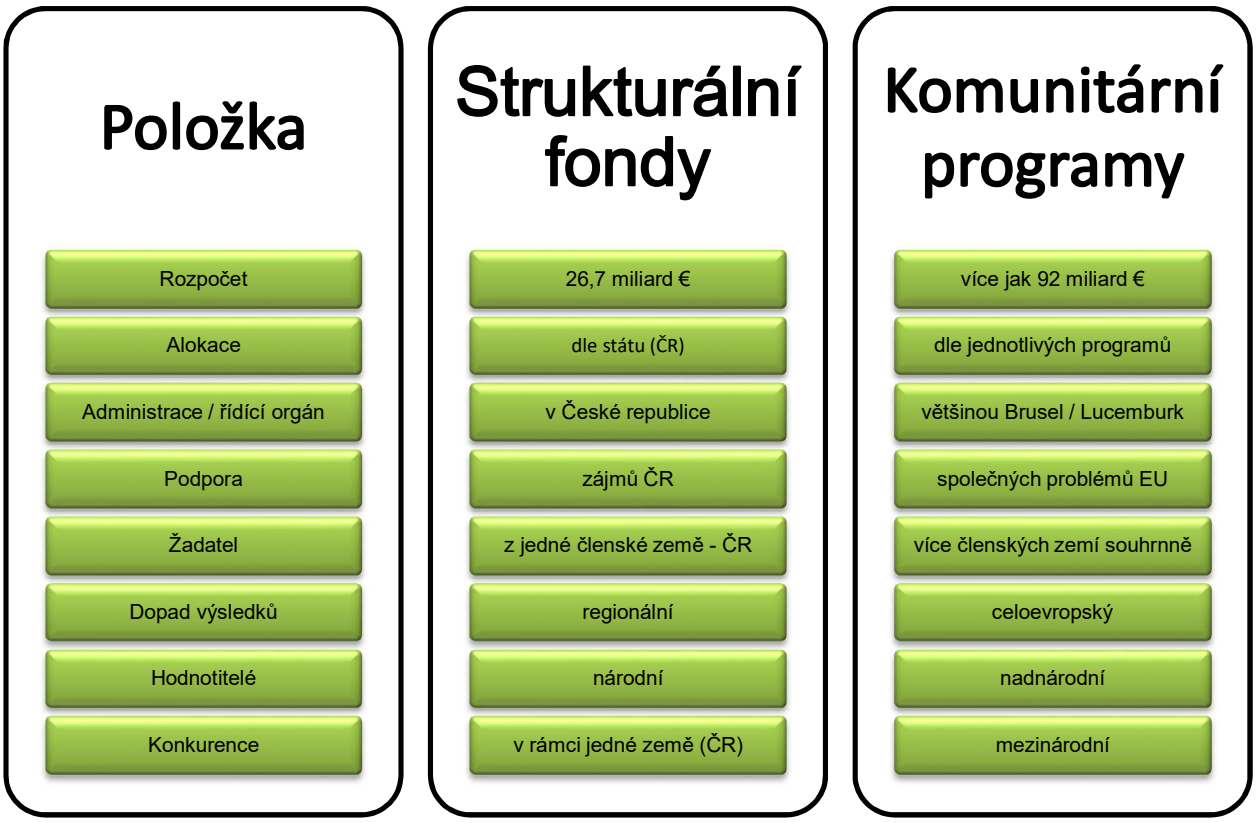

Zdroj: MMR (2007), upraveno autorkou

Z výše uvedeného schématu č. 2 je zřejmé, že základní rozdíly jsou především v administraci komunitárních programů. Administrace je obvykle realizována příslušným útvarem Evropské komise přímo v Bruselu nebo v Lucemburku.

Finanční prostředky jsou alokovány dle jednotlivých programů, nikoli dle jednotlivých členských zemí. Jejich cílem je podpora a prohloubení spolupráce mezi členskými státy v různých specifických oblastech a tudíž obecným pravidlem pro získání podpory je vytvoření partnerství mezi subjekty z různých států (konsorcium) a evropská přidaná hodnota.

Cíle, metody a formy spolupráce by měly tedy přesáhnout lokální, regionální nebo národní zájmy. Projekty žadatelů zde musí obstát v mezinárodní konkurenci, zatímco v případě strukturálních fondů mezi sebou soutěží pouze subjekty z dané členské země.

Skladba a obsah jednotlivých komunitárních programů je průběžně upravována dle aktuálních potřeb a priorit Evropské unie. Zpravidla jsou však podporovány projekty týkající se následujících oblastí:

- výzkum, vývoj a inovace
- vzdělávání
- kultura
- životní prostředí
- informační společnost
- podnikání
- sociální politika
- zdraví
- svoboda a bezpečnost
- doprava
- energetika

Z dostupných zdrojů byly sebrány informace týkající se jednotlivých komunitárních programů a výše jejich rozpočtů. Data byla vložena do přehledné tabulky č. 1.

Tabulka č. 1 – přehled komunitárních programů pro období 2007-2013

Český ekvivalent	Rozpočet
Aeronautics and Air Transport (Clean Sky)	1 600 000 000 €
Ambient Assisted Living Joint Programme (AAL)	700 000 000 €
Baltic Sea Research and Development Programme	100 000 000 €
Finanční mechanismy civilní obrany	189 800 000 €
Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace	3 621 300 000 €
Comenius	1 047 000 000 €
Consumer Programme 2007–2013	156 800 000 €
Kultura 2007	400 000 000 €
Customs 2013	323 800 000 €
Erasmus	3 114 000 000 €
Evropa pro občany	215 000 000 €
Program partnerství mezi evropskými a rozvojovými zeměmi v oblasti klinických testů	400 000 000 €
Eurostars	300 000 000 €
Fiscalis 2013	175 300 000 €
7. rámcový program	50 521 000 000 €
Základní práva a spravedlnost	542 900 000 €
Galileo	2 600 000 €
Grundtvig	358 000 000 €
Hercule II.	98 525 000 €
Innovative Medicines Initiative (IMI)	1 000 000 000 €
ISA - Interoperability Solutions for European Public Administrations	164 000 000 €
Leonardo da Vinci	1 725 000 000 €
LIFE +	2 143 000 000 €
Celoživotní učení	6 970 000 000 €
Marco Polo II.	450 000 000 €
Media 2007	754 950 000 €
Nanoelectronics Technologies 2020 (ENIAC)	3 000 000 000 €
Pericles	7 000 000 €
Progress	743 250 000 €
Zdraví	321 500 000 €
Bezpečnější internet	55 000 000 €
Bezpečnost a ochrana svobod	139 400 000 €
Solidarita a řízení migračních toků	4 020 370 000 €
Transevropské sítě TEN-E	155 000 000 €
Transevropské sítě TEN-T	8 013 000 000 €
Mládež v akci	885 000 000 €
CELKEM	**94 412 495 000 €**

Zdroj: Evropská komise (2007), upraveno autorkou

Z tabulky č. 1 je zřejmé, že největší rozpočet má 7. rámcový program (50 521 000 000 €), naopak nejnižší ve výši 2 600 000 € program Galileo.

3.2.4 Iniciativy Evropské komise

V současném programovacím období 2007–2013 mohou žadatelé o podporu v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti využít kromě strukturálních fondů a Fondu soudržnosti také tři iniciativy Evropské komise, a to (EU-Media s. r. o., 2008b):

- JASPERS,
- JEREMIE,
- JESSICA.

Cílem těchto iniciativ je podpora hospodářského růstu a vytváření nových pracovních míst v regionech a ve městech EU a zvýšit investice do těchto oblastí. Na těchto iniciativách se kromě Evropské komise podílí i evropské bankovní instituce, čímž dochází k propojování finančních prostředků z evropských fondů, bankovních půjček a grantů. Těmito evropskými bankovními institucemi jsou:

- Evropská banka pro obnovu a rozvoj,
- Evropská investiční banka,
- Evropský investiční fond,
- Rozvojová banka Rady Evropy.

JASPERS

Hlavním cílem této iniciativy je podporovat realizaci projektů v evropských regionech. Snahou je pomoci členským státům s návrhy a přípravou velkých projektů, na které budou čerpat finanční prostředky z Evropského fondu

regionálního rozvoje a Fondu soudržnosti. V rámci programu by mělo působit kolem padesáti odborníků z oblasti technických, ekonomických a finanční analýz. Společně s Evropskou komisí se na této iniciativě podílí Evropská investiční banka a Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EU-Media s. r. o., 2008b).

JEREMIE

Tato iniciativa se zaměřuje na zlepšení přístupu malých a středních podniků k finančním prostředkům. Zejména jim umožní přístup k rizikovému kapitálu, půjčkám, ručení a dalším formám financování. Hlavními partnery Komise jsou Evropská investiční banka a Evropský investiční fond (EU-Media s. r. o., 2008b).

JESSICA

Úkolem iniciativy JESSICA je přispět k rozvoji regionů a podpořit udržitelný rozvoj obcí. V rámci této iniciativy bude poskytování podpor u programů na rozvoj a obnovu měst nebo sociálního bydlení kombinováno s bankovními půjčkami a studiemi odborníků z bank. Na aktivitách této iniciativy se kromě Komise podílí také Evropská investiční banka a Rozvojová banka Rady Evropy (EU-Media s. r. o., 2008b).

3.2.5 Ostatní fondy Evropské unie

Mezi ostatní fondy Evropské unie se řadí

- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
- Evropský rybářský fond
- Evropský fond solidarity
- Fondy předvstupní pomoci.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

K financování společné zemědělské politiky vznikl již v roce 1961 strukturální fond označovaný jako Evropský zemědělský podpůrný fond a garanční fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund, odtud tedy EAGGF). Pro programovací období 2007–2013 nahradil však tento fond Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD), a to na podporu rozvoje venkova jako součásti společné zemědělské politiky Evropské unie. Prostředky z EAFRD slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví. Podporuje tedy environmentální projekty, nově vznikající podniky na venkově apod. Jeho cílem je i podpora tzv. multifunkčního zemědělství, jehož součástí je nepotravinářské využití zemědělské produkce (MMR ČR, 2007b).

V České republice jsou z tohoto fondu hrazeny projekty tzv. Programu rozvoje venkova ČR, který má čtyři prioritní osy:

1) Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
2) Zlepšování životního prostředí a krajiny
3) Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
4) LEADER (posílení ekonomického potenciálu, zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídících a administrativních schopností na venkově), (Úřad vlády ČR, 2007b)

Evropský rybářský fond

Odvětví rybolovu a pobřežním komunitám jsou poskytovány prostředky z Evropského rybářského fondu (European Fisheries Fund, EFF), a to za účelem přizpůsobení se novým podmínkám a umožnit přeměnu v ekonomicky životaschopné a ekologicky udržitelné odvětví.

Evropskému rybářskému fondu bylo svěřeno pro programové období 2007–2013 4,3 miliardy eur. Tyto finanční prostředky jsou určeny k:

- námořnímu i vnitrozemskému rybolovu,
- akvakultuře (chov ryb, měkkýšů, korýšů a jiných vodních živočichů a pěstování vodních rostlin),
- zpracování produktů rybolovu a jejich uvádění na trh.

Financování z tohoto fondu má pět prioritních oblastí:

1) úprava kapacity loďstva (podpora vrakování rybářských plavidel)
2) akvakultura, zpracování produktů rybolovu a jejich uvádění na trh a vnitrozemský rybolov (podpora ekologičtějších metod produkce)
3) opatření společného zájmu (podpora lepší vysledovatelnosti produktů a jejich lepšího označování)
4) udržitelný rozvoj rybolovných oblastí (podpora diverzifikace místní ekonomiky)
5) technická pomoc s financováním správy fondu

V České republice jsou z Evropského rybářského fondu hrazeny projekty podpořené v rámci Operačního programu rybářství 2007–2013. V předchozích programovacích obdobích spadalo rybářství pod operační programy týkající se zemědělství.

Jednotlivá opatření v rámci prioritních os operačního programu Rybářství odrážejí priority strategie v oblasti rybářství, jejíž globálním cílem je

→ posílení konkurenceschopnosti,
→ udržení stávající produkce ryb,
→ zachování současné úrovně zaměstnanosti v odvětví rybářství.

Intervence OP Rybářství mají za cíl posílit domácí poptávku po sladkovodních druzích ryb a výrobcích z nich, a to prostřednictvím marketingových a propagačních aktivit vedoucích ke zvýšení spotřeby sladkovodních ryb.

OP Rybářství zároveň počítá s rozsáhlou výplatou kompenzace produkčním rybářům, kteří budou na rybnících hospodařit šetrným způsobem vyhovujícím požadavkům ochrany přírody. Intervence budou směrovány i do zarybňování vodních toků úhořem. Podporováno bude ověřování výsledků aplikovaného rybářského výzkumu v praxi a zavádění nových technologií do rybářských podniků. V neposlední řadě bude určitá část prostředků směřovat i do odborných vzdělávacích aktivit odborníků v rybářství (MZe ČR, 2007).

Evropský fond solidarity

Po ničivých záplavách, které v srpnu 2002 zasáhly střední Evropu, se Evropská komise rozhodla založit Evropský fond solidarity (European Union Solidarity Fund, EUSF), který funguje nezávisle na ostatních fondech. Členské a přistupující státy mohou žádat o pomoc při velké přírodní katastrofě (tj. při které jsou odhadované škody vyšší než 0,6 % HDP postiženého státu). Důležité je, že úkolem tohoto fondu není plná kompenzace ztrát ani úhrada škod soukromým osobám. V jeho kompetenci nejsou ani dlouhodobé rekonstrukce a ekonomická obnova, tyto aspekty mohou pokrýt strukturální fondy. Byl navržen za účelem poskytování rychlé a flexibilní finanční pomoci – mohou se z něj hradit náklady na dočasné ubytování nebo provizorní opravy důležitých dopravních tepen. Tyto úkoly předtím zastávaly jednotlivé státy. Další důležitou funkcí je prevence proti těmto přírodním katastrofám. Jeho roční rozpočet činí 1 miliardu EUR.

Jeho první úkolem byla pomoc při odstraňování škod po záplavách v Německu, České republice, Rakousku a Francii v roce 2002. O rok později se podílel na likvidaci následků ztroskotání ropného tankeru Prestige ve Španělsku vulkanické činnosti ve střední Itálii a lesních požárů v Portugalsku.

Fondy předvstupní pomoci

Fondy předvstupní pomoci jsou určeny pro kandidátské země s cílem napomáhat jim při řešení konkrétních úkolů spojených s plněním podmínek pro vstup do Evropské unie (VIKTOROVÁ, PĚLUCHA, 2005). Předvstupní nástroje v České republice byly zaměřeny na vytvoření podmínek pro co nejrychlejší a nejefektivnější čerpání prostředků ze strukturálních fondů po jejím vstupu do EU. Cíle předvstupních nástrojů byly povětšinou naplněny spolu se vstupem ČR do Evropské unie. Po 1. květnu 2004 jejich projekty pouze dobíhaly.

Česká republika využívala tři předvstupní nástroje. Jednalo se o programy Phare, ISPA a SAPARD (MMR ČR, 2007c).

PHARE

Fond PHARE (Poland and Hungary Aid for Restructuring of the Economy) byl vytvořen v roce 1989 původně pro pomoc Polsku a Maďarsku transformovat jejich ekonomiky z centrálně plánovaných na tržní. Krátce po svém vzniku byla jeho působnost rozšířena na dalších 11 zemí. Zahrnoval celkem 17 aktivit s desítkami projektů, patřila mezi ně například podpora vzdělávání, dopravy, veřejných institucí, energetiky, zemědělství, sociální a hospodářské soudržnosti, harmonizace s evropským právem atp.

SAPARD

Fond SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development) mohl být využíván kandidátskými zeměmi do data vstupu do Evropské unie (na rozdíl od fondu PHARE). Měl za úkol:

- přispět k zavádění práva Evropského společenství v oblasti společné zemědělské politiky;

- řešit problémy v sektoru zemědělství a ve venkovských oblastech kandidátských zemí.

ISPA

Fond ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession) měl podobné priority jako Kohezní fond, mohou z něj ale čerpat pouze kandidátské země. Specializuje se na oblasti životního prostředí a dopravy.

Tyto nástroje (včetně čtvrtého Předvstupní pomoci Turecku a pátého CARDS) byly pro programovací období 2007–2013 nahrazeny zcela novým nástrojem předvstupní pomoci, a to programem IPA (Instrument for Pre-accession Assistance).

Nástrojem IPA se podařilo vytvořit jednotný rámec, který pokrývá celou škálu aktivit předvstupní pomoci Evropské unie. Hlavním cílem podpory fondu IPA je především pomoc při přípravě na členství v EU a při zavádění evropských norem a legislativy.

IPA se zaměřuje na pět nejdůležitějších oblastí:

1) přechodová pomoc,
2) regionální a přeshraniční spolupráce,
3) regionální rozvoj,
4) rozvoj lidských zdrojů,
5) rozvoj venkova.

Přestože pomoc IPA není určena pro Českou republiku, české veřejné a soukromé subjekty se mohou zapojit do její realizace v přijímacích zemích, např. účastí na zakázkách v oblasti služeb a investic (MMR ČR, 2007b).

3.3 Stav životního prostředí

Stav životního prostředí je pravidelně sledován a hodnocen v rámci hodnotících a statistických zpráv, a to zejména Zprávy o životním prostředí, která je předkládána vládou Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a Statistické ročenky životního prostředí ČR (MŽP ČR, 2014).

Zprávu o životním prostředí i Statistickou ročenku životního prostředí vydává Ministerstvo životního prostředí ČR. Obě tyto hodnotící zprávy obsahují informace o stavu životního prostředí, shrnují aktuální poznatky a vývoj jednotlivých složek životního prostředí, vliv hospodářství a průmyslu, dopady na lidské zdraví a ekosystémy a posuzují stav životního prostředí v mezinárodním kontextu.

Metodickým základem Zprávy o stavu životního prostředí jsou indikátory, tj. přesně metodicky popsané ukazatele navazující na hlavní témata životního prostředí České republiky a na cíle Státní politiky životního prostředí České republiky.

Indikátory životního prostředí patří mezi nejčastěji používané nástroje pro hodnocení životního prostředí. Na základě dat demonstrují stav a vývoj životního prostředí, referují o plnění cílů, upozorňují na hrozící nebezpečí a aktuální problémy. Tato metodika zároveň vychází z trendů užívaných v Evropské unii a pomohla specifikovat priority dotačních titulů řešící životní prostředí (CENIA, 2013).

Z poslední dostupné Zprávy o životním prostředí za rok 2013 vyplývá, že se stav životního prostředí České republiky zlepšuje a pokračuje v pozitivním trendu vývoje. Shrnuje pozitivní a negativní zjištění.

Mezi pozitivní zjištění mimo jiné patří:

- → celkové emise skleníkových plynů v ČR klesají;
- → pokračuje trend snižování odběrů a spotřeby vody;
- → snížilo se celkové množství vypouštěných odpadních vod;

- → zlepšení jakosti vody ve vodních tocích;
- → zlepšení stavu evropsky významných druhů živočichů a rostlin a typů přírodních stanovišť;
- → zvyšuje se plocha přirozené obnovy lesa;
- → snížila se celková výměra orné půdy a zároveň narůstá plocha trvalých travních porostů;
- → klesá spotřeba minerálních hnojiv a přípravků na ochranu rostlin;
- → zvyšuje se podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy i počty ekofarem (vlivem finanční podpory);
- → klesá energetická náročnost hospodářství;
- → klesá výroba elektřiny v parních elektrárnách a roste význam jaderné energie a energie z obnovitelných zdrojů;
- → klesá materiálová spotřeba;
- → klesá celková produkce odpadů a zvyšuje se podíl energetického a materiálového využití komunálních odpadů;
- → klesá podíl odstraněných odpadů skládkováním a jiným uložením z celkové produkce odpadů.

Mezi negativními zjištěními se nachází (CENIA, 2013):

- → nezlepšující se kvalita ovzduší (i přes dlouhodobý pokles emisí znečišťujících látek);
- → nedostatečný a nepříznivý stav evropsky významných druhů živočichů a rostlin a přírodních stanovišť z hlediska ochrany;
- → vysoká defoliace a vysoký stav spárkaté zvěře, který způsobuje značné škody okusem obnovovaných porostů;
- → pokračující zábory zemědělské a lesní půdy v důsledku zástavby území;
- → vysoké ohrožení zemědělské půdy vodní a větrnou erozí;
- → dlouhodobé překračování limitních hodnot přípustného znečištění půd;
- → neměnící se způsob vytápění domácností (lokální topeniště);

→ nárůst nákladní silniční dopravy;

→ zvyšuje se materiálová závislost na zahraničí.

3.4 Dotační tituly v oblasti životního prostředí

Do oblasti životního prostředí směřovaly v období 2007-2013 celkem tři programy, a sice:

- Operační program Životní prostředí a Program rozvoje venkova (strukturální fondy)
- LIFE+ (komunitární programy)

3.4.1 Operační program Životní prostředí

Jak již bylo uvedeno výše, tento operační program patří mezi tematické operační programy v cíli Konvergence. Z pohledu finanční podpory je druhým největším českým operačním programem. Projekty spadající do tohoto operačního programu jsou financovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a Fondu soudržnosti (FS). Pro období 2007-2013 je v něm vyčleněno 4,92 mld. € (na prvním místě z pohledu alokace finančních zdrojů se nachází operační program Doprava, na nějž je uvolněno 5,82 mld. €).

Sám název napovídá, že operační program Životní prostředí je zaměřen na zlepšování kvality životního prostředí. Projekty v něm realizované by měly přispívat ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řešit nakládání s odpady a využívání obnovitelných zdrojů energie, zamezovat průmyslovému znečišťování, budovat infrastrukturu a také vzdělávat v oblasti environmentální výchovy.

Operační program Životní prostředí je rozdělen do 8 prioritních os, které rozdělují celý operační program do logických celků. Tyto logické celky jsou dále členěny a konkretizovány v tzv. oblastech podpory.

Finanční alokaci pro jednotlivé prioritní osy OP ŽP uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 2 – finanční alokace jednotlivých prioritních os OP ŽP

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Fond	Podíl na celkové alokaci	Příspěvek
1	Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	FS	40,44 %	1 988 552 501,00 €
2	Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí	FS	12,89 %	634 146 020,00 €
3	Udržitelné využívání zdrojů energie	FS	13,68 %	672 971 287,00 €
4	Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	FS	15,79 %	776 505 331,00 €
5	Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	ERDF	1,23 %	60 605 709,00 €
6	Zlepšování stavu přírody a krajiny	ERDF	12,20 %	599 423 825,00 €
7	Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu	ERDF	0,86 %	42 452 678,00 €
8	Technická pomoc	FS	2,91 %	143 209 747,00 €
Celkem			**100,00 %**	**4 917 867 098,00 €**
CELKEM FOND SOUDRŽNOSTI (FS)			85,72 %	4 215 384 886,00 €
CELKEM EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ (ERDF)			14,28 %	702 482 212,00 €

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Kompletní přehled prioritních os a oblastí podpory je zřejmý ze schématu na následujících dvou stranách:

Schéma č. 3 – přehled prioritních os a oblastí podpory OP ŽP

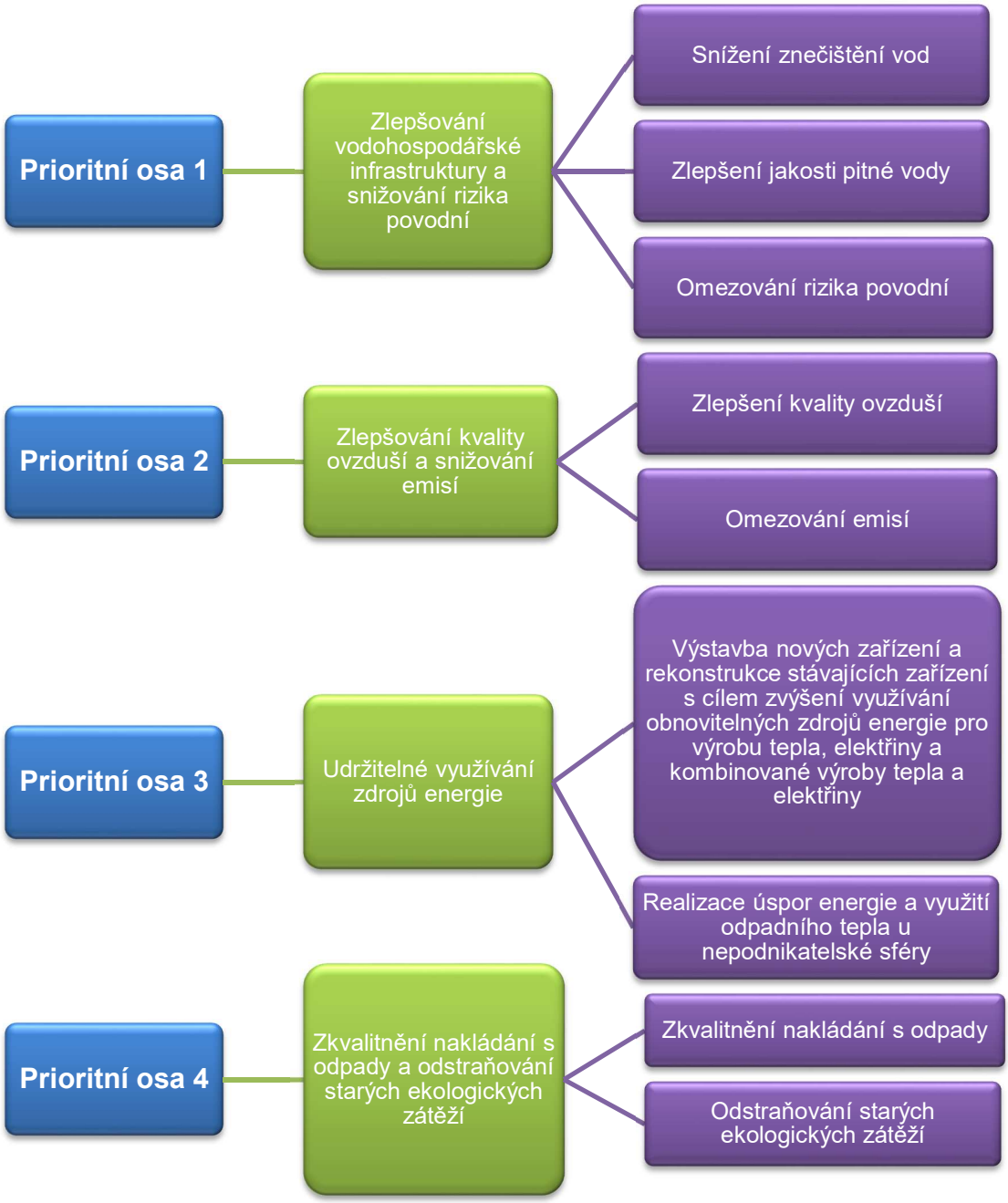

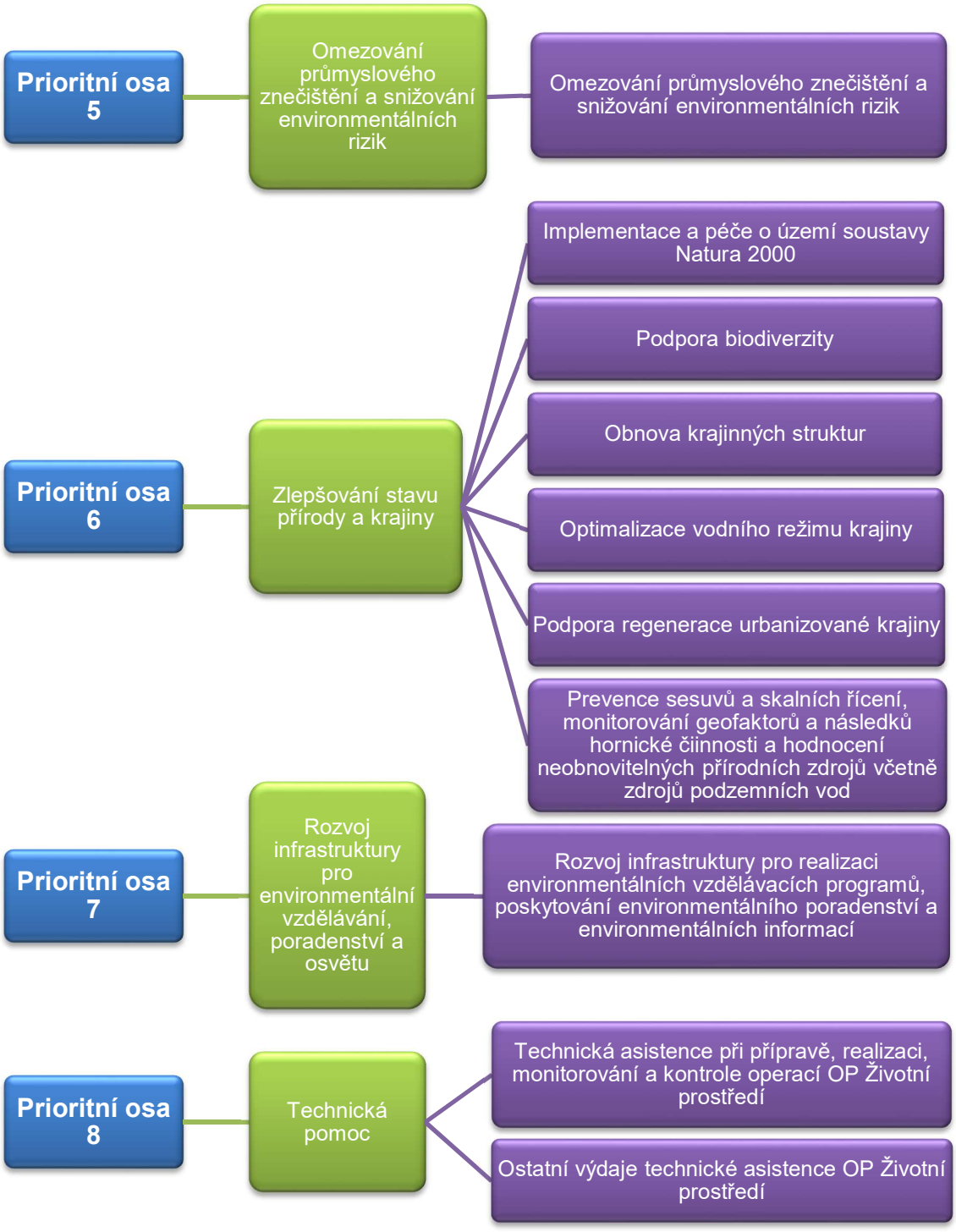

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

Cíly této prioritní osy je v sedmiletém období 2007 – 2013 zlepšit stav povrchových i podzemních vod, zlepšit kvalitu dodávek jakostní pitné vody obyvatelstvu a snížit riziko povodní.

Specifické cíle, které jsou definovány pod označením oblasti podpory, a prostředky k dosažení těchto cílů jsou naznačeny v následujícím schématu.

Schéma č. 4 – specifické cíle prioritní osy 1 a prostředky k jejich dosažení

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Příjemci podpory poskytované v rámci prioritní osy 1 mohou být:

- → územní samosprávné celky a jejich svazky,
- → společnosti vlastněné z více než 50 % obcemi a kraji,
- → obcemi a kraji zřízené organizace,
- → správci povodí, vodních toků, nádrží,
- → správci a majitelé rybníků, vodních děl,
- → zpracovatelé plánů opatření,
- → nevládní neziskové organizace,
- → státní organizace a státní podniky,
- → provozovatelé systému předpovědní povodňové služby,
- → organizační složky státu a jejich přímo řízené organizace,
- → průmyslové podniky (včetně malých a středních).

Jestli prioritní osa splní své cíle, je posouzeno pomocí monitorovacích indikátorů. U každého jednotlivého monitorovacího ukazatele je nám známa počáteční hodnota a zároveň se ví, čeho má být nebo musí být dosaženo, je tedy kvantifikován i žádoucí cílový stav. 9 indikátorů prioritní osy 1 je pro přehlednost zpracováno do následující tabulky č. 3.

Tabulka č. 3 – indikátory prioritní osy 1 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012

Název indikátoru	Charakteristika indikátoru	Měrná jednotka	Počáteční stav	Cílový stav	Zdroj dat
Hmotnost vypuštěného znečištění u zpoplatněných zdrojů $CHSK_{Cr}$	Množství vypouštěného znečištění. Cílový stav je určen z přípustné koncentrace chemické koncentrace kyslíku, ke které ČR směřuje.	t/rok	20 613	18 000	ČIŽP
Hmotnost vypuštěného znečištění u zpoplatněných zdrojů - fosfor celkový	Množství vypouštěného znečištění z pohledu snižování eutrofizace. Cílový stav je určen z přípustné koncentrace fosforu, ke které ČR směřuje.	kg/rok	18 200	15 000	ČIŽP
Počet obyvatel nově připojených na kanalizaci	Počet obyvatel nově připojených na kanalizaci pro veřejnou spotřebu ve správě hlavních provozovatelů.	mil. obyvatel	8,215	8,956	ČSÚ
Počet obyvatel nově připojených na vodovod	Počet obyvatel nově připojených na vodovod pro veřejnou spotřebu ve správě hlavních provozovatelů.	mil. obyvatel	9,483	9,528	ČSÚ
Počet nových, rekonstruovaných a intenzifikovaných ČOV nad 2000 EO	Počet nových, rekonstruovaných a intenzifikovaných čističek odpadních vod vyplývající z požadavků EHS.	počet	0	350	SFŽP
Délka nových a rekonstruovaných kanalizačních řádů	Délka nově vybudovaných a rekonstruovaných kanalizačních řádů vyplývajících z požadavků EHS.	km	0	120	SFŽP
Počet rekonstruovaných a nových úpraven pitné vody	Počet rekonstruovaných a nových úpraven pitné vody vyplývající z požadavků ES.	počet	0	5	SFŽP
Počet povodňových orgánů napojených na systém přenosu hlásných a varovných informací pro řízení povodní	Počet nově napojených komisí na informační systém předpovědní povodňové služby a hlásné povodňové služby.	počet	0	120	SFŽP
Počet projektů zaměřených na ochranu proti povodním nebo lesním požárům, případně na další ochranná opatření	Počet projektů zaměřených na ochranu proti povodním či lesním požárům.	počet	0	250	SFŽP

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

V rámci programového období jsou průběžně modifikovány cílové hodnoty monitorovacích indikátorů. Programový dokument OP ŽP 2014 uvádí jiné hodnoty u dvou indikátorů, ostatní jsou neměnné, viz tabulka č. 4.

Tabulka č. 4 – indikátory prioritní osy 1 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2014

Název indikátoru	Charakteristika indikátoru	Měrná jednotka	Počáteční stav	Cílový stav	Zdroj dat
Počet obyvatel nově připojených na kanalizaci	Počet obyvatel nově připojených na kanalizaci pro veřejnou spotřebu ve správně hlavních uživatelů.	počet	0	741 000	ČSÚ
Počet obyvatel nově připojených na vodovod	Počet obyvatel nově připojených na vodovod pro veřejnou spotřebu ve správě hlavních provozovatelů.	počet	0	310 000	ČSÚ

Zdroj: MŽP (2014), upraveno autorkou

U prvního z výše uvedených ukazatelů se jedná v podstatě o změnu měrné jednotky (odečte-li se cílový stav od počátečního stavu v tabulce č. 3, vyjde shodná hodnota). Druhý ukazatel v sobě však skrývá změnu v podobě navýšení z původních 45 tisíc obyvatel na 310 tisíc obyvatel. Upraveny byly i počáteční stavy, které se logicky musely rovnat nule, když se jedná o nově připojené obyvatele na kanalizaci a vodovod.

Prioritní osa 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Cíly této prioritní osy je zlepšení nebo udržení kvality ovzduší a omezení emisí základních znečišťujících látek do ovzduší, a to za předpokladu využití inovativních environmentálně šetrných způsobů výroby energie.

Oblasti podpory jsou definovaný specifickými cíli uvedenými v následujícím schématu. Schéma uvádí i prostředky k dosažení cílů prioritní osy.

Schéma č. 5 – specifické cíle prioritní osy 2 a prostředky k jejich dosažení

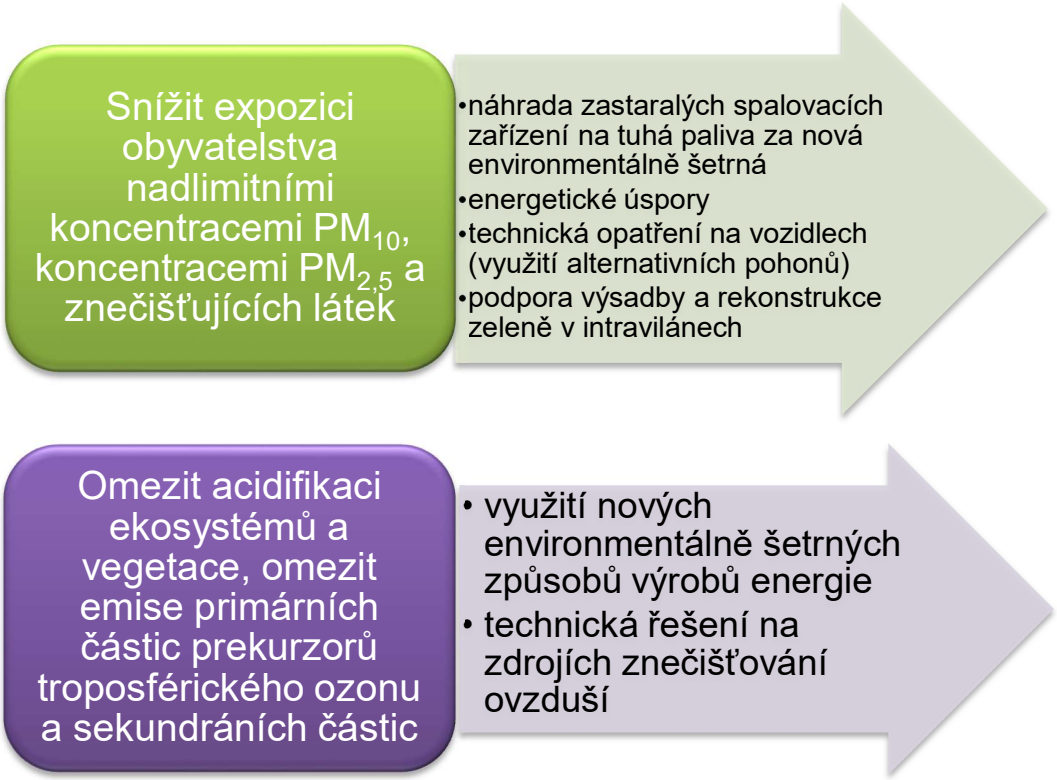

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Příjemci podpory poskytované v rámci prioritní osy 2 mohou být:

→ územní samosprávné celky a jejich svazky,
→ obecně prospěšné společnosti,
→ právnické osoby,
→ veřejné výzkumné instituce,
→ nadace a nadační fondy,
→ příspěvkové organizace,
→ občanská sdružení a církve,
→ malé a střední podniky, průmyslové podniky,

→ organizace zřízené na základě zvláštního zákona,

→ organizační složky státu a jejich přímo řízené organizace.

Jak bylo uvedeno výše, splnění cílů je dáno dosažením požadovaných hodnot jednotlivých ukazatelů. Pro tuto prioritní osu jsou stanovené indikátory uvedené v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5 – indikátory prioritní osy 2 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012

Název indikátoru	**Charakteristika indikátoru**	**Měrná jednotka**	**Počáteční stav**	**Cílový stav**	**Zdroj dat**
Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM_{10}	Procento obyvatel ČR žijících na území, kde byly překročeny hodnoty stanovené denní nebo roční limitní úrovně znečištění pro ochranu zdraví lidí pro PM_{10} (polétavý prach/particulate matter).	%	66	60	ČHMÚ
Emise primárních částic a prekurzorů sekundárních částic	Celkové roční emise primárních PM_{10} a emise NO_X, SO_2 a NH_3 jako prekurzorů sekundárních PM_{10}.	kt/rok	468	434	ČHMÚ
Počet projektů zaměřených na zvýšení kvality ovzduší	Počet podpořených projektů zaměřených na zvýšení kvality ovzduší	počet	0	607	SFŽP

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Programový dokument OP ŽP z roku 2014 uvádí však jinou hodnotu u jednoho z indikátorů a navíc uvádí jeden nový indikátor, viz tabulka č. 6.

Tabulka č. 6 – indikátory prioritní osy 2 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2014

Název indikátoru	Charakteristika indikátoru	Měrná jednotka	Počáteční stav	Cílový stav	Zdroj dat
Počet projektů zaměřených na zvýšení kvality ovzduší	Počet podpořených projektů zaměřených na zvýšení kvality ovzduší	počet	0	1 500	SFŽP
Snížení emisí tuhých znečišťujících látek (TZL) z veřejné silniční dopravy ve vybraných regionech	Snížení emisí TZL z veřejné silniční dopravy v Moravskoslezském a Ústeckém kraji a aglomeraci Brno	t/rok	0	3,5	SFŽP

Zdroj: MŽP (2014), upraveno autorkou

Z původních 607 projektů zaměřených na zvýšení kvality ovzduší byl indikátor navýšen na 1 500. Přibyl nový indikátor v podobě snížení emisí tuhých znečišťujících látek.

Prioritní osa 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie

Cíle nastavené pro období 2007 – 2013 pro 3. prioritní osu se týkají udržitelného využívání zdrojů energie, zejména obnovitelných zdrojů energie (energie větrná, solární, biomasa, hydroelektrická, geotermální atd.), dále pak prosazování energetických úspor. Prioritou je zároveň vyšší využití odpadního tepla.

Cíle a zároveň prostředky na jejich dosažení uvádí schéma č. 6 na straně 50.

Schéma č. 6 – specifické cíle prioritní osy 3 a prostředky k jejich dosažení

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Příjemci podpory poskytované v rámci prioritní osy 3 mohou být:

→ územní samosprávné celky a jejich svazky,
→ obecně prospěšné společnosti,
→ právnické osoby vlastněné veřejnými subjekty,
→ nadace a nadační fondy,
→ neziskové organizace,
→ příspěvkové organizace,
→ občanská sdružení a církve,
→ organizace zřízené na základě zvláštního zákona,
→ organizační složky státu a jejich přímo řízené organizace.

Indikátory pro tuto prioritní osu jsou stanoveny následovně:

Tabulka č. 7 – indikátory prioritní osy 3 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012

Název indikátoru	Charakteristika indikátoru	Měrná jednotka	Počáteční stav	Cílový stav	Zdroj dat
Zvýšení kapacity na výrobu energie z obnovitelných zdrojů energie	Přírůstek kapacit v megawattech celkem	MW	0	130	SFŽP
Snížení spotřeby energie	Snížení spotřeby energie v gigajoulech za rok	GJ/rok	0	1 550 000	SFŽP
Počet projektů zaměřených na zvýšení kapacit pro výrobu energie z OZE a úspory energie	Počet podpořených projektů zaměřených na zvýšení kapacit pro výrobu energie z OZE a úspory energie	počet	0	1500	SFŽP

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Programový dokument OP ŽP z roku 2014 však uvádí tyto indikátory:

Tabulka č. 8 – indikátory prioritní osy 3 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2014

Název indikátoru	Charakteristika indikátoru	Měrná jednotka	Počáteční stav	Cílový stav	Zdroj dat
Zvýšení kapacity na výrobu energie z obnovitelných zdrojů energie	Přírůstek kapacit v megawattech celkem	MW	0	80	SFŽP
Snížení spotřeby energie	Snížení spotřeby energie v gigajoulech za rok	GJ/rok	0	2 000 000	SFŽP
Počet projektů zaměřených na zvýšení kapacit pro výrobu energie z OZE a úspory energie	Počet podpořených projektů zaměřených na zvýšení kapacit pro výrobu energie z OZE a úspory energie	počet	0	2300	SFŽP

Zdroj: MŽP (2014), upraveno autorkou

Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

Cíle této prioritní osy představují snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu, zkvalitňování nakládání s odpady, tedy maximální využívání odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů, minimalizace negativních vlivů na zdraví lidí a životní prostředí při nakládání s odpady, odstraňování závažných starých ekologických zátěží.

Cíle a zároveň prostředky na jejich dosažení jsou opět pro přehlednost znázorněny v následujícím schématu.

Schéma č. 7 – specifické cíle prioritní osy 4 a prostředky k jejich dosažení

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Příjemci podpory poskytované v rámci prioritní osy 4 mohou být:

→ územní samosprávné celky a jejich svazky,

→ fyzické osoby,

→ podnikatelské subjekty,

→ státní podniky,

→ právnické osoby státem pro tyto účely zřízené,

→ nadace a nadační fondy,

→ neziskové organizace,

→ příspěvkové organizace,

→ občanská sdružení a církve,

→ organizace zřízené na základě zvláštního zákona,

→ organizační složky státu a jejich přímo řízené organizace.

Monitorovací indikátory dokládající splnění či nesplnění cílů pro tuto prioritní osu ukazuje tabulka č. 9.

Tabulka č. 9 – indikátory prioritní osy 4 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012

Název indikátoru	Charakteristika indikátoru	Měrná jednotka	Počáteční stav	Cílový stav	Zdroj dat
Podíl recyklovaných odpadů	Podíl recyklovaných odpadů na celkovém odpadu	%	61	75	ISOH
Plocha odstraněných starých ekologických zátěží	Plocha odstraněných zátěží	m^2	0	1 000	SFŽP
Objem komunálního odpadu	Objem komunálního odpadu	tis. t/rok	0	5 000	ISOH
Podíl využitého komunálního odpadu	Podíl využitého komunálního odpadu z celkové roční produkce komunálního odpadu	% z celkové roční produkce KO	29,5	50	ISOH
Počet projektů zaměřených na nakládání s odpady	Počet podpořených projektů zaměřených na nakládání s odpady	počet	0	250	SFŽP
Počet projektů zaměřených na odstraňování starých ekologických zátěží	Počet podpořených projektů zaměřených na odstraňování SEZ	počet	0	50	SFŽP

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Prioritní osa 5 – Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik

Pro programové období 2007–2013 jsou cíle prioritní osy 5 rozvoj a inovace a aplikace technologií přispívající k omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik. Dále pak rozvoj informačních systémů o znečišťování životního prostředí a omezování environmentálních rizik.

Oblast podpory s přehledem prostředků k dosažení specifických cílů uvádí následující schéma.

Schéma č. 8 – specifické cíle prioritní osy 5 a prostředky k jejich dosažení

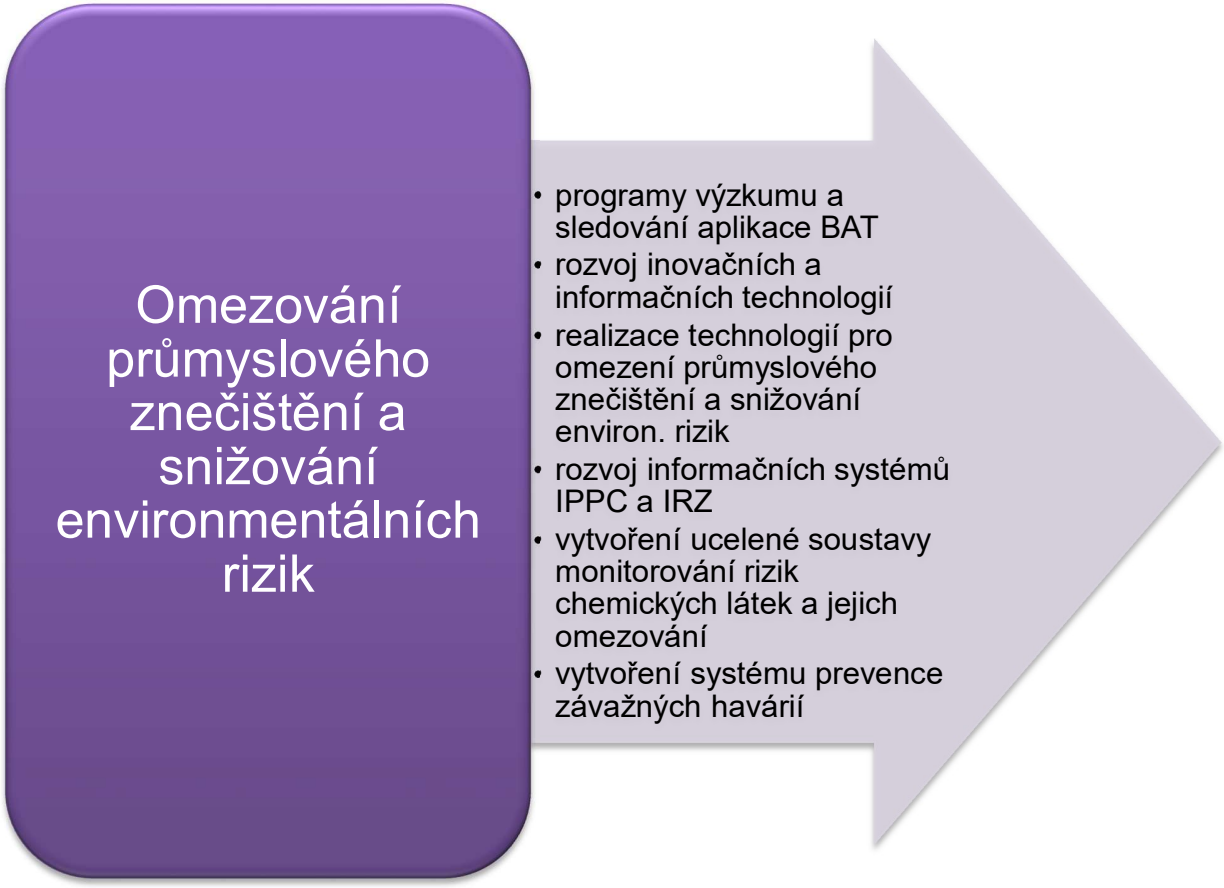

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Příjemci podpory poskytované v rámci prioritní osy 5 mohou být:

- → územní samosprávné celky a jejich svazky,
- → veřejné výzkumné instituce,
- → státní organizace,
- → podnikatelské subjekty,
- → státní podniky,
- → správci povodí a vodních toků,
- → neziskové organizace,
- → příspěvkové organizace,
- → občanská sdružení,
- → provozovatelé systému předpovědní povodňové služby,
- → organizační složky státu.

Ukazatelé, dle nichž může být kvantifikováno splnění cílů, jsou zobrazeny v následující tabulce č. 10.

Tabulka č. 10 – indikátory prioritní osy 5 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012

Název indikátoru	Charakteristika indikátoru	Měrná jednotka	Počáteční stav	Cílový stav	Zdroj dat
Počet vybudovaných nebo zrekonstruovaných BAT nebo REACH center	Počet vybudovaných nebo zrekonstruovaných BAT (nejlepší dostupná technologie/Best Available Technology) center pro jednotlivé kategorie průmyslových činností a výukových a expertních REACH (registrace, hodnocení, schvalování a omezování chemikálií) center	počet	0	5	SFŽP
Počet projektů zaměřených na omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	Počet podpořených projektů zaměřených na omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	počet	0	60	SFŽP

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny

Obecné cíle této prioritní osy jsou zastavení poklesu biodiverzity a zvýšení ekologické stability krajiny. Konkrétněji řečeno se jedná o implementaci soustavy Natura 2000, obnovu a ochranu přírodních a přírodě blízkých biotopů a ohrožených rostlinných a živočišných druhů, obnovu ekologické stability krajiny, optimalizaci vodních režimů krajiny, regeneraci urbanizované krajiny a prevenci sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně podzemních vod.

Tato prioritní osa v sobě zahrnuje celkem 6 oblastí podpory, tedy 6 specifických cílů, jejichž řešením se zabývá. Vše je zřejmé ze schématu č. 9.

Schéma č. 9 – specifické cíle prioritní osy 6 a prostředky k jejich dosažení

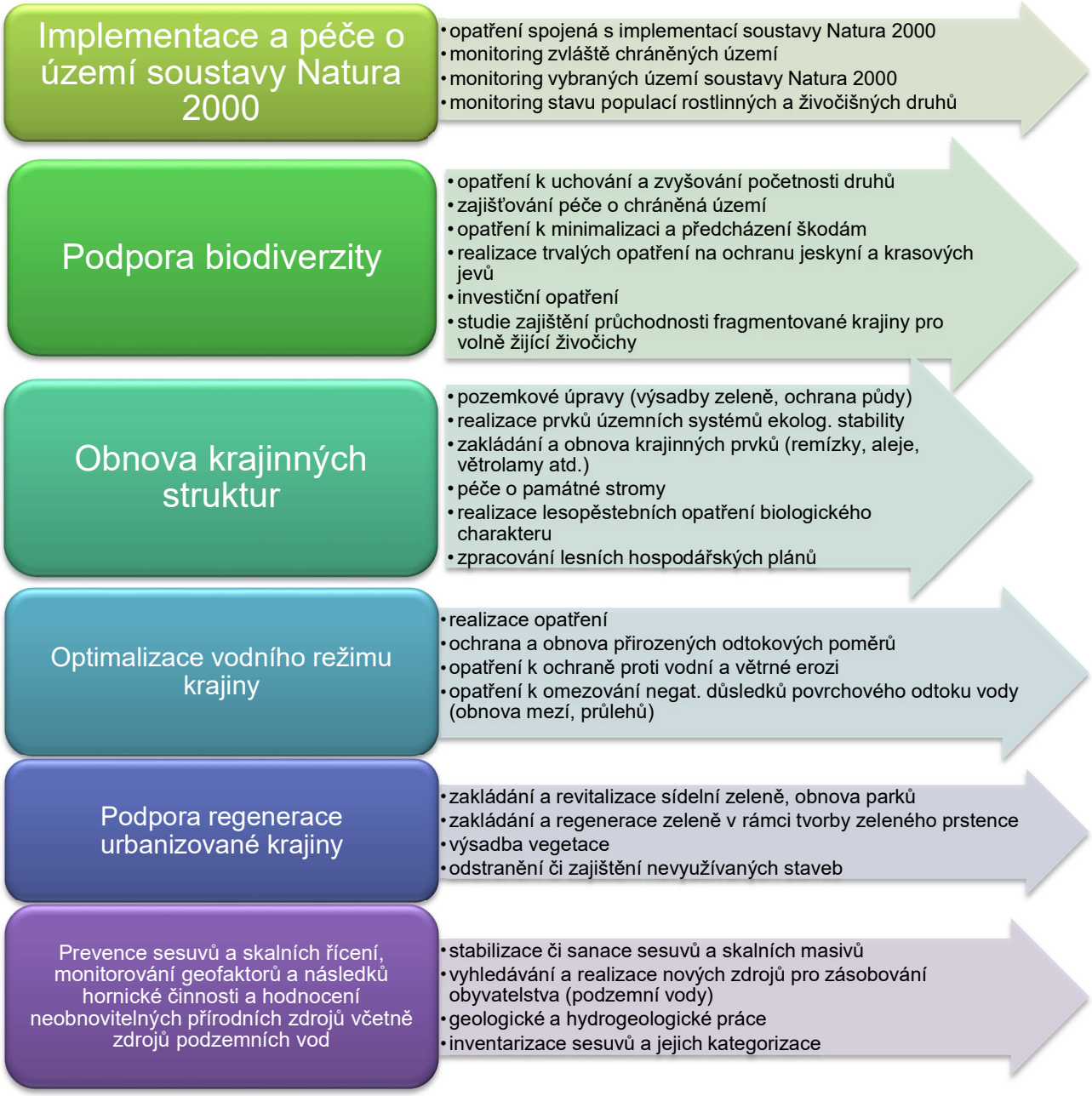

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Příjemci podpory poskytované v rámci prioritní osy 6 mohou být:

- → územní samosprávné celky a jejich svazky,
- → veřejné výzkumné instituce,
- → fyzické osoby,
- → právnické osoby, které jsou založeny k nepodnikatelským účelům, zejména obecně prospěšné společnosti,
- → právnické osoby, jimž je svěřeno nakládání s lesy ve vlastnictví státu,
- → podnikatelské subjekty,
- → správci vodních toků,
- → správci povodí,
- → příspěvkové organizace,
- → občanská sdružení a církve,
- → státní organizace a další subjekty, jejichž zřízení obecně závazné právní předpisy umožňují a jejichž činnost není činnosti podnikatelskou ve smyslu Obchodního zákoníku,
- → organizační složky státu (mimo pozemkové úřady).

Kvantifikace splnění cílů je dána monitorovacími indikátory v následující tabulce č. 11.

Tabulka č. 11 – indikátory prioritní osy 6 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012

Název indikátoru	Charakteristika indikátoru	Měrná jednotka	Počáteční stav	Cílový stav	Zdroj dat
Plocha revitalizovaných území	Přírůstek plochy revitalizovaného území	ha	0	1 000	SFŽP
Podíl evropsky významných lokalit, které jsou připraveny k vyhlášení jako ZCHÚ (zvláště chráněná území) či smluvní ochraně	Podíl evropsky významných lokalit zařazených do evropského seznamu z celkového počtu	%	0	80	MŽP AOPK
Obnova stabilního vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability	Revitalizace vodních toků a nádrží a odvodňovacích soustav - počet akcí	počet	0	15	SFŽP
Počet projektů zaměřených na zlepšování stavu přírody a krajiny	Počet podpořených projektů zaměřených na zlepšování stavu přírody a krajiny	počet	0	150	SFŽP

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Programový dokument OP ŽP z roku 2014 uvádí shodné indikátory, jen u prvního uvedeného změnil měrnou jednotku z hektaru na kilometry čtvereční.

Prioritní osa 7 – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

Cílem pro období 2007-2013 je vybudování plošné a dostupné sítě center environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, zabezpečení kvalitní infrastruktury pro realizaci programů environmentálního vzdělávání, informačních center a environmentálních poraden, zabezpečení nabídky kvalitních odborných materiálů.

Oblast podpory s přehledem prostředků k dosažení specifických cílů je znázorněno následujícím schématem.

Schéma č. 10 – specifické cíle prioritní osy 7 a prostředky k jejich dosažení

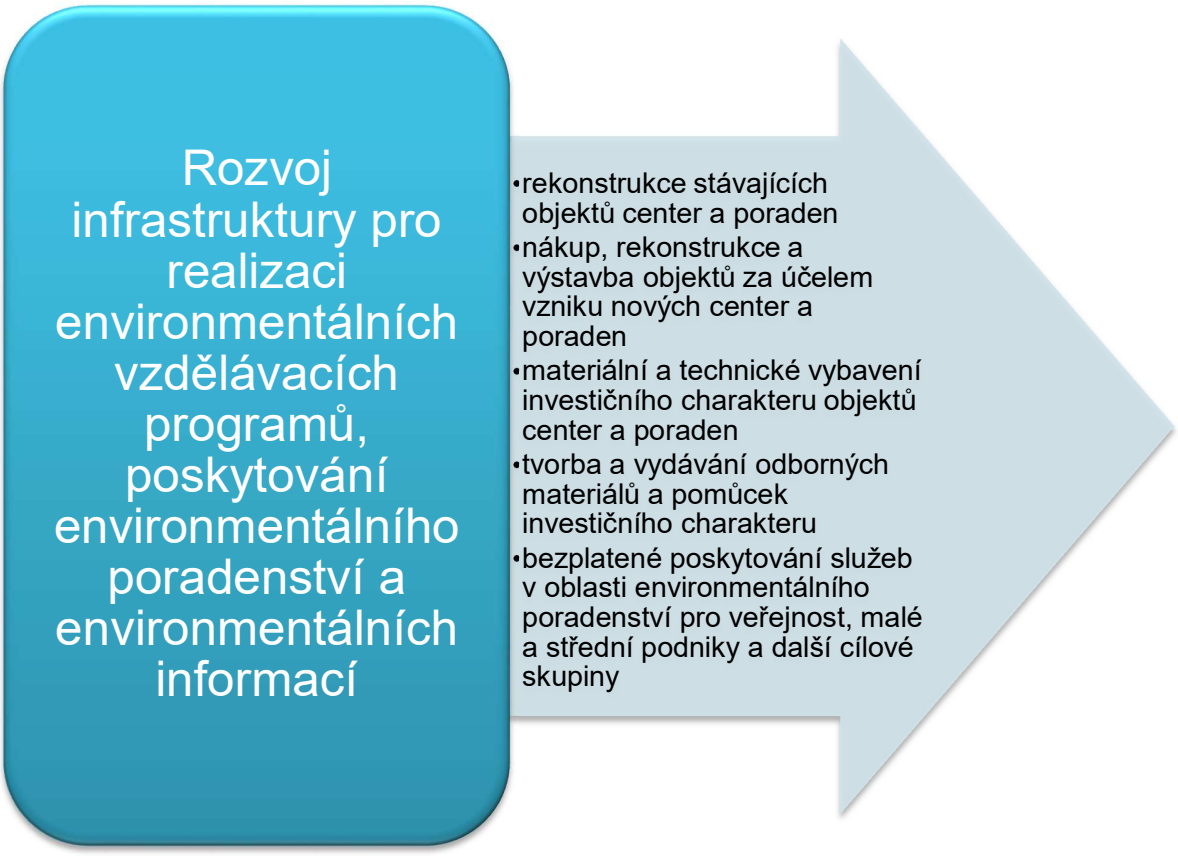

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Příjemci podpory poskytované v rámci prioritní osy 7 mohou být:

- → územní samosprávné celky a jejich svazky,
- → církve,
- → neziskové organizace,
- → příspěvkové organizace,
- → organizační složky státu,
- → další subjekty, jejichž zřízení obecně závazné právní předpisy umožňují a jejichž činnost není podnikatelskou ve smyslu Obchodního zákoníku.

Splnění plánových cílů bude posuzováno dle následujících monitorovacích indikátorů.

Tabulka č. 12 – indikátory prioritní osy 7 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012

Název indikátoru	Charakteristika indikátoru	Měrná jednotka	Počáteční stav	Cílový stav	Zdroj dat
Počet koupených, vybudovaných, zrekonstruovaných a vybavených objektů center	Nově koupená, vybudovaná, zrekonstruovaná a vybavená centra	počet	0	30	SFŽP
Počet projektů v oblasti celoživotního vzdělávání	Počet podpořených projektů zaměřených na celoživotní vzdělávání	počet	0	70	SFŽP

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Prioritní osa 8 – Technická pomoc

Cílem této prioritní osy není nic jiného než přispět k řádnému řízení a implementaci celého operačního programu s názvem Životní prostředí.

V rámci technické pomoci budou podporovány aktivity pro přípravu, implementaci, monitorování a kontrolu programu, dále pak hodnocení, studie, informovanost a publicita programu. Podporu bude mít též budování absorpční kapacity (vznik a dopracování dostatečného množství kvalitních projektů).

8. prioritní osa v sobě zahrnuje dvě oblasti podpory, které mají tyto prostředky k dosažení plánovaných cílů.

Schéma č. 11 – specifické cíle prioritní osy 8 a prostředky k jejich dosažení

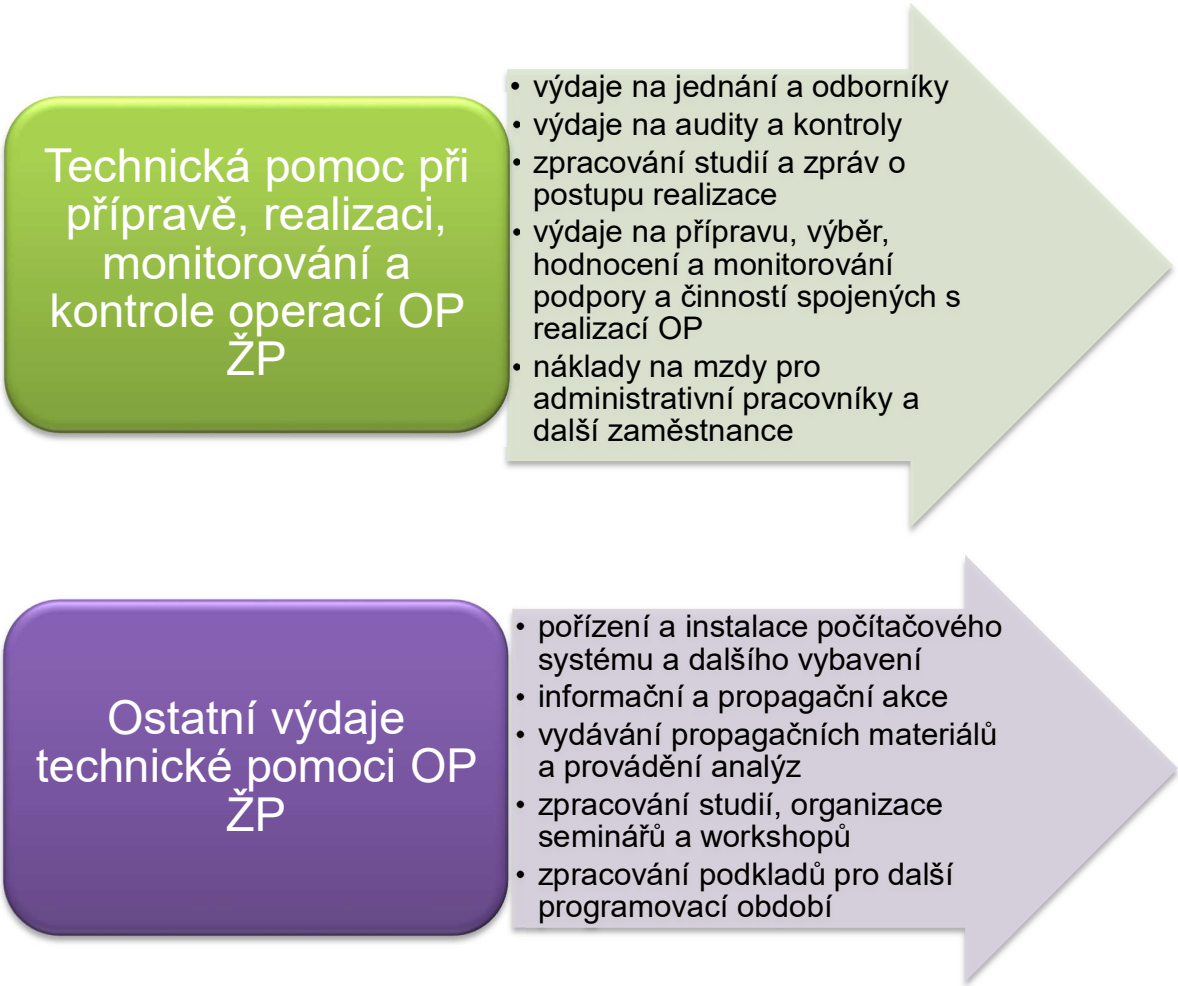

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

Jedinými možnými příjemci podpory v rámci této prioritní osy jsou:

→ Ministerstvo životního prostředí ČR,

→ Státní fond životního prostředí.

I cíle této specifické prioritní osy jsou kvantifikovány monitorovacími ukazateli.

Tabulka č. 13 – indikátory prioritní osy 8 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012

Název indikátoru	Charakteristika indikátoru	Měrná jednotka	Počáteční stav	Cílový stav	Zdroj dat
Počet podpořených projektů technické pomoci	Počet podpořených projektů	počet	0	140	SFŽP
Celkové výdaje na realizaci projektů technické pomoci	Celkové realizované výdaje na informační, poradenské a konzultační služby a na monitorování a evaluační a analytické práce a další činnosti TA	mil. Kč	0	4 000	SFŽP

Zdroj: MŽP (2012), upraveno autorkou

3.4.2 Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova České republiky (PRV) na období 2007–2013 vycházel z Národního strategického plánu rozvoje venkova a byl nástrojem pro získání podpory poskytované Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD), jak je již zmiňováno výše. Jeho realizace měla tedy přispět k rozvoji venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program umožnil vytvořit podmínky pro lepší konkurenceschopnost ČR v základních potravinářských komoditách, rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snížit míru nezaměstnanosti na venkově a posílit sounáležitost venkovských obyvatel.

Cílem opatření tohoto programu bylo přispět k naplňování Lisabonské strategie, a to ve všech jejích oblastech:

- → společnost založená na znalostech,
- → vnitřní trh a podnikatelské prostředí,
- → trh práce,
- → udržitelný rozvoj.

Řídícím orgánem tohoto programu je Ministerstvo zemědělství České republiky a regionem konvergence bylo celé území České republiky mimo hlavního města Prahy.

Program rozvoje venkova je rozdělen do 4 os, respektive do pěti zahrne-li se i osa technické pomoci.

Finanční alokaci pro jednotlivé osy PRV uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 14 – finanční alokace jednotlivých os PRV

Číslo prioritní osy	Název prioritní osy	Fond	Podíl na celkové alokaci	Příspěvek
1	Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	EZFRV	22,86 %	873 500 000,00 €
2	Zlepšování životního prostředí a krajiny	EZFRV	54,06 %	1 931 000 000,00 €
3	Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova	EZFRV	16,85 %	641 800 000,00 €
4	Leader	EZFRV	5,76 %	205 800 000,00 €
5	Technická pomoc	EZFRV	0,47 %	18 000 000,00 €
Celkem			**100,00%**	**3 670 100 000,00 €**

Zdroj: MZe (2010), upraveno autorkou

Kompletní přehled os a priorit je zřejmý z následujícího schématu č. 12:

Schéma č. 12 – kompletní přehled os a priorit PRV

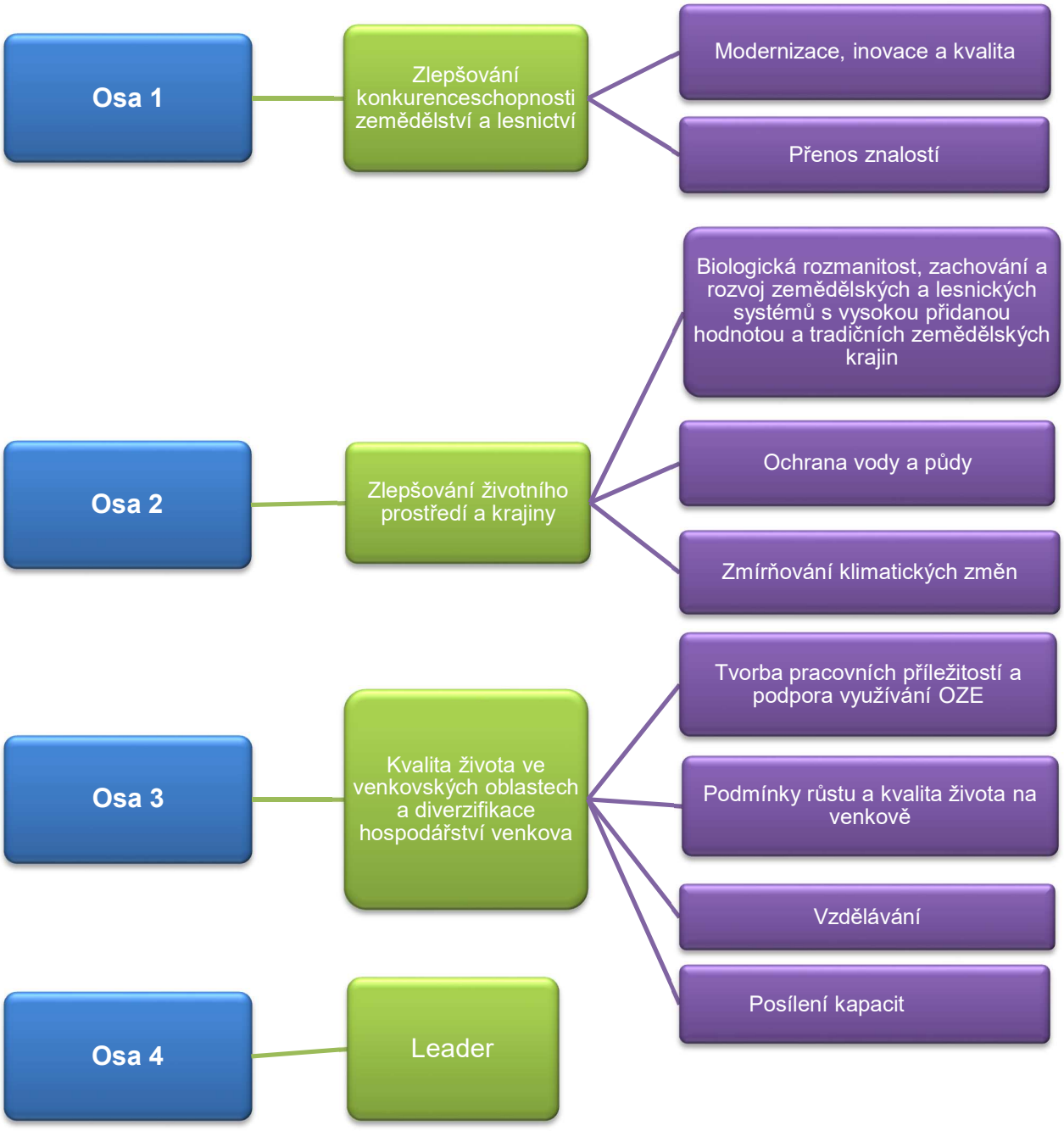

Zdroj: MZe (2010), upraveno autorkou

Ze schématu č. 12 vyplývá, že Program rozvoje venkova se skládal ze 4 os obsahující další priority.

Osa 1 – Zlepšování konkurence schopnosti zemědělství a lesnictví

První osa Programu rozvoje venkova byla zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví. Zároveň také na posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v potravinářství.

Prioritní oblasti této osy jsou modernizace zemědělských podniků, pozemkové úpravy a přidávání hodnoty zemědělským produktům. Účelem podpory nebylo zvýšení zemědělské prvovýroby. Vzhledem k finanční náročnosti stanovených cílů, byla v ose 1 alokována druhá nejvyšší podpora, a to 22,86 %.

Osa I je určena dvěma prioritami

- → modernizace, inovace a kvalita,
- → přenos znalostí.

Cílem priority Modernizace, inovace a kvalita bylo vytvoření silného zemědělsko-potravinářského odvětví, modernizace zemědělských podniků, zavádění inovací a zvýšení kvality produktů. Tato priorita byla složena z následujících opatření:

- → modernizace zemědělských podniků,
- → investice do lesů,
- → přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům,
- → pozemkové úpravy,
- → seskupení producentů.

Cílem priority Přenos znalostí bylo vytvoření dynamického zemědělsko-potravinářského prostředí, rozšíření vzdělávání a poradenství. Zároveň snížení věkového průměru pracovníků v zemědělství. Opatření spadající pod tuto prioritu byla:

- → další odborné vzdělávání a informační činnost,
- → zahájení činnosti mladých zemědělců,
- → předčasné ukončení zemědělské činnosti,
- → využívání poradenských služeb.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že opatření byla zaměřena na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací.

Kompletní přehled skupiny opatření, opatření a podopatření osy 1 Programu rozvoje venkova je zřejmý z tabulky č. 15 na následující straně.

Tabulka č. 15 – přehled skupin opatření, opatření a podopatření osy 1 PRV

Skupina opatření	Opatření	Podopatření
Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací	Modernizace zemědělských podniků	Modernizace zemědělských podniků
		Spolupráce při vývoji a aplikaci nových postupů či produktů zemědělské výroby
		Založení porostů rychlerostoucích dřevin pro energetické využití
	Investice do lesů	Lesnická technika
		Technické vybavení provozoven
		Lesnická infrastruktura
	Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
		Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství
	Pozemkové úpravy	
Opatření přechodná pro ČR a ostatní nové členské státy EU	Seskupení producentů	
Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu	Další odborné vzdělávání a informační činnost	
	Zahájení činnosti mladých zemědělců	
	Předčasné ukončení zemědělské činnosti	
	Využívání poradenských služeb	

Zdroj: MZe (2010), upraveno autorkou

Osa 2 – Zlepšování životního prostředí krajiny

Druhá osa Programu rozvoje venkova byla zaměřena na zlepšování životního prostředí a krajiny a udržitelné využívání zemědělské a lesní půdy.

Prioritní oblasti této osy byla obnova lesů po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů. Vzhledem k finanční náročnosti stanovených cílů, byla v ose 2 alokována největší podpora, a to 54,06 %. Hlavními cíli bylo zároveň zvýšení biologické rozmanitosti, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajin. Dále byla podporována ochrana vody a půdy, snižování emisí skleníkových plynů.

Osa II je určena třemi prioritami

1) biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů – podpora zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí vedoucích k biologické rozmanitosti, podpora zemědělských systémů pro zachování venkovské krajiny;
2) ochrana vody a půdy – ochrana jakosti povrchových a podzemních vodních zdrojů prostřednictvím opatření zaměřených na protierozní ochranu a vhodné používání zemědělského půdního fondu;
3) zmírňování klimatických změn – podpora využívání obnovitelných zdrojů energie (OZE) prostřednictvím stávajícího lesního potenciálu a možností jeho rozšíření a zachování pozitivních funkcí lesa.

Kompletní přehled skupiny opatření, opatření a podopatření osy 2 Programu rozvoje venkova je zřejmý z následující tabulky.

Tabulka č. 16 – přehled skupin opatření, opatření a podopatření osy 2 PRV

Skupina opatření	Opatření	Podopatření
Opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy	Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech	
	Platby v rámci Natury 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 200/60/ES	Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě
		Rámcové směrnice pro vodní politiku ES
	Agroenvironmentální opatření	Agroenvironmentální opatření - postupy šetrné k životnímu prostředí (vč. ekologického zemědělství a integrované produkce)
		Agroenvironmentální opatření - ošetřování travních porostů
		Agroenvironmentální opatření - péče o krajinu
Opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy	Zalesňování zemědělské půdy	První zalesnění zemědělské půdy
	Platby v rámci Natury 2000 v lesích	Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu
	Lesnicko-environmentální platby	Zlepšování druhové skladby lesních porostů
	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření
		Neproduktivní investice v lesích

Zdroj: MZe (2010), programová příručka, upraveno autorkou

Osa 3 – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Třetí osa Programu rozvoje venkova podporovala rozvoj životních podmínek na venkově a diverzifikaci ekonomických aktivit tamtéž. Cíle se zaměřovaly na vznik nových pracovních příležitostí, disponibilitu místních služeb a úroveň kvality života obecně. Dále bylo podporováno využívání obnovitelných zdrojů energie, vzdělávání a informování hospodářských subjektů, ochrana kulturních památek.

Tato osa se pokoušela řešit a zmírnit dlouhodobé negativní trendy, a to snižování populace ve venkovských obcích. Snižování populace ve venkovských obcích se pojí s obecnými demografickými trendy vývoje, ale částečně je způsobováno ztrátou pracovních příležitostí v zemědělství.

Osa III je určena třemi prioritami

1) tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE – tvorba pracovních míst a zajištění vyšší příjmové úrovně obyvatel venkova rozvojem a diverzifikací aktivit a podporou venkovské turistiky, zvyšování využití OZE;
2) podmínky růstu a kvalita života na venkově – zlepšení vybavení a vzhledu vesnic a veřejných prostranství, posílení sounáležitosti obyvatel s místním prostředím a dědictvím venkova, zabezpečení rozvoje venkovské infrastruktury s cílem rozvoje podnikání a zlepšení životního prostředí venkovských sídel;
3) vzdělávání – podpora vyšší úrovně vzdělanosti a uplatnění na trhu práce venkovských obyvatel rozvojem poradenství a vzdělávání a zvýšení používání informačních a komunikačních technologií.

Kompletní přehled skupiny opatření a opatření osy 3 Programu rozvoje venkova je zřejmý z následující tabulky.

Tabulka č. 17 – přehled opatření, opatření a podopatření osy 3 PRV

Skupina opatření	Opatření
Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova	Diverzifikace činností nezemědělské povahy
	Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
	Podpora cestovního ruchu
Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech	Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
	Ochrana a rozvoj dědictví venkova
Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů, působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III	Vzdělávání a informace
Opatření k získávání dovedností za účelem přípravy a implementace místní rozvojové strategie	Získávání dovedností, animace a provádění

Zdroj: MZe (2010), upraveno autorkou

Osa 4 – Leader

Čtvrtá osa Programu rozvoje venkova nebyla klasickou osou, jako tomu bylo u os 1 – 3. Osa IV Leader byla totiž osou metodickou a byla uskutečňována právě prostřednictvím realizace cílů jednotlivých opatření os I – III.

Jejím účelem bylo zejména zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova. Zároveň se zabývala i posílením řídících a administrativních schopností na venkově. Principy, které tato osa zavedla, jsou pro rozvoj venkova dobrou metodou, neboť vedou k pozitivním efektům. Tyto pozitivní efekty plynou

především ze spojení různých subjektů, které společně ve venkovských oblastech působí. Místní akční skupiny zároveň doplňují činnosti místní samosprávy v úsilí o obnovu a rozvoj obcí a přispívají k rozvoji zemědělství a péči o přírodu a krajinu.

Osa IV je určena jednou prioritou. Jedná se o zlepšení řízení a mobilizaci přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova – realizaci místní rozvojové strategie a spolupráci místních partnerství s cílem zlepšit kvalitu života, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova.

Kompletní přehled skupiny opatření a opatření osy 4 Programu rozvoje venkova je zřejmý z následující tabulky.

Tabulka č. 18 – přehled skupin opatření, opatření a podopatření osy 4 PRV

Skupina opatření	Opatření
Provoz místních akčních skupin	Implementace místní rozvojové strategie
	Konkurenceschopnost
	Životní prostředí / obhospodařování území
	Kvalita života / diverzifikace
Realizace projektů spolupráce	Realizace projektů spolupráce

Zdroj: MZe (2010), upraveno autorkou

Osa 5 – Technická pomoc

Pátá osa Programu rozvoje venkova je potřebná na podporu přípravy, řízení, monitoringu, hodnocení, informovanosti a kontroly programu. Jedná se především o práce spojené s vypracováním postupů a materiálů nezbytných pro proces administrativy od podání žádosti až po vyhodnocování jednotlivých opatření.

3.4.3 LIFE+

Výše uvedené programy byly financované ze strukturálních fondů. Další možností podporující projekty zaměřené na ochranu přírody a životní prostředí byl program LIFE+. Jedná se o komunitární program, který byl nástrojem Evropské unie. Zkratka LIFE je odvozena z francouzského názvu L´instrument financier pour l´environment. Jeho obecným cílem bylo přispět k provádění, aktualizaci a rozvoji politiky a právních předpisů v oblasti životního prostředí a klimatu.

V období 2007-2013 se jednalo již o čtvrtou fázi tohoto programu (LIFE I: 1992-1995, LIFE II: 1996-1999, LIFE III: 2000-2006). Řízení tohoto programu mělo na svých bedrech Generální ředitelství pro životní prostředí (DG Environment) a Generální ředitelství pro oblast klimatu (DG Climate Action) v rámci Evropské komise.

Program LIFE+ se skládal ze tří os:

- příroda a biologická rozmanitost,
- politika a správa v oblasti životního prostředí,
- informace a komunikace.

Míra spolufinancování z prostředků Evropské unie činila 50 % způsobilých nákladů. Zcela výjimečně míra podpory dosáhla až 75 %, a to pouze u opatření z osy Příroda a biologická rozmanitost. Projekty bývají víceleté, obvykle v rozmezí 2 až 5 let.

Žadateli mohli mimo jiné být veřejné či soukromé orgány, právnické i fyzické osoby, výzkumné instituce, neziskové organizace, nevládní organizace, obce a kraje.

Pilíř I – Příroda a biologická rozmanitost

Projekty spadající do prvního pilíře Příroda a biologická rozmanitost (Nature & Biodiversity) měly za úkol přispívat k implementaci soustavy Natura 2000. Jeho základním cílem bylo chránit, sledovat a obnovovat fungování přírodních stanovišť planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a tím podpořit biologickou rozmanitost. Podle Geitzenauera a kol. (2017) je Natura 2000 ambiciózní a komplexní záměr, který si zasluhuje řádné financování.

V České republice bylo podpořeno v rámci této oblasti šest projektů. Celkové náklady představovaly 14 milionů eur, z toho částkou 8 milionů eur přispělo Evropské společenství.

Pilíř II – Politika a správa v oblasti životního prostředí

Projekty realizované v rámci druhého pilíře Politika a správa v oblasti životního prostředí (Environment Policy & Governance) byly zaměřené na vývoj inovativních politických přístupů, nástrojů, metod a technologií, které směřovaly k ochraně životního prostředí.

V druhém pilíři obhájili předkladatelé z České republiky tři projekty, a to v celkové investici 12 milionů eur, z toho 6 milionů eur z rozpočtu Evropské unie.

Pilíř III – Informace a komunikace

Třetí oblast s názvem Informace a komunikace (Information & Communication) se zabývala projekty, v jejichž rámci se realizovaly komunikační kampaně a školení, šířily se informace a zvyšovalo se povědomí o ochraně přírody, životním prostředí a biodiverzitě.

V této části programu byl v České republice realizován jeden projekt s rozpočtem 0,8 milionu eur (příspěvek Evropské unie činil 0,36 milionu eur) (Profi Press s. r. o., 2010).

Úkol posoudit efektivitu dotací financovaných z programu LIFE+ byl dán Evropskému účetnímu dvoru. Auditoři měli mnoho výhrad k tomuto programu, který si kladl ambiciózní cíle. Vytýkali mu rozdrobení rozpočtu, což byl záměr zajišťující proporcionální rozdělení prostředků v rámci Evropské unie. Toto rozdrobení však způsobilo, že finance odtekly i do oblastí, které nebyly v rámci environmentální politiky Evropské unie klíčové. Zároveň tím byla omezena potřebná konkurenceschopnost předkládaných návrhů. Auditorům se dále nelíbilo používání standardních šablon pro hodnocení projektových návrhů, neboť neposuzovaly zásadní a klíčové aspekty programu, a to především inovativnost, demonstrativnost a udržitelnost projektů (Evropský účetní dvůr, 2013). Z auditní zprávy dále vyplývá, že nedostatky se projevovaly i v samotném monitoringu, a to formou nedostatečné pozornosti věnované například přiměřenosti osobních nákladů či již zmiňované udržitelnosti. Vytýkali neúčinné šíření a replikaci výsledků, přestože byly pro ochranu životního prostředí zásadní a pozitivní. Navíc povinnost publikovat a šířit výsledky měl každý projekt financovaný z LIFE+, a to dokonce nejméně 5 let po skončení projektu (Úřad vlády ČR, 2007c).

3.5 Monitoring a evaluace

V rámci každého dotačního titulu jsou stanoveny cíle, které mají být formou realizovaných projektů splněny. Tyto cíle vytyčují takzvané monitorovací výbory, které jejich plnění i sledují, hodnotí a analyzují. Cíle jsou vytyčovány na základě získaných dat od fundovaných subjektů a jsou vymezeny sedmiletým programovým obdobím.

Monitoring z pohledu dotační politiky znamená průběžné sledování, sběr dat a dohled nad těmito vytyčenými cíli a posuzování prostředků za tímto účelem vynaložených. S monitoringem úzce souvisí i evaluace. Pod tímto pojmem se rozumí systematické posouzení kvality a hodnoty, tedy vyhodnocení. Jedná se o aktivitu zaměřenou na důkladný sběr, analýzu, syntézu a interpretaci informací

o činnosti a efektivitě veřejných politik a programů. Evaluace je z hlediska fondů EU povinná, data z ní vzešlá jsou podkladem pro případná rozhodnutí. Je to tedy velice užitečná zpětná vazba, neboť poskytuje vhled do programu. Vyhodnocovat lze jednotlivé projekty, programy a jim nadřízené strategie (Pěchotová a kol., 2007).

Z časového hlediska se rozlišuje evaluace

- ex-ante – analyzuje potřeby, popisuje problém, posuzuje logiku plánované intervence a podmínky implementace programu, je tedy označována jako plánovací či performativní fáze (z pravidla před programovým obdobím);
- interim či mid-term – formativní či procesní fáze, poskytuje informace o organizaci, fungování, využití zdrojů, zapojení cílových skupin a prvotních výsledcích a efektech (v průběhu programového období);
- ex-post – zpětná vazba o výsledcích a efektech programu, srovnání dosažených výsledků s cíli (po skončení programového období).

Dle metodik evaluací jsou hodnocena především následující kritéria:

- relevantnost,
- užitečnost,
- udržitelnost,
- účinnost,
- hospodárnost,
- efektivnost.

Relevantností (ang. relevance) se chápe významnost ve vztahu k cíli či záměru, posuzuje, zdali dané cíle korespondují s aktuálními potřebami žadatele. V užitečnosti (ang. usefulness) je spatřována prospěšnost cílů pro člověka. Udržitelnost (ang. sustainability) je schopnost uspokojovat potřeby i po skončení projektu (programu či strategie), mít stále trvající užitek.

Pokud bychom sledovali hodnocení výkonnosti z kvantitativní stránky, jednalo by se o sledování tzv. 3E, tedy z angličtiny:

- effectiveness (účelnost / účinnost)
- economy (hospodárnost)
- efficiency (efektivnost)

Účinností či účelností se posuzuje přispění projektů, programů, strategií k vytyčeným cílům. Jedná se tedy o takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvyššího možného příslušného výstupu ve vztahu k požadovaným výsledkům, které jsou předpokladem pro optimální naplnění předem stanových cílů. Zásada účinnosti tedy vyžaduje nejlepší možný vztah mezi použitými zdroji a dosaženými výsledky (Pavel, 2008, 2009). V hospodárnosti se spatřuje dosažení cílů s nejnižšími možnými náklady, tedy minimalizování výdajů při respektování cílů projektu, a to při dodržení odpovídající kvality.

Efektivnost

- účinnost vložených zdrojů a užitek jimi získaný,
- poměr vstupů a výstupů,
- absence plýtvání,
- takové využití zdrojů, při němž je dosaženo maximálního objemu a kvality produktů,
- minimalizace nákladů a maximalizace užitku,
- srovnání výsledků a dopadů s použitými zdroji,
- dosažení nejlepších možných výstupů ve srovnání s objemem prostředků, na zajištění těchto výstupů vynaložených.

Rozeznávají se dva druhy efektů/výstupů

1) vyjádřené v peněžních jednotkách (úspora nákladů, zisk)
2) nevyjádřitelné v peněžních jednotkách (zlepšení životního prostředí, snížení emisí)

Efektivita a hospodárnost se pro účely kvantifikace často chápou jako nákladová efektivnost (cost efficiency). Midwinter (1994) tvrdí, že hospodárnost může být považována za součást efektivnosti. Dosažení vysoké efektivity v konkurenčním prostředí je zdrojem úspěchu, efektivnost tedy slouží ke zvyšování zisku. V klasickém tržním prostředí se může posoudit správnost alokace finančních zdrojů dle schopnosti obstát v konkurenčním boji. Tento tržní test se však bohužel u veřejných zdrojů postrádá a je třeba využít jiných nástrojů pro její posouzení.

„*Cílem hodnocení efektivity projektu je prokázat schopnost dobře hospodařit s vlastními zdroji a přesvědčit poskytovatele dotace o správnosti záměrů a možnosti dosáhnout cílů projektu, přičemž u projektů, které jsou financovány ze zdrojů EU, je nutné prokázat, že projekt přispívá k trvale udržitelnému rozvoji* (Vilamová, 2005).“

Základní vztahy a vazby mezi pojmy hospodárnost, efektivnost a účelnost jsou naznačeny v následujícím schématu:

Schéma č. 13 – vztahy a vazby mezi pojmy 3E

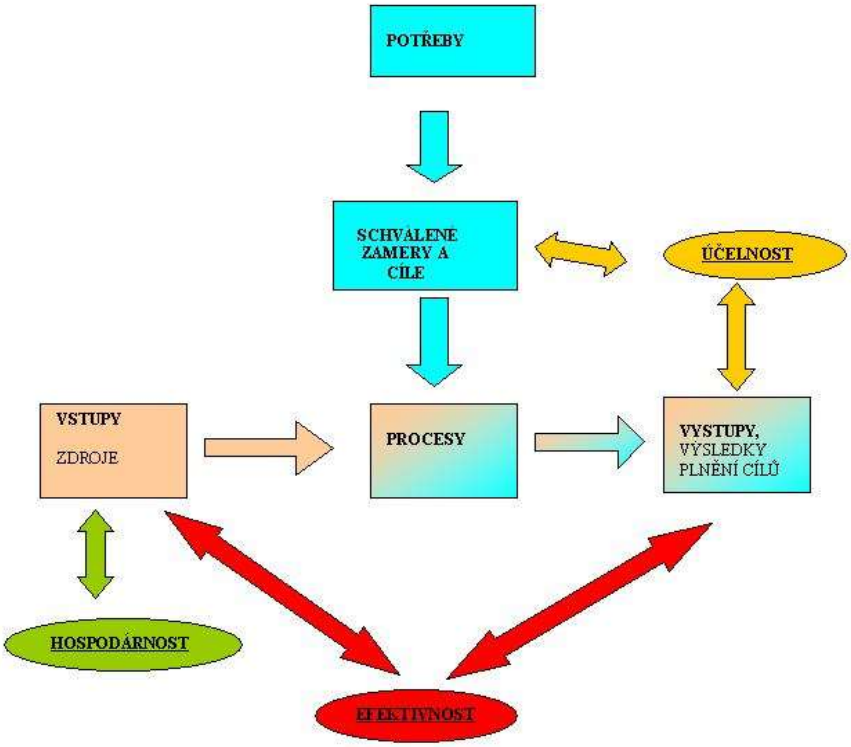

Zdroj: MF (2006)

Mezi výše uvedených šest kritérií lze dodatečně zahrnout i další čtyři specifická hodnotící kritéria (Potluka, Pělucha, Šumpíková, 2006) definovaná následujícím způsobem:

- → účinek mrtvé váhy (činnost provedená v rámci projektu by byla provedena i bez podpory)
- → adicionalita (činnost provedená v rámci projektu bude realizována pouze díky podpoře)
- → pákový efekt (podpora poskytnutá projektu vede k získání dalších finančních zdrojů pro další investice)
- → efekt vymístění (činnost v rámci projektu vytváří nové pracovní místo, což je pozitivní, ale současně naruší či vytlačí existující pracovní místo v jiném regionu, což je samozřejmě negativní)

Obecný přístup k posuzování efektivnosti vychází z pravidla, že veřejný projekt má smysl realizovat tehdy, když z něj získaný užitek převyšuje jeho náklady (Musgrave, 1994). Vyčíslení užitků však často naráží na problémy se zvolením vhodné metody, a to zejména v oblasti životního prostředí (Pearse, 2006).

3.5.1 Metody pro hodnocení výdajových programů

Podle toho, jak jsou stanovena hodnotící kritéria daného programu, se volí i hodnotící metoda. Jednokriteriální hodnocení se provádí, jestliže se zkoumá pouze některý z ukazatelů 3E, tedy jak bylo výše vysvětleno – účinnost, hospodárnost či efektivnost. Vícekriteriální hodnocení je vhodné, pokud je zkoumáno více ukazatelů.

Metody pro jednokriteriální hodnocení

Tyto metody vychází z toho, že existuje jedno dominantní kritérium, na které lze ostatní převést, a to buď ordinárně (uspořádání od nejlepšího po nejhorší), či kardinálně (vypočtením užitkové funkce). Umožňují porovnat alespoň dvě varianty a vyšetřují jak náklady, tak užitky/efekty projektu.

Jedná se o:

- → finanční metody (ROI, NPV, IRR)
- → nákladově výstupové metody (CMA, CEA, CBA, CUA)
- → speciální algoritmy

Ekonomická efektivnost – finanční metody

Ekonomickou efektivnost lze měřit jedině penězi, z toho důvodu její výpočet nemůže obsahovat finančně neměřitelné veličiny. Mezi ty však patří většina efektů /přínosů/ v oblasti životního prostředí. Nevýhodou také je, že ekonomicky efektivní alokace nemusí vždy představovat společenskou únosnost (Vochozka a kol., 2012).

Metody hodnocení se můžou dělit na statické a dynamické. Statické metody nepřihlížejí k faktoru času, a proto se používají u méně významných projektů či u projektů s krátkou dobou životnosti. Pro hodnocení 7letých výdajových programů a ještě navíc v oblasti životního prostředí nejsou tedy nejvhodnější. Autor však jednu statickou metodu uvádí (ROI). Dynamické metody čas zohledňují pomocí tzv. diskontace.

RETURN OF INVESTMENT – ROI

Jako Return of Investment se označuje celkový zisk z investice, produktivitu investic či rentabilitu vloženého kapitálu.

$$ROI = \frac{Z}{I} = \frac{\check{c}ist\acute{y}\ zisk\ (EAT)}{n\acute{a}klady\ na\ ivestici} \qquad (1)$$

Za zisk se považuje čistý zisk (z anglického EAT – Earnings after Taxes), ten se totiž může považovat za skutečný efekt (Schiller, 2004a).

NET PRESENT VALUE – *NPV*

Net Present Value označuje v českém jazyce čistou současnou hodnotu. *NPV* je rozdílem součtu diskontovaných peněžních příjmů z investice za dobu životnosti

projektu a kapitálovým výdajem na pořízení investice. Peněžní příjmy v každém roce životnosti se vypočtou dle peněžních toků – cash flow.

Cash flow CF_t neboli peněžní, hotovostní tok je v každém t-tém roce dán rozdílem očekávaných přínosů a výdajů na realizaci a provoz. V prvním (počátečním) roce se odečítají výdaje jednorázového, investičního charakteru. Člen $(1 + r_n)^{-t}$ se nazývá odúročitelem, jehož hodnota pro každý rok udává budoucí částku úspor přepočtenou (diskontovanou) k prvnímu roku, tedy k okamžiku našeho rozhodování (Schiller, 2004b).

$$NPV = \sum_{t=1}^{T} CF_t \times (1 + r_n)^{-t} - IN \qquad (2)$$

NPV jako kritérium efektivnosti ukazuje následující (Radová a kol., 2011):

- → *NPV* > 0 – projekt je přijatelný, zaručuje požadovanou míru výnosu, diskontované peněžní příjmy převyšují kapitálový výdaj;
- → *NPV* < 0 – projekt je nepřijatelný, nezajišťuje míru výnosu, kapitálový výdaj převyšuje diskontované peněžní příjmy;
- → *NPV* = 0 – projekt bez efektu, zajišťuje sice míru výnosu, ale investicí se nic nezíská, kapitálové výdaje se rovnají diskontovaným peněžním příjmům, projekt je vhodné přepracovat.

NPV je ukazatelem, který vyjadřuje absolutní efektivnost projektu. Používá se pro výběr mezi projekty, pro jejich srovnání a volbu varianty. Z výše uvedeného vyplývá, že čím je *NPV* vyšší, tím je projekt efektivnější. Nutností je však porovnávat projekty, které mají stejnou dobu životnosti.[1]

[1] Je-li doba životnosti různá, lze použít propočet NPV na dobu danou společným násobkem životností srovnávaných projektů s tím, že u projektu s kratší životností se investice obnovuje. Jednodušší možností je také vypočítat NPV na kratší dobu životnosti a zohlednit zůstatkovou hodnotu investice s životností delší.

Silnou stránkou této metody především je:

- → posuzuje efektivnost vzhledem k celé uvažované době provozu (realizace projektu);
- → bere v úvahu časovou hodnotu peněz;
- → vyjadřuje rizika projektu prostřednictvím diskontní sazby;
- → dává srozumitelný výsledek a tím i jasná rozhodovací kritéria.

VNITŘNÍ VÝNOSOVÉ PROCENTO – *IRR*

Vnitřní výnosové procento neboli Internal Rate of Return, odtud označení *IRR*. Tato metoda vychází ze stejného principu jako *NPV*, ale diskontní sazba není zadaná, je tedy hledanou neznámou.

IRR je taková úroková míra (diskontní koeficient), při níž se současná hodnota hotovostních příjmů z investice rovná kapitálovým výdajům. Jedná se tedy o takovou diskontní sazbu, při níž se *NPV* rovná 0. Tedy:

$$IN - \sum_{t=1}^{T\check{z}} \frac{CF_t}{(1+r)^t} = 0 \qquad (3)$$

IRR udává, o kolik procent narůstá v průměru hodnota investované částky za celé období realizace projektu. *NPV* vyjadřuje celkové množství výnosů, *IRR* vyjadřuje poměrný výnos. Opětovně je nutné zohlednit faktor času diskontováním, je-li délka projektu delší než 1 rok.

Projekt je přijatelný, je-li I*RR* vyšší než požadovaná míra výnosnosti investic na kapitálovém trhu. Pokud je srovnáváno více různých projektů či jejich varianty, považuje se za nejvýhodnější ten návrh, jež má nejvyšší IRR. Vztah *NPV* a *IRR* je nepřímo úměrný – tzn. čím vyšší *NPV*, tím nižší *IRR* a naopak.

Slabé stránky této metody jsou:

- → technika výpočtu je poněkud složitější (iterace, lineární interpolace);
- → nelze použít, jestliže projekt předpokládá nekonvenční průběh hotovostních toků (mění-li se v průběhu doby životnosti projektu kladné cash flow na záporné);
- → nevhodná k použití při posuzování vzájemně se vylučujících projektů[2];
- → preferuje relativní výnosnost před absolutním výnosem.

CMA – cost-minimize analysis

U této metody se měří pouze vstupy, výstupy nejsou měřeny. Lze ji použít při programovém rozdělování zdrojů, při výběru alternativy.

Obrázek č. 3 – grafické zobrazení očekávaného užitku ve vztahu k nákladům

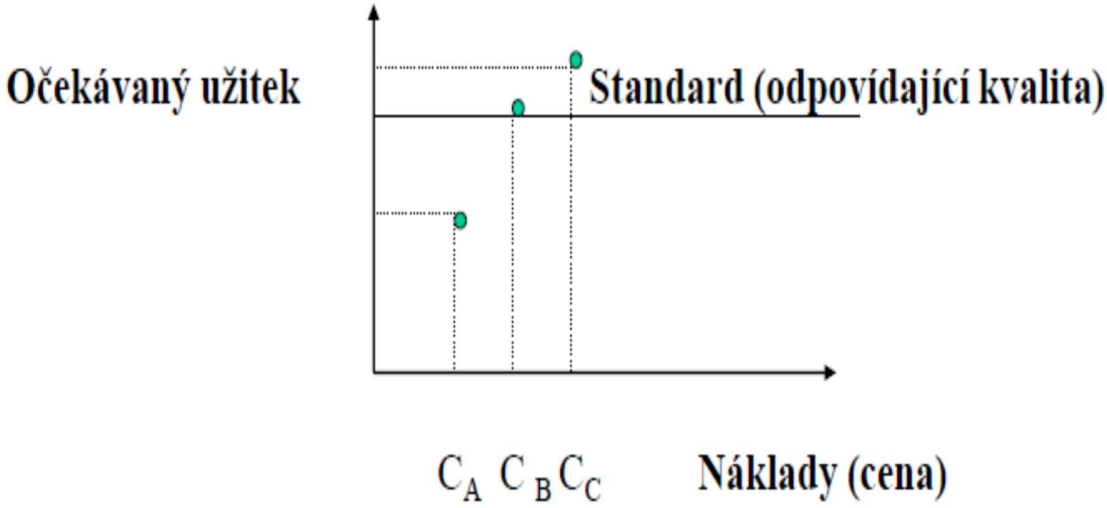

Zdroj: Ochrana (2005)

[2] Je nutné vybrat jen jeden projekt, i když oba vykazují kladné NPV a IRR > 1. NPV je dáno tím, že výnosy jsou reinvestovány ve výši požadované (zadané) úrokové míry (diskontní sazby), kdežto IRR předpokládá, že výnosy jsou reinvestovány ve výši zjištěné hodnoty IRR po celou zbývající dobu životnosti projektu, což je prakticky nereálné.

Postup při použití metody CMA je naznačen v následujícím schématu č. 14.

Schéma č. 14 – postup při použití metody CMA

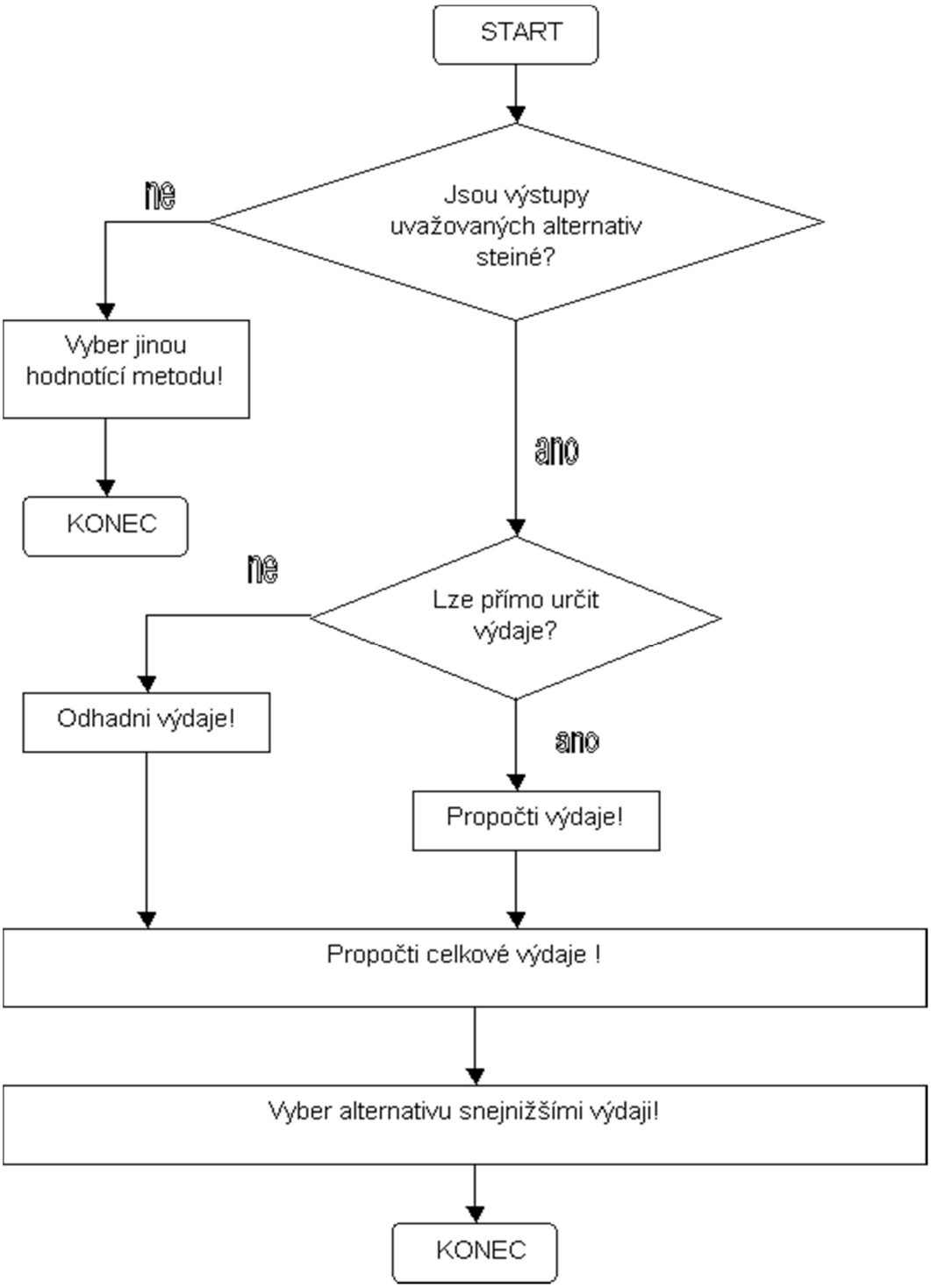

Zdroj: Ochrana (2002)

CEA – cost-effectiveness analysis

Na základě definování cíle je snaha ho dosáhnout, a to za užití minima finančních zdrojů, tedy co nejlevněji. Při zjišťování výstupů lze využít i nepeněžní vyjádření – např. počty vyškolených zaměstnanců, počty ošetřených stromů. Výstupy se vyjadřují shodně, jestliže se porovnávají jednotlivé varianty.

Obrázek č. 4 – grafické znázornění metody CEA ve formě produktivity nákladů

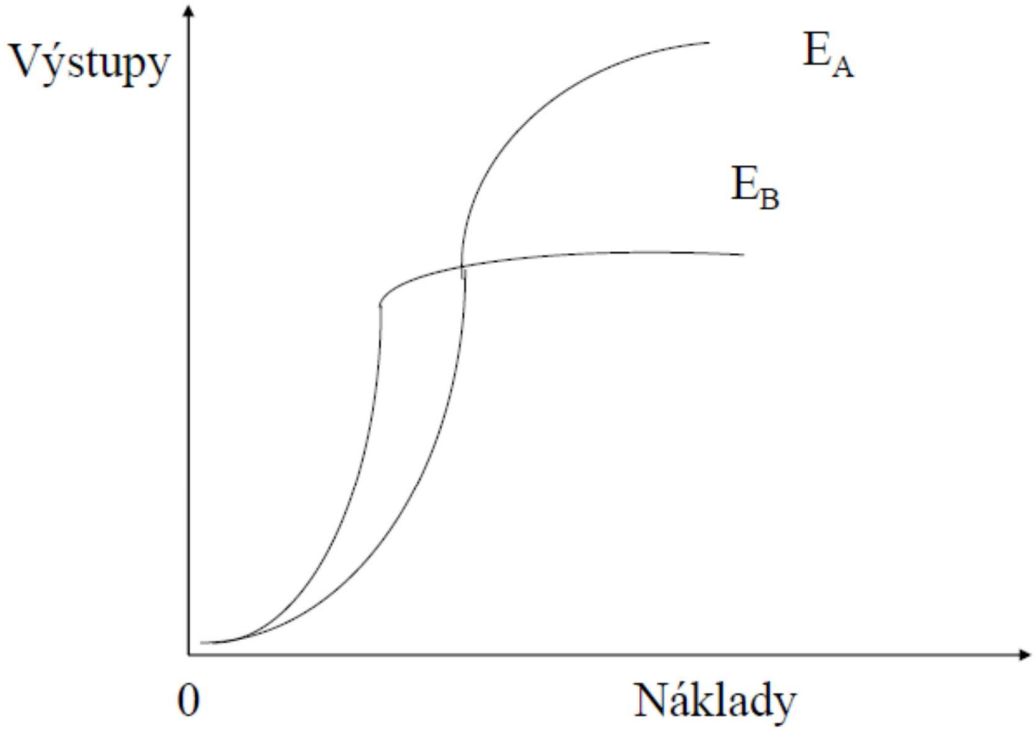

Zdroj: Ochrana (2005)

Postup při použití metody CEA je naznačen v následujícím schématu na straně 90:

Schéma č. 15 – postup při použití metody CEA

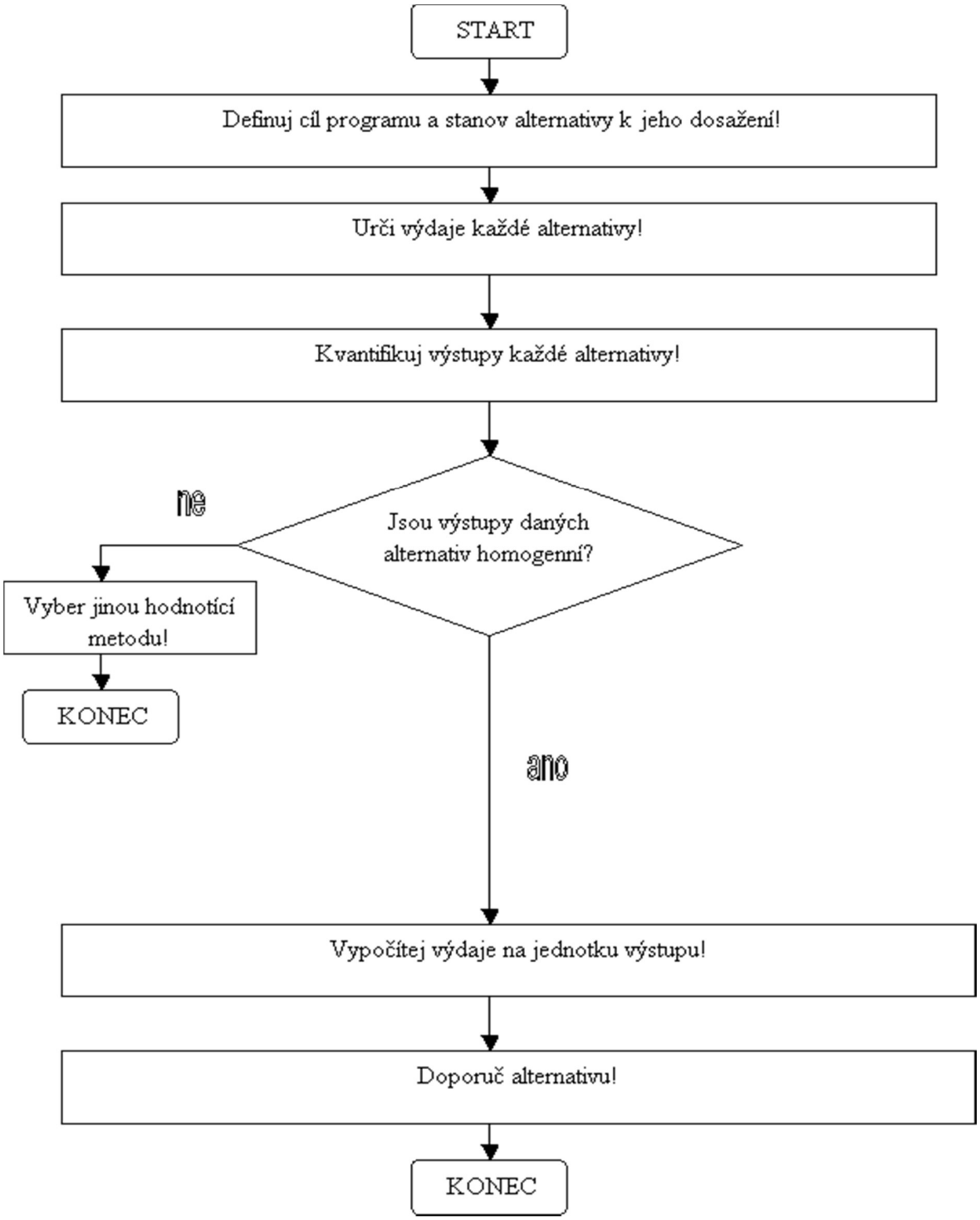

Zdroj: Ochrana (2002)

CBA – cost-benefit analysis

U této metody se porovnávají přínosy navrhovaných alternativ a vybírá se ta nejvhodnější. Kalkulují se celkové zdroje a celkové výstupy.

Lze využít dva základní postupy:

a. výpočet čistého přínosu - rozdíl mezi současnou hodnotou výstupů (*B*) a současnou hodnotou zdrojů (*C*) = *B – C;*

b. efektivnost z vložené jednotky nákladů – poměr mezi současnou hodnotou výstupů (*B*) a současnou hodnotou zdrojů (*C*), kde platí, že projekt je přínosný, když ukazatel je větší než 1 nebo mezi projekty má největší kladnou hodnotu = *B/C.*

Postup při použití metody CBA je naznačen v následujícím schématu:

Schéma č. 16 – postup při použití metody CBA

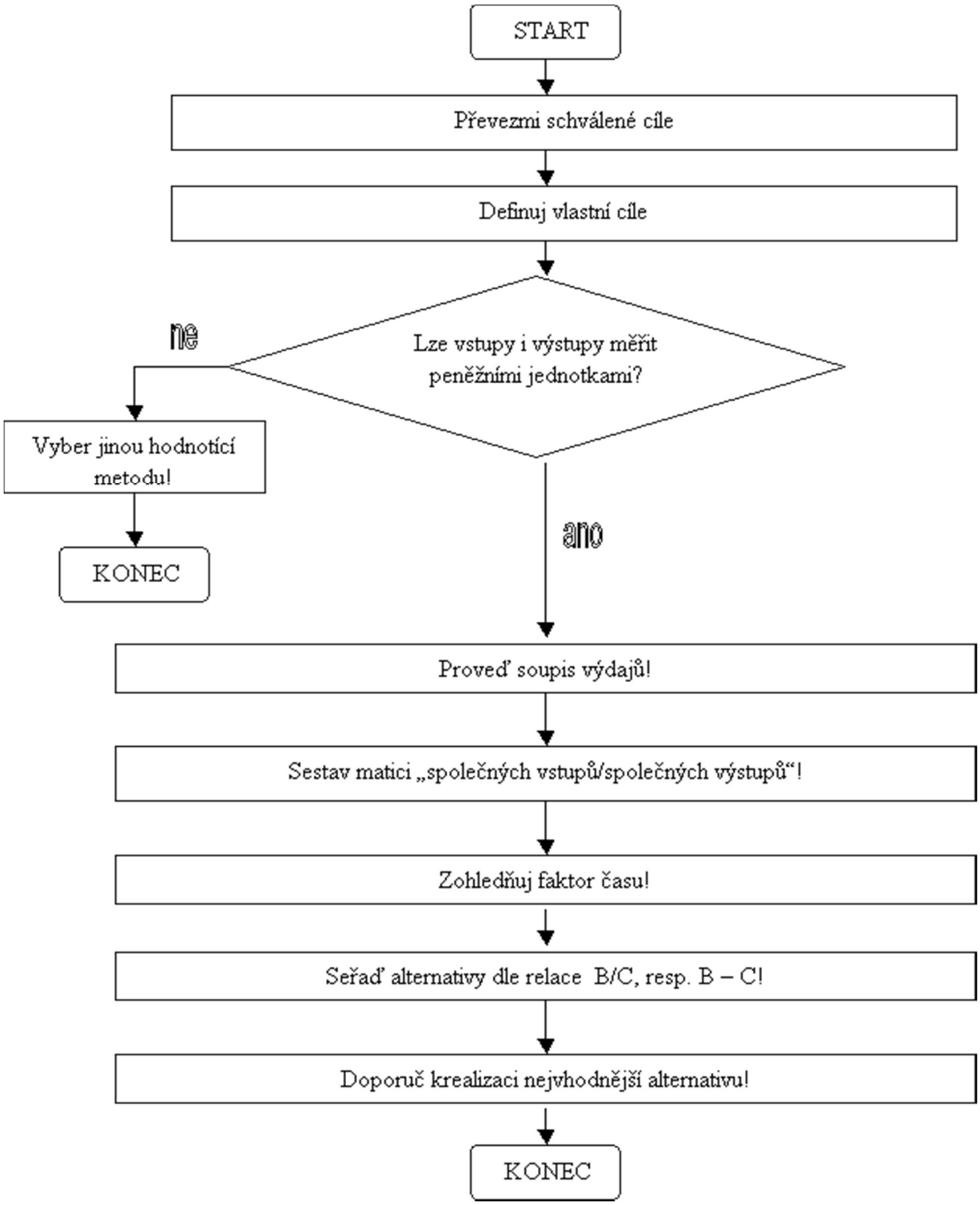

Zdroj: Ochrana (2002)

Cost-Benefit Analysis neboli analýza nákladů a užitků odráží zároveň vztah státní politiky životního prostředí k nákladům a užitkům souvisejícím s investicemi na ochranu životního prostředí. Tento vztah je naznačen v grafu č. 3.

Graf č. 3 – náklady a užitky státní politiky životního prostředí

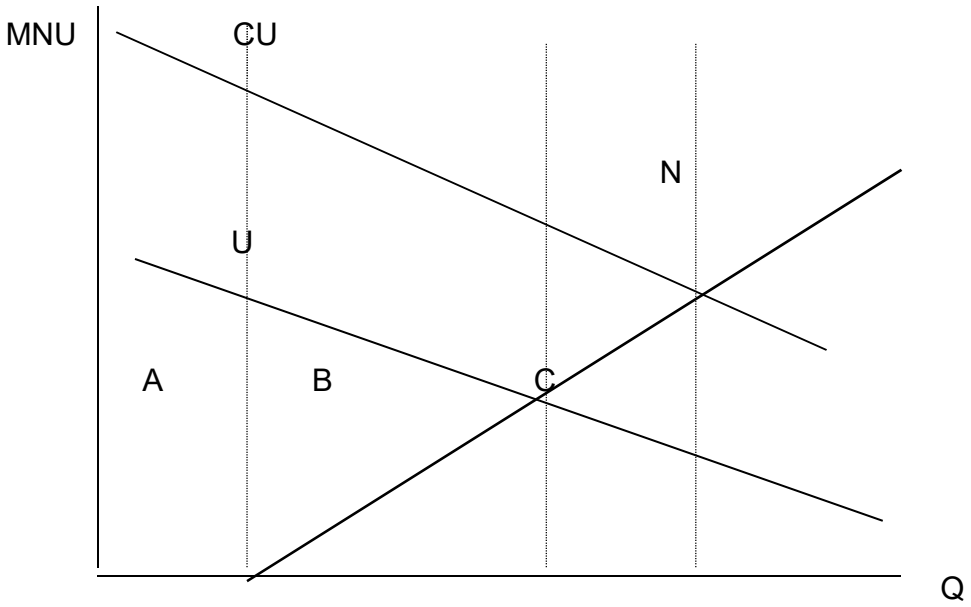

Zdroj: Hájek (2000)

Osa *x* představuje kvalitu životního prostředí (*Q*), osa *y* mezní náklady a užitky (*MNU*). N znázorňuje náklady, *CU* celkové užitky a *U* užitky bez hlediska ochrany přírody.

Graf č. 3 je rozdělen do třech pásem (*A, B, C* vymezená svislou čárkovanou čarou v grafu). První (*A*) je s nulovými náklady pro vládu, mající přínosy jak v ekonomice, tak v ochraně životního prostředí. Konkrétně se jedná v případě České republiky o odstranění dotací, které nepříznivě působí na stav životního prostředí, např. dotace na teplo, daň z přidané hodnoty u energie a fosilních paliv ve snížené sazbě ap.

Druhý úsek grafu (*B*) se vyznačuje převahou užitků, v nichž nejsou zahrnuty environmentální aspekty, nad náklady (například investice do ochrany půdy, zabezpečení pitné vody). Ve třetím pásmu (*C)* celkové užitky převyšují náklady. V tomto případě musí zasáhnout stát, neboť dochází k selhání trhu. Nejčastěji se tak děje například zavedením poplatků za znečišťování životního prostředí. V tomto třetím pásmu vstupují svými podporami veřejné rozpočty, které zajišťují realizaci veřejně prospěšných projektů na ochranu životního prostředí (Hájek, 2000).

Analýza CBA je v oblasti dotační politiky pravděpodobně nejvíce užívanou metodou, z toho důvodu autor uvádí i její historický vývoj. Analýzu nákladů a užitků používaly mezi prvními agentury zabývající se vodním hospodářstvím v USA. Využití se datuje již k počátku 19. století. Zřejmě ne náhodou doporučil použití této analýzy již v této době tehdejší tajemník ministerstva financí USA Albert Gallatin, a sice v souvislosti s posuzováním vodohospodářských projektů. Již počátkem 20. století byla CBA nařízena prostřednictvím zákonů.

V 60. letech se využití rozšířilo z problematiky vodního hospodářství na přírodu, kvalitu vzduchu, zdraví a estetiku. Technika měření užitků ze zlepšení životního prostředí se rozšířila o požitky, metodu cestovních nákladů a náhodné ocenění. V 70. a 80. letech se rozšířilo využívání CBA v USA na celou oblast ochrany životního prostředí v souvislosti s tvorbou vládní politiky. Ve spojitosti s ochranou životního prostředí musela CBA čelit problémům, jakými jsou efekty v dlouhých časových úsecích, nevratnost některých procesů, riziko a neurčitost (Hájek, 2000).

Při provádění CBA se postupuje v následujících etapách (Hanley, 1993):

a) definice projektu,
b) zjištění ekonomicky významných a fyzických dopadů projektu,
c) diskontování.

Hájek ve své práci Efektivnost výdajů z veřejných rozpočtů na ochranu životního prostředí dále uvádí:

1. Podstatou definice projektu je vymezení oblasti, které se projekt dotýká, včetně vymezení obyvatel ovlivněných projektem.
2. Identifikace dopadů projektu (kladných i záporných). Může se přitom jednat o zjišťování čistých dopadů, týkajících se pouze dané lokality, nebo může jít o přemístění z jiné nebo na jinou lokalitu.
3. Identifikace významných ekonomických dopadů.
4. Fyzické dopady realizace projektu.
5. Peněžní ohodnocení významných efektů. Základní jednotkou metody nákladů a užitků jsou peníze. Při jejich predikci je nutno věnovat zvýšenou pozornost cenám. Je třeba mít na zřeteli ovlivnění cen z titulu nedokonalé konkurence, vládní intervence nebo absence trhu.
6. Diskontování toku nákladů a užitků. Významným přínosem použití analýzy nákladů a užitků je časové hledisko (Pearce, 1993). Tato analýza umožňuje propočet přínosů pro životní prostředí i v dlouhodobém časovém horizontu a podává tak ekonomicky ucelený pohled na realizaci opatření. Lze tak uplatnit při posuzování efektivnosti i dlouhodobost efektů, která je významným rysem investic k ochraně životního prostředí.
7. Použití metody čisté současné hodnoty (Net Present Value Method – *NPV*) je významné z hlediska časového rozvržení porovnávaných nákladů (které jsou zpravidla nejvyšší v počátku realizace) a očekávaných výnosů, které je možno očekávat i v dlouhých časových horizontech, tzn. 10, 20 i více let. Souvisí s tím i přesnost kalkulací. V prvních letech realizace budou hodnoty nákladů a přínosů poměrně přesné a ke konci hodnoceného období se bude jednat o odhady. Čistá současná hodnota představuje rozdíl mezi současnou hodnotou očekávaných přínosů a současnou hodnotou nákladů zahrnující náklady na pořízení investice a provozní náklady.

$$NPV = \sum_{n=1}^{N} B_n \frac{1}{(1+r)^n} - \sum_{n=1}^{N} C_n \frac{1}{(1+r)^n} \quad (4)$$

Vedle metody hodnocení efektivnosti pomocí čisté současné hodnoty je další vhodná metoda výpočtem vnitřního výnosového procenta (Internal Rate of Return - *IRR*).

$$\sum_{n=1}^{N} B_n \frac{1}{(1+r)^n} - \sum_{n=1}^{N} C_n \frac{1}{(1+r)^n} = 0 \quad (5)$$

Třetí možnost je metoda hodnocení je poměrem užitků a nákladů (Benefit Cost Ratio - *BCR*).

$$BCR = \frac{\sum_{n=1}^{N} B_n \frac{1}{(1+r)^n}}{\sum_{n=1}^{N} C_n \frac{1}{(1+r)^n}} \quad (6)$$

8. Analýza citlivosti vychází ze skutečnosti, že vstupní data se v průběhu přípravy mění s tím, jak se zpracovává výhled potřebných údajů pro období životnosti projektu.

Proto se musí analýza přepočítat při změně těchto parametrů:

- diskontní sazba,
- změna kvality a množství vstupů,
- stínové ceny těchto vstupů,
- změna kvality a množství výstupů
- stínové ceny výstupů,
- časové rozpětí projektu.

Cílem je zjistit, který parametr je na výsledky analýzy nejvíce citlivý (Hájek, 2002).

Hlavními problémy, které se pojí s aplikací analýzy nákladů a užitků, jsou:

→ ocenění zboží netržního charakteru (příroda, krajina)
→ složitost ekosystému (nemožnost přesně předpovědět jeho budoucí vývoj)
→ stanovení diskontní sazby
→ otázka nutnosti CBA (zda se bude v praxi skutečně používat či jen přispívá k byrokratické zátěži)

„Metoda nákladů a užitků my měla být užívána u projektů, které vycházejí z vládních záměrů, či záměrů politiků a politických stran a dále jde o projekty soukromých i veřejných podniků, které požadují státní pomoc. Ve všech těchto případech je potřebné, aby ze strany posuzovatele projektu (státu) byly vzaty v úvahu nejen náklady na realizaci ale celkové přínosy pro společnost, které vyplývají z realizace projektu.

Nehledě na veřejný zájem na konkrétním projektu, dochází ke konfliktu mezi navrhovatelem projektu a "zbytkem" společnosti vycházející z toho, že přínosy veřejných projektů nebo programů se soustřeďují na relativně malý okruh společnosti. Například vodní nádrž, která chrání před povodněmi, slouží jen části společnosti na bezprostředně ohroženém území. Dotčení lidé přímo vnímají, co získají realizací projektu a jednoznačně vystupují pro jeho realizaci. Vedle toho je zbytek společnosti, který se formou daní podílí na výše uvedeném projektu, ale bezprostředně nemá z projektu užitek. Jde tedy o vztah různých zájmových skupin ve společnosti, mezi nimiž jsou například i nevládní organizace vycházející z pouhého nadšení bez ohledu na náklady a přínosy. Politici potom musí rozhodnout zejména z toho pohledu, zda projekt není škodlivý s ohledem na rozvoj společnosti jako celku (Hájek, 2000)."

Projekty, které jsou podporované z veřejných rozpočtů, posuzují ministerstva či agentury. Vzhledem k všeobecnému zájmu by měli úředníci těchto orgánů cítit odpovědnost za rozhodnutí o projektu. Aby se zamezilo chybám v rozhodování, měl by být formulován detailní postup hodnocení. I propracované hodnocení projektů metodou nákladů a přínosů může vést k mylným rozhodnutím. Náklady a užitky totiž mohou být špatně oceněny, ve většině případů v praxi došlo dokonce k překročení skutečných nákladů a naopak k podhodnocení skutečných přínosů.

Příprava projektů bývá rozvržena do více fází, jejichž stupňům odpovídá vyhodnocení a následné rozhodování o dalším postupu. Jedná se o (Hájek, 2000):

- prvotní představu a definici,
- studie proveditelnosti (kvantifikace poptávky zboží a služeb, vstupní parametry a odhad nákladů, pracovní síly, financování (náklady a příjmy), ekonomické zhodnocení (náklady a přínosy), přínosy pro společnost (kdo je využívá, kdo je platí, případné ocenění přínosů),
- podrobný návrh.

CUA – cost-utility analysis

Tato metoda je založena na porovnávání přírůstků zdrojů s výsledky, jež jsou vyjádřeny ve formě užitku z daného projektu/programu. Užitek lze zobrazit pomocí bodovací škály, na jejímž základě je vyjádřen pocit uspokojení z jednotlivých alternativ jednotlivých hodnotitelů. Takovéto měření užitku je subjektivní. Pokud se jednotlivé alternativy obodují, vyplyne nám po vzestupném či sestupném třídění splnění cílů. Tato metoda je vhodná k použití ve veřejné správě – např. k hodnocení zdravotních programů, hodnocení veřejných zakázek atd.

Obrázek č. 5 – grafické znázornění porovnání programů metodou CUA

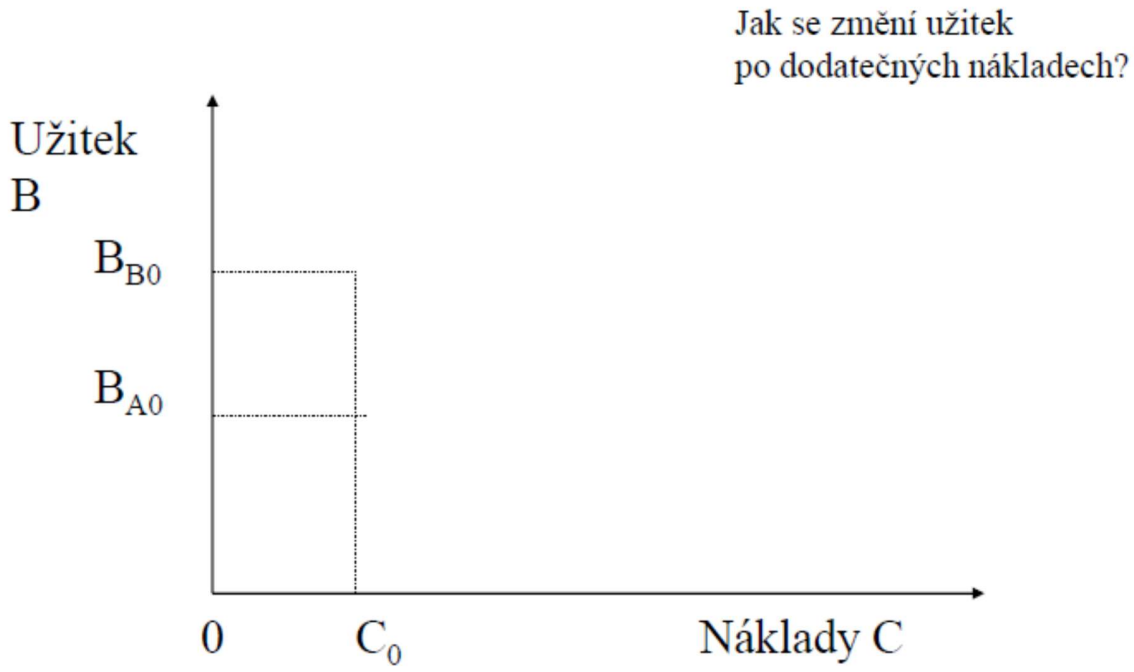

Zdroj: Ochrana (2005)

Metodický postup při použití metody CUA je naznačen v následujícím schématu:

Schéma č. 17 – postup při použití metody CUA

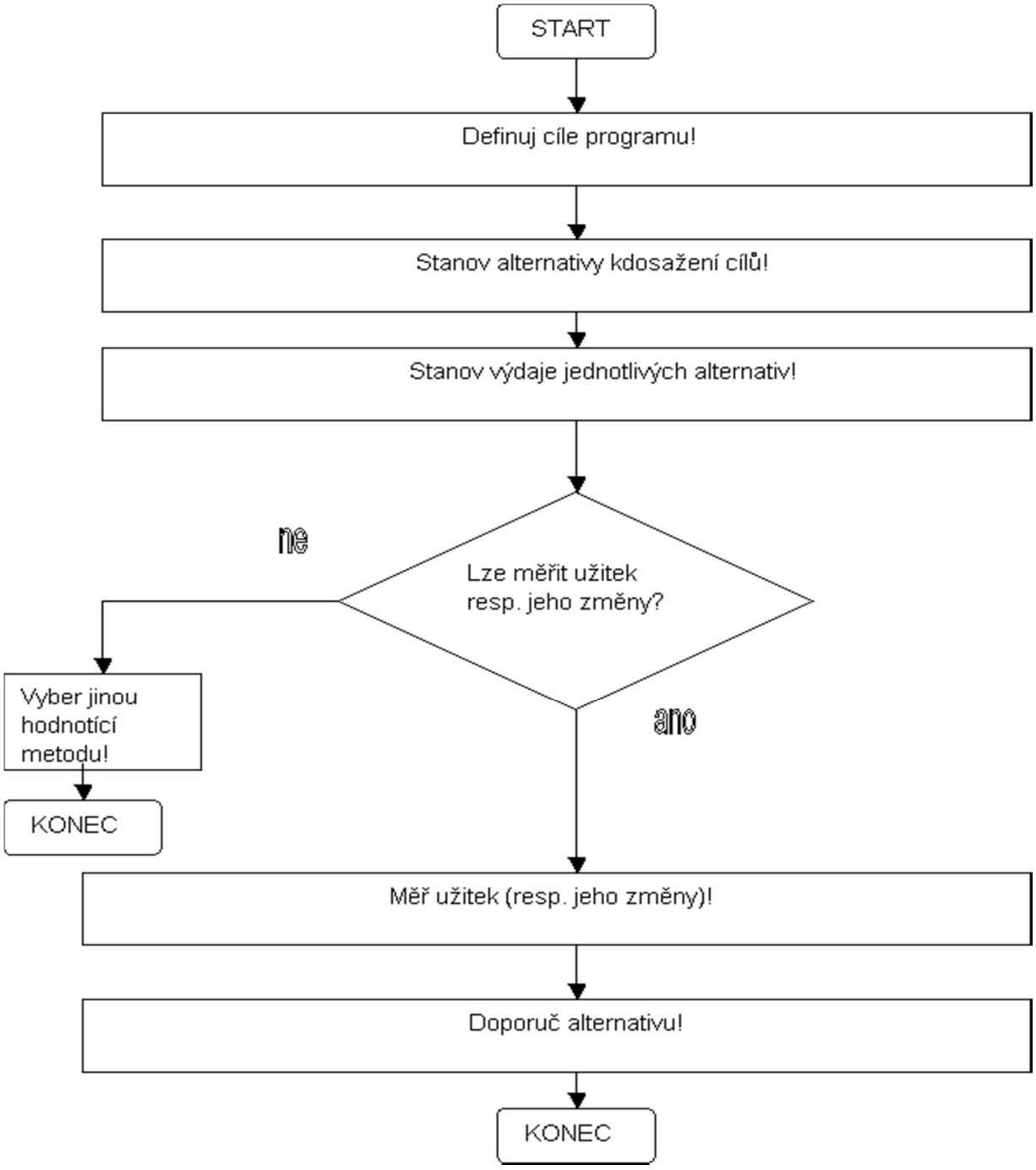

Zdroj: Ochrana (2002)

Speciální algoritmy

→ hodnocení účelnosti (ukazatel S_i)

→ hodnocení cílů formou stupně splnění cílů

→ hodnocení cílů s ohledem na jejich různé váhy

→ stupeň splnění cílů u jednotlivých programů

Výpočet koeficientu splnění cílů

$$K = C \times V \qquad (7)$$

kde:

- *K* – koeficient splnění cíle
- *C* – stupeň plnění *j-tého* cíle *i-tým* programem
- *V* – váha *j-tého* cíle začleněného do *i-tého* programu

Koeficient splnění cílů se pohybuje v intervalu od nuly do jedné. Pokud dosahuje hodnoty jedna celá, všechny cíle byly splněny na 100 procent. Jestliže se hodnota rovná nule, pak to znamená, že nejméně jeden z cílů nebyl splněn vůbec (Ochrana, 2007).

Metody pro vícekriteriální hodnocení

Metody pro vícekriteriální hodnocení se používá pro nesouměřitelné cíle, případně pro cíle odvozené od různých kritérií.

Lze použít:

- → stupnice měřící nákladová a užitková kritéria
- → binární stupnice
- → bodová stupnice
- → kardinální stupnice
- → metoda lexikografického uspořádání (seřazení kritérií podle důležitosti)
- → metoda Electra (zjišťuje stupeň shody v třídění podle různých kritérií)

Hodnocení veřejných projektů za pomoci vícekriteriálních metod hodnocení je velmi užitečné, protože nenutí hodnotitele a rozhodovatele redukovat kritéria neekonomická na kritérium ekonomické. Tento aspekt je obzvláště důležitý právě při hodnocení environmentálních projektů (Soukopová, 2013).

4 Metodika

Metodika této disertační práce je navržena tak, aby mohlo být dosaženo splnění cílů, které jsou uvedeny v kapitole č. 2. Práce spočívá především ve sběru dat a jejich analýze, v tomtéž duchu je rozdělena i tato kapitola do dvou podkapitol. V souvislosti se sběrem dat se vyskytují mnohé překážky, týkající se především nedostatku dat a nemožností chybějící data získat. Výhodou a komplikací zároveň může být využívání internetových databází – data jsou průběžně aktualizována, což je v tak dynamickém systému zajisté potřeba a nelze tudíž tolik využívat publikované prameny v podobě knih. Na druhou stranu však lze předpokládat, že se více mohou vyskytovat chyby v uváděných sděleních a struktura webových stránek a zveřejňované informace jsou průběžně modifikovány.

4.1 Sběr dat

Jak je již výše naznačeno, využívány jsou především internetové databáze, neboť v publikované literatuře není možné takový rozsah aktuálních dat nalézt. Z toho důvodu sběr dat probíhá formou vyhledávání potřebných informací na internetových stránkách řídících orgánů, které byly zmocněny k poskytování dotací. Sběr dat byl realizován převážně v roce 2015.

Jde zejména o následující subjekty:

- → Ministerstvo životního prostředí ČR,
- → Státní fond životního prostředí,
- → Ministerstvo zemědělství ČR,
- → Státní zemědělský intervenční fond,
- → Ministerstvo pro místní rozvoj ČR,
- → Evropská komise,

a o následující materiály:

- → legislativní předpisy,
- → výzvy k předkládání žádostí,
- → příručky pro žadatele a příjemce,
- → monitorovací zprávy,
- → výroční zprávy,
- → prováděcí dokumenty,
- → metodické dopisy,
- → závazné pokyny a směrnice,
- → studie a analýzy,
- → tiskové zprávy,
- → seznamy schválených projektů SFŽP.

Další podklady pro tuto disertační práci jsou vzhledem k jejímu zaměření na životní prostředí a zároveň zaměření fakulty, kde je práce obhajována, získány oslovením:

- → vlastníků lesů, kteří jsou zastřešováni ve Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů,
- → českých držitelů certifikátu PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes) – certifikát deklarující trvale udržitelné hospodaření v lesích,
- → českých příjemců dotace z komunitárního programu LIFE+.

Vzhledem k velkému počtu respondentů bylo zvoleno oslovení formou dotazníku, který byl rozeslán elektronickou poštou. U této metody se dala předpokládat větší návratnost, kterou bychom u poštovních zásilek neočekávali. Dotazníkové šetření bylo provedeno v roce 2015.

Dotazník obsahuje 18 otázek, jejichž zaměření se týká čerpání dotací do životního prostředí. Zjišťuje mimo jiné typ respondenta, zájem o podávání žádostí o poskytnutí dotací, úspěšnost při podání, názory respondentů v oblasti účelnosti, hospodárnosti, efektivity a spokojenost s řídícím orgánem, zaměření projektů, tvorbu pracovních míst.

4.2 Analýza dat

Na základě zpracování výše uvedených materiálů vznikl ucelený přehled, z něhož jsou zřejmé významné charakteristiky jednotlivých dotačních titulů. V rámci této analýzy je provedena i komparace jednotlivých programů, a to z roku 2015. V roce 2016 je provedena analýza oblasti, jež se týkala zlepšování stavu přírody a krajiny, lesů a lesních půd. Tam, kde to povaha získaných informací dovolila, jsou zpracovány i grafická znázornění.

Analýzou dotazníků a získaných informací jsou vyhodnoceny a ověřeny výzkumné předpoklady, které jsou definovány v rámci cílů této disertační práce.

Vyžaduje-li se, aby byl proces schvalování dotací a rozhodování o projektech správný, je třeba vycházet z hodnocení efektivnosti, neboť tato cesta se jeví jako nejvhodnější pro ekonomické rozhodování. Efektivnost vyjadřuje vztah mezi účinkem (efektem) a náklady (nároky) na jeho dosažení. Efektivnost může být zkoumána z hlediska alokačního a ekonomického. V případě alokační efektivnosti se volí taková variantu (projektu, programu, strategie), která je nejvíce v souladu se zvolenými kritérii. Jestliže se však jedná o efektivnost ekonomickou, řeší se dosažení maximálního možného výstupu z dostupných zdrojů (Fialová, 2000).

Efektivitou finančních podpor získaných ze strukturálních fondů a komunitárních programů se zabývá v současné době mnoho jednotlivců i vědeckých týmů. Získané výsledky jsou samozřejmě přímo ovlivněny zvolenou metodikou. Vzhledem k obšírnosti daného tématu není snad ani možné zpracovat kompletní materiál a ani autor této práce takové ambice nemá. Z tohoto důvodu je i v názvu

disertační práce uvedeno, že směr, kterým se bude ubírat, se týká životního prostředí.

V teorii i praxi se vyskytují různá pojetí a metodiky analýzy efektivnosti. Zobecněním těchto přístupů, lze definovat následující vztahy:

→ finančně vyjádřené náklady a efekty
→ finančně i nefinančně vyjádřené náklady a efekty[3]

Z pohledu investora, v našem případě poskytovatele dotace, je pak žádoucí posuzovat finančně vyjádřené náklady i nefinančně vyjádřené efekty (v oblasti životního prostředí často ani finančně efekty ohodnotit nelze). Efektivita společně s dalšími důležitými kritérii hodnocení je podrobně popsána v kapitole 4.5, a to včetně způsobů jejího hodnocení.

Vhodné je sledovat hodnocení výkonnosti z kvantitativní stránky, tedy z pohledu tzv. 3E:

- effectiveness (účelnost / účinnost)
- economy (hospodárnost)
- efficiency (efektivnost)

V případě získání potřebných dat bude provedena i analýza ukazatelů – míra náročnosti administrace výdajového programu, míra finanční náročnosti fungování programu připadající na jednoho úředníka a délka času administrace projektu ze strany řídícího orgánu operačního programu (Potluka, Pělucha a Fanta, 2007).

[3] Nefinančně vyjádřené efekty mají většinou povahu externalit (pozitivní či negativní ovlivnění způsobené jednáním jednoho subjektu druhému, aniž by ten k tomu dal souhlas či musel platit či být odškodňován).

5 Výsledky

V rámci této kapitoly jsou vyhodnoceny dotazníky, které, jak je uvedeno v kapitole Metodika, byly získány oslovením vlastníků lesů, držitelů certifikátu PEFC v České republice a příjemců dotace z komunitárního programu LIFE+ v ČR. Dále je provedena evaluace Operačního programu Životní prostředí, detailněji 6. prioritní osy, a Programu rozvoje venkova, a to včetně hodnocení plnění stanovených cílů.

5.1 Vyhodnocení dotazníků

Pro posouzení efektivity je zvolena forma dotazníku, který byl prostřednictvím elektronické pošty rozeslán následujícím subjektům:

- → Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů
- → držitelům certifikátu PEFC
- → českým příjemcům dotace z komunitárního programu LIFE+

Jednalo se tedy převážně o města a obce, lesní družstva, soukromé vlastníky lesů, kraje, spolky, nestátní neziskové organizace a společnosti s ručením omezením ve vlastnictví měst.

V případě programu LIFE+ bylo obesláno 8 z 9 českých příjemců dotací. Neoslovený příjemce ukončil svůj projekt již v roce 2007 a povinnost publicity je 5 let. Původní webové stránky projektu již nejsou funkční.

Dotazníková šetření jsou oblíbenou zjišťovací formou mnoha subjektů, a to i poskytovatelů dotací. Z důvodu přehlcení však postupně klesá ochota dotazníky vyplňovat. Návratnost v tomto výzkumu představovala zhruba pouhých 5 %.

Možné odpovědi v dotazníku tvoří škálu hodnot. Podle typu škály se rozlišují proměnné, které mohou být nominální, ordinální či metrické. V našem případě je na většinu otázek odpověď pouze ANO či NE, hodnoty jsou různé a nelze tedy stanovit jejich pořadí, z toho důvodu se jedná o nominální hodnoty.

U nominálních hodnot lze použít pro analýzu pouze statistické metody, které pracují s četností (Hindls a kol., 2007).

Dotazník vyplnilo a odeslalo celkem 45 dotazovaných.

Otázka č. 1 představovala subjekt, za který byl dotazník vyplňován. Případně sdělovala přání dotazovaného vyplnit dotazník anonymně.

Anonymní vyplnění dotazníku si přálo 17 dotazovaných. Veřejné vyplnění dotazníku zvolilo 28 účastníků, a to například: Český svaz ochránců přírody, Ústav experimentální medicíny AV ČR, v. v. i., Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Moravskoslezský kraj, Jan Kolowrat Krakowský.

Otázkou č. 2 byl zjišťován typ subjektu. Odpovědi jsou zpracovány v následující tabulce:

Typ subjektu	Počet
Soukromý vlastník lesa	5
Městské lesy (s. r. o.)	7
Obec	24
Město	1
Příspěvková organizace	1
Kraj	1
Nestátní nezisková organizace	1
Spolek	2
Veřejná výzkumná instituce	1
Organizační složka státu	1
Státní správa	1

Nejvíce jsou zastoupeny obce, a to v počtu 24. Dále městské lesy, které fungují ve formě společností s ručením omezeným – 7 účastníků. V počtu 5 dále pak soukromí vlastníci lesů.

Absolutní, relativní, kumulativní a kumulativní relativní četnosti jsou naznačeny v následující tabulce.

Tabulka č. 19 – četnosti dle typu subjektu respondenta

Legenda - typ subjektu	Absolutní četnost	Relativní četnost	Kumulativní četnost	Kumulativní relativní četnost
Soukromý vlastník lesa	5	11%	5	11%
Městské lesy (s. r. o.)	7	16%	12	27%
Obec	24	53%	36	80%
Město	1	2%	37	82%
Příspěvková organizace	1	2%	38	84%
Kraj	1	2%	39	87%
Nestátní nezisková organizace	1	2%	40	89%
Spolek	2	4%	42	93%
Veřejná výzkumná instituce	1	2%	43	96%
Organizační složka státu	1	2%	44	98%
Státní správa	1	2%	45	100%

Zdroj: vytvořeno autorkou

Otázka č. 3 ověřovala, zda dotazovaní v období 2007-2013 žádali o poskytnutí dotace do životního prostředí a odpovědi jsou následující:

Ano, a to z OP ŽP	24
Ano, a to z PRV	21
Ano, a to z LIFE+	6
Ano, z jiného zdroje	7
Nežádali jsme	5

Nejvíce dotazovaných podávalo žádost o podporu do Operačního programu Životní prostředí, a to 24. Následuje Program rozvoje venkova s 21 účastníky. 7 účastníků žádalo o poskytnutí dotace z jiných zdrojů. Jednalo se především o dotace Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Ministerstva zemědělství ČR, Ministerstva životního prostředí ČR, Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, krajské dotace, Švýcarské fondy a finanční mechanismus EHP a Norska.

Otázka č. 4 zjišťovala úspěšnost žádosti, tedy jestli byla schválena k financování.

ANO	38
ANO i NE	1
NE	6

Více jak 80 % podaných žádostí dotazovaných bylo schváleno. Jeden účastník podával více žádostí o finanční podporu a byl pouze částečně úspěšný, z toho důvodu je uvedena odpověď „ANO i NE“.

Otázka č. 5 ověřovala, zda dotazovaní čerpali v programovém období 2007-2013 dotaci do životního prostředí.

Ano, a to z OP ŽP	23
Ano, a to z PRV	20
Ano, a to z LIFE+	6
Ano, z jiného zdroje	6
Nečerpali jsme	1

Otázka možná zdánlivě působí shodně s otázkou č. 3 a navazuje na otázku č. 4. Podání žádosti o financování projektu totiž samozřejmě automaticky nepředpokládá jeho schválení. Zároveň schválení k financování nemusí znamenat, že došlo k čerpání dotace. Nakonec totiž nemusela být uzavřena smlouva o poskytnutí dotace – například v případě, že donátor ponížil položky rozpočtu projektu a žadatel nebyl přesvědčen, že by dostál svým závazkům plynoucích z dotace při nižším objemu financí.

Dotazovaní čerpali nejčastěji podporu z Operačního programu Životní prostředí, celkem 23 respondentů. Jeden anonymní účastník sdělil, že čerpal dokonce podporu na pět projektů z OP ŽP. Následuje Program rozvoje venkova s 20 účastníky.

Otázka č. 6 zjišťovala výši schválené dotace.

Schválená výše dotace	Počet
< 100.000 Kč	2
100.001 – 500.000 Kč	11
500.001 – 1.000.000 Kč	2
1.000.001 – 5.000.000 Kč	16
> 5.000.0001 Kč	15

Nejvíce schválených projektů bylo ve finančním rozmezí 1 milion až 5 milionů Kč, a to celkem 16. Projektů s rozpočtem vyšším než 5 milionů Kč bylo 15 (z toho jeden účastník uvádí, že podpora větší než 5 milionů je v součtu za všechny jeho schválené projekty). Statistické zpracování četností je naznačeno i v následující tabulce.

Tabulka č. 20 – četnosti dle schválené výše dotace

Legenda - schválená výše dotace	Absolutní četnost	Relativní četnost	Kumulativní četnost	Kumulativní relativní četnost
< 100.000 Kč	2	4%	2	4%
100.001 – 500.000 Kč	11	24%	13	28%
500.001 – 1.000.000 Kč	2	4%	15	33%
1.000.001 – 5.000.000 Kč	16	35%	31	67%
> 5.000.0001 Kč	15	33%	46	100%

Zdroj: vytvořeno autorkou

Otázka č. 7 ověřovala, zdali úspěšní žadatelé mají již své projekty ukončené a finančně vypořádané.

ANO	32
NE	12

Ač se zdá, že by programové období 2007 – 2013 mělo být již uzavřené, není tomu tak. Mnoho projektů má plánovaně velký přesah přes rok 2013 a ještě více projektů nebylo finálně dořešeno. Celkem 12 projektů dotazovaných subjektů nemá své projekty ukončené. 32 projektů je již zcela vypořádáno.

Otázka č. 8 zjišťovala, zda v souvislosti s realizací projektu byla vytvořena pracovní místa.

ANO	14
NE	25

Pouze něco málo přes 35 % respondentů uvedlo, že v souvislosti s podporou bylo vytvořeno pracovní místo.

Poskytované podpory nemají potenciál způsobit velké výkyvy trendu nezaměstnanosti. Ke slabému zvýšení zaměstnanosti může docházet především ve veřejné/státní správě, tedy na straně poskytovatele dotace. Avšak jestliže je zohledněn princip obětované příležitosti, pravděpodobně by SFŽP či SZIF poskytoval jiný druh podpory než v rámci OP ŽP a PRV, nelze tedy v podstatě o žádném efektu na zaměstnanost ve veřejné/státní správě hovořit.

Jednotlivé podpory vedou ke zvýšení poptávky po určitých pracích, a to v době trvání projektu. V dlouhodobějším horizontu to lze také očekávat, neboť na projekty mohou navazovat různé ekonomické aktivity. Tyto aktivity pak mohou pozitivně ovlivňovat růst hrubého domácího produktu, což poskytovaná podpora sama o sobě takový potenciál nemá.

Otázka č. 9 vyjadřovala názor příjemce, jestli dle jeho odhadu došlo ke zlepšení stavu životního prostředí vlivem podpory.

ANO	36
NE	3

Dle názorů příjemců, došlo z více jak 90 % ke zlepšení stavu životního prostředí vlivem podpory obdržené z dotace.

Otázka č. 10 zkoumala existenci pozitivních ohlasů na realizovaný projekt.

ANO	36
NE	3

Méně než 8 % z dotazovaných neobdrželo pozitivní ohlasy na realizovaný projekt. Ve většině případů však realizovaný projekt kladné hodnocení obdržel.

Otázka č. 11 zjišťovala, zdali příjemci průběžně vyhodnocovali provázanost výdajů a stanovených cílů projektu.

ANO	27
ANO i NE	1
NE	11

Celkem 27 dotazovaných uvedlo, že průběžně vyhodnocovali provázanost výdajů a stanovených cílů. Jeden z dotazovaných uvedl, že průběžně vyhodnocoval pouze u dotace v rámci komunitárního programu LIFE+, u ostatních projektů nikoli.

11 dotazovaných sdělilo, že průběžně provázanost výdajů a stanovených cílů projektu nevyhodnocovali. Domnívám se však, že v rámci monitorovacích zpráv tuto problematiku řešili, ale pravděpodobně si ji nespojili s výše uvedenou otázkou.

Otázka č. 12 zněla následovně: „Byly dle Vašeho názoru dosaženy stanovené cíle s nejnižšími možnými náklady? Tzn. hospodárně – výdaje byly minimalizovány při respektování cílů projektu.“

ANO	35
NE	4

Více 89 % z dotazovaných posuzuje stanovené cíle jako hospodárně dosažené. Avšak odpovědi jsou v rozporu s odpověďmi na následující otázku.

Otázka č. 13 ověřovala, zdali příjemci spatřovali možnost ušetřit finanční zdroje při zachování kvality a kvantity.

ANO	23
NE	16

Téměř 59 % dotazovaných spatřovalo možnost ušetřit finanční zdroje, a to při zachování kvantity i kvality. Z toho však vyplývá, že stanovené cíle mohly být dosaženy s nižšími náklady, tedy hospodárněji.

Otázka č. 14 zkoumala, zdali příjemci sledovali, jaké byly přínosy (efekty) v souvislosti s realizací projektu.

ANO	32
NE	7

Kromě všeobecného pozitivního vlivu na životní prostředí zmiňují účastníci dotazníkového šetření zvláště úsporu energií, snížení prašnosti na silnicích, zpřístupnění lesů, nižší spotřebu pohonných hmot, počty vysazených stromů, zefektivnění odborných lesnických prací, modernizaci materiálního vybavení a účelné využití biomasy, úsporu nákladů, budování regionálních partnerství, zlepšení životní úrovně obyvatel, zvýšení biodiverzity, zvyšování ekologického povědomí obyvatel a snížení množství směsného odpadu o biosložku.

Otázka č. 15: „Byly dle Vašeho názoru finanční prostředky využity efektivně? Tzn., že bylo dosaženo nejlepších možných výstupů ve srovnání s objemem prostředků na zajištění těchto výstupů vynaložených?“

ANO	36
NE	3

Více jak 92 % dotazovaných považuje finanční prostředky za efektivně využité. Odpovědi jsou však částečně v rozporu s otázkou č. 13, neboť 59 % spatřovalo možnost ušetřit finanční zdroje.

Otázka č. 16 řešila, jestli administraci projektu prováděli příjemci vlastními zdroji.

ANO	24
ANO i NE	2
NE	13

24 dotazovaných administrovalo projekt z vlastních zdrojů – tedy příjemce dotace i projekt realizoval a podával monitorovací zprávy. 2 příjemci uvedli, že některé projekty administrovali sami, avšak na některé měly najaté externí síly. 13 respondentů své projekty neadministrovalo, využívali tedy pravděpodobně poradenské společnosti.

Otázka č. 17 zněla takto: „Měli jste/máte výhrady ke komunikaci a práci poskytovatele dotace? Např. k rychlosti schvalování monitorovacích zpráv, vyjadřování se k zadávací dokumentaci atd.?“

ANO	12
NE	27

Více jak 69 % dotazovaných nemělo výhrady ke komunikaci a práci poskytovatele dotace. Ostatní však měli velké výhrady. Kritizovali především časté změny pravidel v rámci jednotlivých výzev, složitou administrativní a byrokratickou zátěž, nutnost předfinancování v podobě úvěru z důvodu dlouhého čekání na vyplacení dotace, neaktivní přístup, nejasná pravidla, zdlouhavé vyřizování smlouvy o dotaci a celkově rychlost administrace. Jeden z účastníků hodnotil negativně přístup poskytovatele, neboť administrátor projektu schválil v rámci monitorovací zprávy výběrové řízení, avšak v rámci ukončování projektu bylo toto výběrové řízení

napadnuto, zjištěny závady a dotace byla zamítnuta. Poskytovatelům dotací bylo též vytýkáno, že nemají dostatečně kvalifikované zaměstnance a že mají vysokou míru fluktuace. Ta způsobuje častou výměnu projektových manažerů v rámci administrace jednoho projektu (projekt ze strany poskytovatele ukončuje někdo jiný, než kdo ho zahajoval), což vede ke komplikacím a neustálému vysvětlování již vysvětlovaného a vysvětleného.

Otázka č. 18 sondovala, jaké oblasti životního prostředí se podpořený projekt týkal.

Oblast životního prostředí	Počet projektů
zlepšování vodohospodářské infrastruktury (snížení znečištění vod, zlepšení jakosti pitné vody)	6
omezování rizika povodní	7
zlepšování kvality ovzduší	5
omezování/snižování emisí	4
udržitelné využívání zdrojů energie (výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie)	2
realizace úspor energie a využití odpadního tepla	7
zkvalitnění nakládání s odpady	6
odstranění starých ekologických zátěží	0
omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	1
zlepšování stavu přírody a krajiny (implementace a péče o území sousty Natura 2000, podpora biodiverzity, obnova krajinných struktur, optimalizace vodního režimu krajiny, podpora regenerace urbanizované krajiny, prevence sesuvů a skalních řícení)	16
environmentální vzdělávací programy, environmentální poradenství a informace	6
zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	10
udržitelné využívání zemědělské půdy	1
udržitelné využívání lesní půdy	7
diverzifikace hospodářství venkova	0
zlepšení kvality života ve venkovských oblastech	4

Nejvíce projektů našich respondentů bylo realizováno v ose týkající se zlepšování stavu přírody a krajiny (16), dále pak zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví (10), o třetí místo se dělí omezování rizika povodní, realizace úspor energie a využití odpadního tepla a udržitelné využívání lesní půdy (7). Odpovědi respondentů jsou v podobě četností zpracovány i v následující tabulce.

Tabulka č. 21 – četnosti dle oblasti životního prostředí dotovaného projektu

Legenda - oblast životního prostředí	Absolutní četnost	Relativní četnost	Kumulativní četnost	Kumulativní relativní četnost
zlepšování vodohospodářské infrastruktury	6	7%	6	7%
omezování rizika povodní	7	9%	13	16%
zlepšování kvality ovzduší	5	6%	18	22%
omezování/snižování emisí	4	5%	22	27%
udržitelné využívání zdrojů energie	2	2%	24	29%
realizace úspor energie a využití odpadního tepla	7	9%	31	38%
zkvalitnění nakládání s odpady	6	7%	37	45%
odstranění starých ekologických zátěží	0	0%	37	45%
omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	1	1%	38	46%
zlepšování stavu přírody a krajiny	16	20%	54	66%
environmentální vzdělávací programy, environmentální poradenství a informace	6	7%	60	73%
zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	10	12%	70	85%
udržitelné využívání zemědělské půdy	1	1%	71	87%
udržitelné využívání lesní půdy	7	9%	78	95%
diverzifikace hospodářství venkova	0	0%	78	95%
zlepšení kvality života ve venkovských oblastech	4	5%	82	100%

Zdroj: vytvořeno autorkou

5.2 Evaluace dotačních titulů v oblasti životního prostředí

V rámci kapitoly 5.2 bude provedena evaluace Operačního programu Životní prostředí, detailněji 6. prioritní osa OP ŽP a Programu rozvoje venkova. Oba programy jsou poté hodnoceny z pohledu 3E.

5.2.1 Evaluace Operačního programu Životní prostředí

Počty schválených projektů dle Seznamu schválených projektů OP ŽP ze dne 14. ledna 2015 jsou zřejmé z následující tabulky, a to v členění dle prioritních os a krajů České republiky. Jedná o takzvané projekty individuální.

Tabulka č. 22 – počty projektů OP ŽP dle prioritních os v krajích ČR

Kraj	Počet projektů v jednotlivých prioritních osách							Počet projektů celkem
	1	2	3	4	5	6	7	
Jihočeský	84	226	392	247	9	412	16	1386
Jihomoravský	221	223	724	431	20	671	69	2359
Karlovarský	19	54	135	57	4	174	8	451
Královéhradecký	106	139	356	149	11	160	20	941
Liberecký	52	96	299	81	6	175	17	726
Moravskoslezský	131	299	644	224	17	314	47	1676
Olomoucký	167	144	459	279	10	341	30	1430
Pardubický	126	164	367	191	25	182	20	1075
Plzeňský	53	163	201	143	9	306	13	888
Praha	13	50	263	50	2	3	0	381
Středočeský	245	332	715	434	36	431	47	2240
Ústecký	55	141	320	120	14	193	22	865
Vysočina	110	313	367	260	14	626	16	1706
Zlínský	105	176	531	311	4	324	48	1499
Celkem v ČR	1487	2520	5773	2977	181	4312	373	17623

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že nejvíce projektů bylo realizováno v prioritní ose (5 773 projektů), v prioritní ose č. 6 (4 312 projektů), dále pak v prioritní ose č. 4 (2 977 projektů). Celkem bylo schváleno 17 623 projektů.

Pro přehlednost jsou tatáž data zobrazena graficky.

Graf č. 4 – počty schválených projektů OP ŽP dle prioritních os v krajích ČR

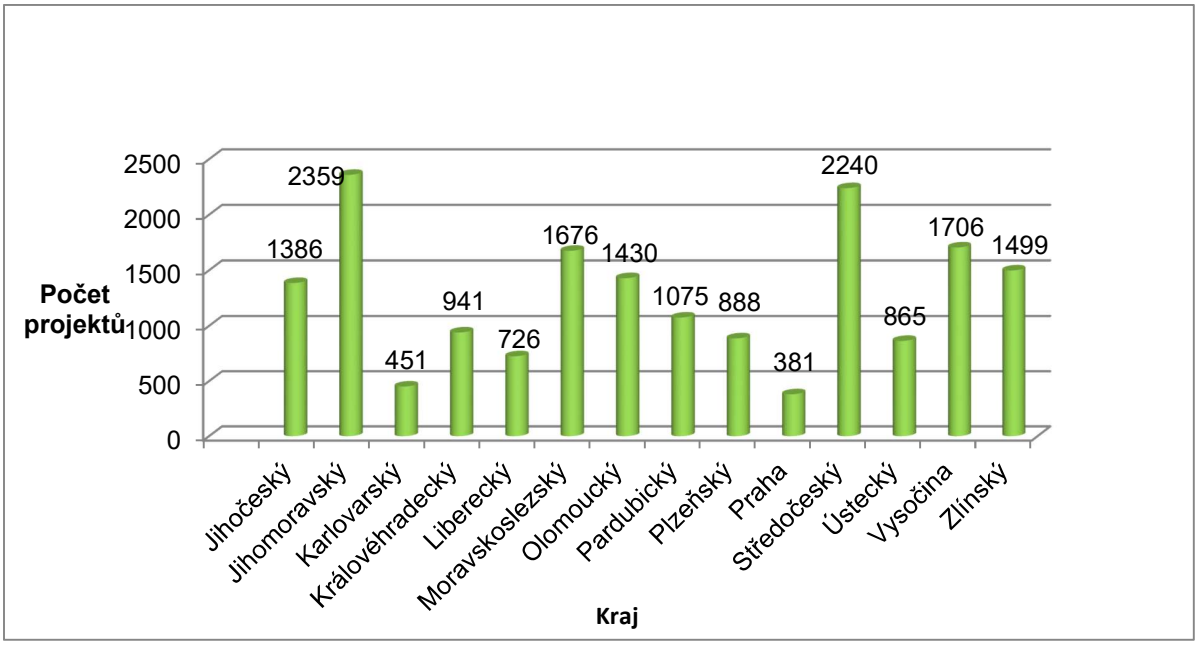

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Z výše uvedeného grafického znázornění vyplývá, že nejvíce podpořených projektů bylo v Jihomoravském kraji (2 359), ve Středočeském kraji (2 240), dále pak v kraji Vysočina (1 706). Naopak nejméně podpořených projektů má hlavní město Praha (381), kraj Karlovarský (451) a Liberecký kraj (726). Samozřejmě lze usuzovat, že velikost kraje má částečně vliv i na množství podpořených projektů (viz Praha).

Provede-li se stejné hodnocení dle Seznamu schválených projektů k 13. březnu 2015, celkový počet schválených projektů se z 17.623 změní na 17.407. Za 2 měsíce došlo tedy ke změně, a to k úbytku v počtu celých 216 projektů.

Tabulka č. 23 – počty projektů OP ŽP v jednotlivých prioritních osách v členění dle krajů dle Seznamu k 13. 3. 2015

Kraj	Počet projektů v jednotlivých prioritních osách							Počet projektů celkem
	1	2	3	4	5	6	7	
Jihočeský	83	226	383	243	9	409	16	1369
Jihomoravský	219	226	712	428	19	667	70	2341
Karlovarský	19	53	133	56	4	169	10	444
Královéhradecký	106	138	355	146	10	159	19	933
Liberecký	52	93	299	78	5	172	20	719
Moravskoslezský	129	296	634	221	17	309	49	1655
Olomoucký	163	141	453	279	10	339	31	1416
Pardubický	122	163	371	187	25	180	20	1068
Plzeňský	53	161	190	142	9	303	14	872
Praha	13	47	251	48	2	3	0	364
Středočeský	241	329	682	426	33	426	47	2184
Ústecký	54	140	315	117	14	190	22	852
Vysočina	111	308	371	258	14	617	16	1695
Zlínský	104	174	531	311	4	320	51	1495
Celkem v ČR	1469	2495	5680	2940	175	4263	385	17407

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Přesné změny v počtu schválených projektů dle Seznamu schválených projektů k 14. 1. 2015 a k 13. 3. 2015 jsou naznačeny v následující tabulce:

Tabulka č. 24 – změny počtu schválených projektů OP ŽP (14. 1. 2015 a 13. 3. 2015)

Kraj	Změny počtu projektů v jednotlivých prioritních osách							Změny počtu projektů celkem
	1	2	3	4	5	6	7	
Jihočeský	-1	0	-9	-4	0	-3	0	-17
Jihomoravský	-2	3	-12	-3	-1	-4	1	-18
Karlovarský	0	-1	-2	-1	0	-5	2	-7
Královéhradecký	0	-1	-1	-3	-1	-1	-1	-8
Liberecký	0	-3	0	-3	-1	-3	3	-7
Moravskoslezský	-2	-3	-10	-3	0	-5	2	-21
Olomoucký	-4	-3	-6	0	0	-2	1	-14
Pardubický	-4	-1	4	-4	0	-2	0	-7
Plzeňský	0	-2	-11	-1	0	-3	1	-16
Praha	0	-3	-12	-2	0	0	0	-17
Středočeský	-4	-3	-33	-8	-3	-5	0	-56
Ústecký	-1	-1	-5	-3	0	-3	0	-13
Vysočina	1	-5	4	-2	0	-9	0	-11
Zlínský	-1	-2	0	0	0	-4	3	-4
Celkem v ČR	-18	-25	-93	-37	-6	-49	12	-216

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Červeně označená čísla naznačují změnu počtu projektů ve formě úbytku. Černá čísla představují případné navýšení. Je zcela zřejmé, že červená čísla značně převládají, v součtu se jedná o snížení počtu schválených projektů o 216.

Dle Seznamu k 14. 1. 2015 bylo v roce 2014 schváleno 5 837 projektů (z toho 2 300 projektů bez proplaceného haléře), dle Seznamu k 13. 3. 2015 je to již pouze 5 629 projektů (s proplacením ve výši 0 Kč celkem 2 515 projektů). Změny mohou být zapříčiněny odstoupením od smlouvy o poskytnutí dotace jejím příjemcem. Zajímavé však je, že zároveň přibyl počet schválených projektů v roce 2015 (dle Seznamu k 13. 3. 2015), a to o rovných 100 projektů.

Seznam schválených projektů prošel poslední aktualizací k 15. 6. 2015. Vzhledem k podstatným změnám uvádí autor této práce i přehled počtu projektů za jednotlivé kraje a prioritní osy tedy i k tomuto datu.

Tabulka č. 25 – počty projektů OP ŽP v jednotlivých prioritních osách v členění dle krajů dle Seznamu k 15. 6. 2015

Kraj	Počet projektů v jednotlivých prioritních osách							Počet projektů celkem
	1	2	3	4	5	6	7	
Jihočeský	82	226	432	369	9	425	30	1573
Jihomoravský	218	223	772	516	19	686	123	2557
Karlovarský	19	53	140	83	4	173	13	485
Královéhradecký	105	137	378	243	10	163	31	1067
Liberecký	49	97	330	116	5	175	32	804
Moravskoslezský	129	295	683	317	17	322	80	1843
Olomoucký	163	141	485	383	10	340	50	1572
Pardubický	122	163	393	309	25	185	29	1226
Plzeňský	53	160	215	199	9	310	20	966
Praha	10	47	268	71	2	3	0	401
Středočeský	238	333	775	654	32	434	88	2554
Ústecký	54	136	344	191	14	191	31	961
Vysočina	110	305	399	422	14	655	18	1923
Zlínský	104	172	557	399	4	327	82	1645
Celkem v ČR	1456	2488	6171	4272	174	4389	627	19577

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Tabulka č. 26 – změny počtu schválených projektů OP ŽP (13. 3. 2015 a 15. 6. 2015)

Kraj	Změny počtu projektů v jednotlivých prioritních osách							Změny počtu projektů celkem
	1	2	3	4	5	6	7	
Jihočeský	-1	0	49	126	0	16	14	204
Jihomoravský	-1	-3	60	88	0	19	53	216
Karlovarský	0	0	7	27	0	4	3	41
Královéhradecký	-1	-1	23	97	0	4	12	134
Liberecký	-3	4	31	38	0	3	12	85
Moravskoslezský	0	-1	49	96	0	13	31	188
Olomoucký	0	0	32	104	0	1	19	156
Pardubický	0	0	22	122	0	5	9	158
Plzeňský	0	-1	25	57	0	7	6	94
Praha	-3	0	17	23	0	0	0	37
Středočeský	-3	4	93	228	-1	8	41	370
Ústecký	0	-4	29	74	0	1	9	109
Vysočina	-1	-3	28	164	0	38	2	228
Zlínský	0	-2	26	88	0	7	31	150
Celkem v ČR	-13	-7	491	1332	-1	126	242	2170

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Obdobně jako výše červeně označená čísla naznačují změnu počtu projektů ve formě úbytku. Černá čísla představují případné navýšení. Je zcela zřejmé, že černá čísla značně převládají, v součtu se jedná o navýšení počtu schválených projektů o 2170.

Jak již bylo uvedeno výše, tak dle Seznamu k 14. 1. 2015 bylo v roce 2014 schváleno 5 837 projektů (z toho 2 300 projektů bez proplaceného haléře), dle Seznamu k 13. 3. 2015 je to již pouze 5 629 projektů (s proplacením ve výši 0 Kč celkem 2 515 projektů). Seznam schválených projektů k 15. 6. 2015 uvádí, že v roce 2014 bylo schváleno 5 505 projektů (z toho 1 650 projektů nemá proplacenou ani korunu). Zarážející je, že počet projektů schválených v roce 2014 stále klesá.

Seznam k 15. 6. 2015 dále sděluje, že v roce 2015 bylo schváleno 2 459 projektů, z toho dva evidují již nějaké proplacené finanční prostředky.

Další hodnocení OP ŽP posuzuje stav schválených projektů dle seznamu schválených projektů, který byl aktualizován k 14. 01. 2015.

Projekty mohou být ve stavu:

- → financování projektu ukončeno,
- → projekt finálně uzavřen,
- → projekt v realizaci,
- → realizace projektu ukončena,
- → schválen k financování,
- → výdaje projektu certifikovány.

Z následující tabulky jsou zřejmé počty jednotlivých projektů v členění dle jejich stavů. Zarážející je především množství projektů „schválených k financování“, a to celkem 2 372 projektů. Z toho téměř 88 % projektů bylo schváleno teprve v roce 2014. Tyto projekty neevidují žádné proplacené finanční prostředky. Další zajímavostí jsou projekty, které jsou stále „v realizaci“ – celkem 4 680 projektů, což je více jak 26 % z celkového množství schválených projektů. V součtu tedy více jak 40 % projektů je dosud pouze v realizaci či v procesu schválení k financování. Programovací období 2007 – 2013 je tedy z tohoto úhlu pohledu pouze orientačním údajem.

Tabulka č. 27 – přehled počtu projektů OP ŽP dle jejich stavu dle Seznamu k 14. 1. 2015

Stav projektu	Počet projektů
Financování projektu ukončeno	143
Projekt finálně uzavřen	680
Projekt pozastaven	9
Projekt v realizaci	4 680
Realizace projektu ukončena	5 045
Schválen k financování	2 372
Výdaje projektu certifikovány	4 694
Celkem	17 623

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Je-li provedena shodná analýza již i s daty dle Seznamu schválených projektů k 13. 3. 2015, výstupy jsou následující:

Tabulka č. 28 – počty schválených projektů OP ŽP dle jejich stavů a jejich změny od 14. 1. 2015 do 13. 3. 2015

Stav projektu	Počet projektů k 14. 1. 2015 celkem	Počet projektů k 13. 3. 2015 celkem	Změna
Financování projektu ukončeno	143	1 310	1 167
Projekt finálně uzavřen	680	1 000	320
Projekt pozastaven	9	11	2
Projekt v realizaci	4 680	4 704	24
Realizace projektu ukončena	5 045	1 677	-3 368
Schválen k financování	2 372	1 605	-767
Výdaje projektu certifikovány	4 694	7 100	2 406
Celkem	17 623	17 407	-216

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Jak vyplývá z výše uvedené tabulky, počet projektů, jejichž financování bylo ukončeno se více jak zdevítinásobil. Projekty přešly tedy ze stavu „realizace projektu ukončena“ a „schválen k financování“ do první kolonky – tedy „financování projektu ukončeno“. Projekty schválené k financování z počtu 2 372 ubyly na 1605, ač jak bylo výše uvedeno, v roce 2015 bylo nově schváleno 100 projektů.

Tabulka č. 29 – počty schválených projektů OP ŽP dle jejich stavů a jejich změny od 13. 3. 2015 do 15. 6. 2015

Stav projektu	Počet projektů k 13. 3. 2015 celkem	Počet projektů k 15. 6. 2015 celkem	Změna
Financování projektu ukončeno	1 310	311	-999
Projekt finálně uzavřen	1 000	1 718	718
Projekt pozastaven	11	12	1
Projekt v realizaci	4 704	5 071	367
Realizace projektu ukončena	1 677	1 848	171
Schválen k financování	1 605	2 759	1 154
Výdaje projektu certifikovány	7 100	7 858	758
Celkem	17 407	19 577	2 170

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

999 schválených projektů přešlo tedy ze stavu „financování projektu ukončeno“ do kolonky „projekt finálně uzavřen“ či „výdaje projektu certifikovány“. Projekty schválené k financování z počtu 1 605 vzrostly na 2 759.

Zásadním parametrem pro hodnocení projektů jsou především finanční prostředky. Následující tabulky udávají přehled celkových nákladů projektů, celkové uznatelné náklady, celkovou schválenou podporu a proplacené prostředky, a to k 14. 1. 2015 a k 13. 3. 2015.

Tabulka č. 30 – rozprostření financí projektů OP ŽP dle prioritních os k 14. 1. 2015

Prioritní osa	Celkové náklady projektů	Celkové uznatelné náklady projektů	Celková schválená podpora	Proplacené prostředky
PO 1	76 032 839 468 Kč	53 232 675 489 Kč	47 890 336 146 Kč	32 553 950 800 Kč
PO 2	39 960 334 756 Kč	30 919 839 625 Kč	19 123 385 927 Kč	10 919 010 683 Kč
PO 3	49 791 251 434 Kč	30 305 240 321 Kč	26 619 239 878 Kč	17 954 796 483 Kč
PO 4	26 682 416 720 Kč	22 699 664 303 Kč	17 988 982 637 Kč	13 121 716 541 Kč
PO 5	3 768 730 430 Kč	2 940 745 346 Kč	1 663 519 818 Kč	1 031 501 618 Kč
PO 6	18 137 502 194 Kč	16 661 989 382 Kč	14 760 079 597 Kč	10 629 300 675 Kč
PO 7	1 808 317 862 Kč	1 668 010 466 Kč	1 501 209 389 Kč	1 247 283 959 Kč
Celkem	216 181 392 864 Kč	158 428 164 932 Kč	129 546 753 392 Kč	87 457 560 759 Kč

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Tabulka č. 31 – rozprostření financí projektů OP ŽP dle prioritních os k 13. 3. 2015

Prioritní osa	Celkové náklady projektů	Celkové uznatelné náklady projektů	Celková schválená podpora	Proplacené prostředky
PO 1	75 127 095 810 Kč	52 608 154 232 Kč	47 328 267 013 Kč	32 559 010 192 Kč
PO 2	38 920 844 362 Kč	30 295 375 071 Kč	18 733 656 706 Kč	10 916 826 423 Kč
PO 3	48 398 853 849 Kč	29 569 484 300 Kč	25 967 462 287 Kč	17 957 081 385 Kč
PO 4	25 941 339 880 Kč	22 030 441 428 Kč	17 600 953 634 Kč	13 126 053 863 Kč
PO 5	3 641 444 822 Kč	2 849 509 139 Kč	1 644 944 665 Kč	1 031 501 618 Kč
PO 6	17 752 095 281 Kč	16 285 458 539 Kč	14 433 635 523 Kč	10 631 543 043 Kč
PO 7	1 904 781 239 Kč	1 762 069 024 Kč	1 585 861 719 Kč	1 247 283 959 Kč
Celkem	211 686 455 243 Kč	155 400 491 733 Kč	127 294 781 547 Kč	87 469 300 483 Kč

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Vzhledem k tomu, že došlo ke změně stavů značného počtu projektů, odráží se tato skutečnost i v čerpání finančních zdrojů. Proplacené prostředky byly z celkových 87,457 miliard Kč navýšeny na 87,469 miliard Kč. Přesné rozdíly jsou zřejmé z následující tabulky.

Tabulka č. 32 – rozdíly finanční alokace u projektů OP ŽP k 14. 1. 2015 a k 13. 3. 2015

Prioritní osa	Změna v celkových nákladech projektů	Změna v celkových uznatelných nákladech projektů	Změna v celkové schválené podpoře	Změna v proplacených prostředcích
Prioritní osa 1	-905 743 658 Kč	-624 521 257 Kč	-562 069 133 Kč	5 059 392 Kč
Prioritní osa 2	-1 039 490 394 Kč	-624 464 554 Kč	-389 729 221 Kč	-2 184 260 Kč
Prioritní osa 3	-1 392 397 585 Kč	-735 756 021 Kč	-651 777 591 Kč	2 284 902 Kč
Prioritní osa 4	-741 076 840 Kč	-669 222 875 Kč	-388 029 003 Kč	4 337 322 Kč
Prioritní osa 5	-127 285 608 Kč	-91 236 207 Kč	-18 575 153 Kč	0 Kč
Prioritní osa 6	-385 406 913 Kč	-376 530 843 Kč	-326 444 074 Kč	2 242 368 Kč
Prioritní osa 7	96 463 377 Kč	94 058 558 Kč	84 652 330 Kč	0 Kč
Celkem	-4 494 937 621 Kč	-3 027 673 199 Kč	-2 251 971 845 Kč	11 739 724 Kč

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Celkové náklady projektů byly poníženy o téměř 4,5 miliardy Kč (o 2,2 miliardy hovoří-li se o celkové schválené podpoře). Tento rozdíl je způsoben změnou v počtu projektů. Oproti negativním změnám v prvních třech sloupcích (červeně zvýrazněno) vyčnívá pozitivní změna v posledním sloupci, a to výše proplacených prostředků.

Pro ucelenost přehledu je třeba zohlednit i data k 15. 6. 2015.

Tabulka č. 33 – rozprostření financí projektů OP ŽP dle prioritních os k 15. 6. 2015

Prioritní osa	Celkové náklady projektů	Celkové uznatelné náklady projektů	Celková schválená podpora	Proplacené prostředky
PO 1	72 785 191 498 Kč	51 154 508 437 Kč	46 019 985 798 Kč	34 866 622 724 Kč
PO 2	38 091 694 166 Kč	29 549 443 574 Kč	18 243 763 659 Kč	12 060 880 425 Kč
PO 3	49 880 327 839 Kč	30 571 312 442 Kč	26 831 777 048 Kč	18 509 281 652 Kč
PO 4	27 950 702 090 Kč	23 934 704 795 Kč	19 513 236 328 Kč	13 965 010 977 Kč
PO 5	3 629 968 680 Kč	2 835 668 177 Kč	1 635 264 401 Kč	1 165 127 925 Kč
PO 6	17 757 654 761 Kč	16 327 334 779 Kč	14 455 084 449 Kč	10 951 703 068 Kč
PO 7	2 317 012 321 Kč	2 172 821 264 Kč	1 955 539 109 Kč	1 263 206 250 Kč
Celkem	212 412 551 355 Kč	156 545 793 468 Kč	128 654 650 792 Kč	92 781 833 021 Kč

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Mnoho nových projektů bylo schváleno a u stávajících došlo ke změně stavů, proto lze evidovat značné rozdíly i ve finančním přehledu. Proplacené prostředky stouply z celkových 87,469 miliard Kč na 92,781 miliard Kč. To znamená, že za období 3 měsíců bylo proplaceno více jak 5,312 miliard Kč. V porovnání s předchozím 3měsíčním obdobím je tato částka opravdu rekordní (za období 14. 1. 2015 – 13. 3. 2015 se jednalo pouze o necelých 12 milionů Kč).

Celková schválená podpora činí k 15. 6. 2015 128,654 miliard Kč. Tzn., že zbývá k proplacení stále více jak 35,873 miliardy Kč. Přesné rozdíly jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 34 – rozdíly finanční alokace u projektů OP ŽP k 13. 3. 2015 a k 15. 6. 2015

Prioritní osa	Změna v celkových nákladech projektů	Změna v celkových uznatelných nákladech projektů	Změna v celkové schválené podpoře	Změna v proplacených prostředcích
PO 1	-2 341 904 312 Kč	-1 453 645 795 Kč	-1 308 281 215 Kč	2 307 612 532 Kč
PO 2	-829 150 196 Kč	-745 931 497 Kč	-489 893 047 Kč	1 144 054 002 Kč
PO 3	1 481 473 990 Kč	1 001 828 142 Kč	864 314 761 Kč	552 200 267 Kč
PO 4	2 009 362 210 Kč	1 904 263 367 Kč	1 912 282 694 Kč	838 957 114 Kč
PO 5	-11 476 142 Kč	-13 840 962 Kč	-9 680 264 Kč	133 626 307 Kč
PO 6	5 559 480 Kč	41 876 240 Kč	21 448 926 Kč	320 160 025 Kč
PO 7	412 231 082 Kč	410 752 240 Kč	369 677 390 Kč	15 922 291 Kč
Celkem	726 096 112 Kč	1 145 301 735 Kč	1 359 869 245 Kč	5 312 532 538 Kč

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Dle Seznamu k 14. 1. 2015 bylo schváleno 9 takzvaně velkých projektů. Velkým projektem je označován projekt, jehož rozpočet je nad 50 milionů eur. Dva projekty ze seznamu však byly schválené Evropskou komisí jako velké, ač takovéto finanční hranice nedosahují.

Tabulka č. 35 – počty velkých projektů dle prioritních os v krajích ČR dle Seznamu k 14. 1. 2015 a k 13. 3. 2015

Kraj	Prioritní osa		Počet projektů celkem
	1	4	
Jihočeský	0	1	1
Jihomoravský	2	1	3
Karlovarský	1	0	1
Olomoucký	1	0	1
Plzeňský	0	1	1
Vysočina	1	0	1
Zlínský	1	0	1
Celkem v ČR	6	3	9

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Tento stav byl platný i k 13. 3. 2015. Dle Seznamu k 15. 6. 2015 je již evidováno jen 8 schválených projektů, projekt v Plzeňském kraji nebyl nakonec realizován.

Tyto velké projekty byly k 14. 1. 2015 v tomto stavu:

Tabulka č. 36 – stavy velkých projektů k 14. 1. 2015, 13. 3. 2015 a k 15. 6. 2015

Stav projektu	Počet projektů k 14. 1. 2015	Počet projektů k 13. 3. 2015	Počet projektů k 15. 6. 2015
Financování projektu ukončeno	1	0	0
Projekt v realizaci	3	3	3
Realizace projektu ukončena	1	0	0
Schválen k financování	1	1	0
Výdaje projektu certifikovány	3	5	5
Celkem	9	9	8

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Jak již bylo uvedeno výše, z celkového počtu 9 projektů je momentální stav 8 projektů. Z toho jsou 3 ve fázi realizace a 5, jejichž výdaje jsou certifikovány a projekty jsou tedy již finálně vypořádány.

Z finančního pohledu je stav velkých projektů udán v následující tabulce.

Tabulka č. 37 – finanční alokace velkých projektů k 14. 1. 2015 a 13. 3. 2015

Prioritní osa	Celkové náklady projektů	Celkové uznatelné náklady projektů	Celková schválená podpora
Prioritní osa 1	8 145 068 802 Kč	5 002 447 978 Kč	4 456 512 976 Kč
Prioritní osa 4	5 139 041 570 Kč	4 134 147 331 Kč	2 434 628 848 Kč
Celkem	13 284 110 372 Kč	9 136 595 309 Kč	6 891 141 824 Kč

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Tabulka č. 38 – celková schválená podpora velkých projektů a proplacené prostředky k 14. 1. 2015 a 13. 3. 2015

Prioritní osa	Celková schválená podpora	Proplacené prostředky
Prioritní osa 1	4 456 512 976 Kč	3 074 967 379 Kč
Prioritní osa 4	2 434 628 848 Kč	1 176 436 297 Kč
Celkem	6 891 141 824 Kč	4 251 403 676 Kč

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Z výše uvedených údajů je zřejmé, že od 14. 1. 2015 do 13. 3. 2015, se u velkých projektů neudála žádná finanční změna.

Tabulka č. 39 – celková schválená podpora velkých projektů a proplacené prostředky k 15. 6. 2015

Prioritní osa	Celková schválená podpora	Proplacené prostředky k 15. 6. 2015
Prioritní osa 1	4 456 512 976 Kč	3 250 622 625 Kč
Prioritní osa 4	1 962 488 098 Kč	1 286 795 043 Kč
Celkem	6 419 001 074 Kč	4 537 417 668 Kč

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Celková schválená podpora se k 15. 6. 2015 ponížila, neboť byla zrušena realizace jednoho velkého projektu v Plzeňském kraji. Avšak i přesto proplacené prostředky k tomuto datu stouply na více jak 4,5 miliardy Kč.

Dle cílů stanovených v této práci má být ověřeno, zdali byly v rámci dotačních titulů splněny cíle v podobě monitorovacích indikátorů, které si jednotlivé programy předsevzaly. Posouzení může být provedeno, avšak nejedná se o finální ex-post vyhodnocení, neboť v rámci dotačních titulů jsou stále vyhlašovány nové výzvy k předkládání žádostí o dotaci. Předpokládané ukončení programovacího období 2007-2013 se předpokládá totiž až v roce 2018.

Z podkladů k říjnu 2014 pro operační program Životní prostředí vyplývá:

- Prioritní osa 1 – zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní – bylo vybudováno 130 čistíren odpadních vod (cílový stav 350) a 3 030 km kanalizačních sítí (plánovaný cílový stav 120 km), k vyhovujícím ČOV bylo nově připojeno 150 000 obyvatel. Dále bylo vybudováno 289 km vodovodních sítí a k vodovodům nově připojeno téměř 10 000 obyvatel (plánovaný cílový stav 310 000 obyvatel). Odstranění

znečištění v parametru BSK v r. 2013 činilo 5 53 tun, v parametru CHSK 10 543 tun (plánovaný cílový stav pro množství vypouštěného znečištění z přípustné koncentrace CHSK je 18 000 t/rok). Nové a rekonstruované úpravny pitné vody dosahovaly k 3. 3. 2014 počtu 9, plánovaný cílový stav byl 5.

- Prioritní osa 2 – zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí - intervence OP ŽP vedly ke snížení emisí tuhých látek ze stacionárních zdrojů o 2 000 tun ročně, emisí SO2 o téměř 1 000 tun ročně a emisí NOX o cca 900 tun ročně (cílovým stavem má být snížení ze 468 kt/rok na 434 kt/rok). Plánovaná hodnota počtu projektů zaměřených na zvýšení kvality ovzduší činí 1500 projektů, k 3. 3. 2014 bylo dosaženo pouze počtu 4.
- Prioritní osa 3 – udržitelné využívání zdrojů energie – počet podpořených projektů zaměřených na zvýšení kapacit pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů byl k 3. 3. 2014 v počtu 244, cílová plánovaná hodnota však činí 2300 projektů. Indikátor zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů z plánovaných 80 MW dosahuje k 3. 3. 2014 17,29 MW.
- Prioritní osa 4 – zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží – v této oblasti podpory byly ke konci roku 2013 vybudovány sběrné dvory s celkovou plochou 487 927 m2 a rekultivovány staré skládky s celkovou plochou 621 208 m2. Celková kapacita zařízení pro nakládání s odpady vzrostla na 6 886 288 t/rok a kapacita systému separace a svozu odpadů vzrostla díky podpoře z OP ŽP na 683 887 t/rok. K březnu 2014 bylo zároveň realizováno celkem 120 projektů zaměřených na analýzy rizik a doprůzkumy kontaminovaných území, a 60 projektů, jejichž cílem bylo odstranění rizikové kontaminace na nejvážněji postižených lokalitách (v oblasti podpory s názvem „Odstraňování starých ekologických zátěží“ – cílová hodnota dle programového dokumentu ve výši 50 projektů).

- Prioritní osa 5 – omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik – v průběhu roku 2013 došlo ke splnění plánované cílové hodnoty indikátoru řešícího počet vybudovaných nebo zrekonstruovaných BAT nebo REACH center, center PZH, a to počet 5. Počet projektů této prioritní osy však z plánované hodnoty 60 dosahoval k 3. 3. 2014 pouze 3 projekty.
- Prioritní osa 6 – zlepšování stavu přírody a krajiny – počet podpořených projektů dosáhl k březnu 2014 počtu 9 137 a jeho finanční nárok představoval 7,680 mld. Kč. Počet projektů v oblasti zlepšování stavu přírody a krajiny plánoval realizovat 150 projektů. Dopady realizovaných opatření týkající se biodiverzity a ekologické stability lze vysledovat až v řádu nadcházejících let, výsledný efekt nebývá okamžitý.

K plnění výše uvedených indikátorů je nutno uvést, že OP ŽP má cílové hodnoty stanoveny na celé programovací období. Ač je tedy uvedeno zásadní neplnění nějakého indikátoru, neznamená to, že nakonec nebude splněn (ač ne rozhodně již do konce roku 2013, což je rok, k němuž by měl být OP ŽP 2007-2013 ukončen).

Plnění či neplnění cílových hodnot monitorovacích indikátorů každé prioritní osy a oblasti podpory OP ŽP k 16. 7. 2015 je zřejmé z následující tabulky, která obsahuje hodnoty pouze za finančně ukončené projekty.

Tabulka č. 40 – přehled plnění cílových monitorovacích indikátorů k 16. 7. 2015

Prioritní osa	Oblast podpory	Název indikátoru	Jednotka indikátoru	Cílová hodnota	Skutečná hodnota k 16. 07. 2015	Stav plnění plánovaných cílů
1	1,1	Délka nových a rekonstruovaných kanalizačních řadů	km	1 635,26	1 649,70	splněno, mírně překročeno
		Délka nových/rekonstr. vodovodních sítí	km	123,80	129,26	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Mapové dílo - počet mapových listů 1:10 000 k mapám rizik	počet	1,00	1,00	splněno
		Počet ekvivalentních obyvatel nově napojených na vyhovující	EO	182 006,00	146 945,27	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Počet monitorovaných a analyzovaných profilů, vodních útvarů povrchových/podzemních vod	počet	2,00	2,00	splněno
		Počet nových, rekonstruovaných a intenzifikovaných ČOV nad	počet	79,00	72,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet obyvatel nově připojených na vodovod	obyv.	8 095,00	4 320,00	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Počet rekonstruovaných a nových úpraven pitné vody	počet	1,00	1,00	splněno
		Snížení BSK5 ve vypouštěných odpadních vodách	t/rok	5 571,85	5 462,94	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení Ncelk ve vypouštěných odpadních vodách	t/rok	1 009,55	1 253,60	nesplněno
		Snížení nerozpuštěných látek ve vypouštěných odpadních	t/rok	4 771,17	4 728,61	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení vypouštěného znečištění v ukazateli CHSKCr	t/rok	10 989,74	11 139,71	nesplněno
		Snížení vypouštěného znečištění v ukazateli Pcelk.	t/rok	236,88	171,10	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
	1,2	Délka nových/rekonstr. vodovodních sítí	km	126,29	124,41	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet obyvatel nově připojených na vodovod	obyv.	6 118,00	4 982,00	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Počet rekonstruovaných a nových úpraven pitné vody	počet	7,00	7,00	splněno
	1,3	Celková délka upravovaného úseku koryta	m	2 293,00	2 293,00	splněno
		Celkový objem akumulačního prostoru vodní nádrže nebo poldru při HMAX	m3	463 640,00	407 690,00	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Mapové dílo - počet mapových listů 1:10 000 map povodňových rizik, map povodňového nebezpečí a map záplavových území	počet	1 062,00	1 062,00	splněno
		Počet analyzovaných povodí z hlediska zadržení vody v krajině a eroze	počet	75,00	74,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet digitálních povodňových plánů na úrovni kraje/obce s rozšířenou působností/obce	počet	629,00	585,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet nových/rekonstruovaných hlásných a měřících stanic o stavu hladin/průtoků	počet	719,00	691,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet povodňových orgánů (komisí) napojených na systém přenosu hlásných a varovných informací pro řízení povodní	počet	642,00	604,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet realizovaných opatření v souvislosti s omezováním rizika povodní	počet	2,00	2,00	splněno
2	2,1	Nově budované rozvody STL včetně přípojek	km	5,62	5,62	splněno
		Počet nově připojených odběratelů zemního plynu	počet	69,00	69,00	splněno
		Počet systémů určených pro sledování a hodnocení imisní zátěže	počet	37,00	37,00	splněno
		Počet zařízení určených k omezování prašnosti z plošných zdrojů	počet	704,00	604,01	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Snížení emisí CO	t/rok	386,33	153,32	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení emisí CO2	t/rok	18 579,91	8 121,32	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic	t/rok	4 523,60	1 707,05	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení emisí VOC	t/rok	45,50	19,13	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení spotřeby energie	GJ/rok	77 924,08	21 241,70	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Zvýšení instalovaného tepelného výkonu z OZE	MW	0,04	0,02	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů	MW	0,04	0,02	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Zvýšení výroby energie z OZE	GJ/rok	57,22	60,06	splněno, mírně překročeno
		Zvýšení výroby tepla z OZE	GJ/rok	57,22	60,06	splněno, mírně překročeno
	2,2	Snížení emisí CO	t/rok	17,10	0,09	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení emisí CO2	t/rok	62 856,81	522,88	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic	t/rok	4 456,30	1 406,99	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení emisí VOC	t/rok	268,88	212,65	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Zvýšení instalovaného tepelného výkonu z OZE	MW	0,17	0,17	splněno
		Zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů	MW	0,17	0,17	splněno

3	3,1	Snížení emisí CO2	t/rok	22 583,33	14 613,93	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení spotřeby energie	GJ/rok	66 152,27	31 720,39	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Zvýšení instalovaného elektrického výkonu z OZE	MW	1,81	1,57	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Zvýšení instalovaného tepelného výkonu z OZE	MW	20,03	17,04	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů	MW	21,84	18,61	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Zvýšení výroby elektřiny z OZE	GJ/rok	7 893,10	4 704,95	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Zvýšení výroby energie z OZE	GJ/rok	122 795,35	81 440,47	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Zvýšení výroby tepla z OZE	GJ/rok	114 902,25	76 735,53	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
	3,2	Snížení emisí CO	t/rok	168,63	176,82	nesplněno
		Snížení emisí CO2	t/rok	157 674,26	119 858,08	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Snížení spotřeby energie	GJ/rok	1 827 062,96	1 338 811,07	momentálně lepší stav než cílový, pravděpodobně bude splněno
		Zvýšení instalovaného tepelného výkonu z OZE	MW	4,44	4,18	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů	MW	4,44	4,18	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Zvýšení výroby energie z OZE	GJ/rok	24 175,75	22 662,62	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Zvýšení výroby tepla z OZE	GJ/rok	24 175,75	22 662,62	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
4	4,1	Celková kapacita zařízení pro nakládání s odpady	t/rok	9 039 219,46	6 951 799,78	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Kapacita systému separace a svozu odpadů	t/rok	1 136 627,72	830 895,07	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Plocha rekultivovaných starých skládek	m2	672 732,41	620 524,50	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Plocha sběrného dvora	m2	739 869,38	663 300,99	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Počet odstraněných nepovolených skládek v ZCHÚ	počet	3,00	3,00	splněno
	4,2	Kubatura vytěženého, odčerpaného kontaminovaného materiálu a demolované stavby	m3	80 782,73	88 355,37	splněno, mírně překročeno
		Plocha odstraněných starých ekologických zátěží	m2	544 732,90	548 230,20	splněno, mírně překročeno
		Počet nově inventarizovaných lokalit se starou ekologickou zátěží	počet	3 501,00	3 500,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet zpracovaných analýz rizik	počet	107,00	65,00	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
5	5,1	Počet analytických zařízení (přístrojů) instalovaných v rámci materiálově technického vybavení BAT nebo REACH centra PZH	ks	129,00	125,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet vybudovaných nebo zrekonstruovaných BAT nebo REACH center, center PZH	počet	6,00	5,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet vytvořených regionálních či celostátních informačních systémů	počet	3,00	3,00	splněno
		Počet zařízení aplikujících technologie k omezování průmyslového znečištění	počet	56,00	47,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet zařízení aplikujících technologie k snižování environmentálních rizik	počet	99,00	100,00	splněno, mírně překročeno
		Počet zařízení pro monitoring průmyslového znečištění jednotlivých složek životního prostředí	počet	24,00	24,00	splněno

6	6,1	Počet evropsky významných lokalit, kde je ukončena první etapa implementace soustavy Natura 2000	počet	123,00	123,00	splněno
		Počet evropsky významných lokalit, které jsou připraveny k vyhlášení jako ZCHÚ či ke smluvní nebo základní ochraně	počet	273,00	261,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet realizovaných opatření v souvislosti s implementací	počet	133,00	133,00	splněno
		Rozloha evropsky významných lokalit, které jsou připraveny k vyhlášení jako ZCHÚ či ke smluvní nebo základní ochraně	ha	31 873,33	31 293,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
	6,2	Celková délka revitalizovaného toku	m	1 340,00	1 340,00	splněno
		Celková plocha, na které byla realizována opatření pro podporu biodiverzity	ha	6 900,07	6 890,28	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Plocha revitalizovaných území	ha	11,16	11,16	splněno
		Počet realizovaných opatření v souvislosti s podporou biodiverzity	počet	115,00	114,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet území pověřených obcí III. stupně se zajištěnou péčí o handicapované živočichy	ks	62,00	63,00	splněno, mírně překročeno
		Počet vybudovaných naučných stezek a dalších objektů návštěvnické infrastruktury	počet	822,00	930,00	splněno, výrazně překročeno
		Počet vybudovaných návštěvnických středisek	ks	6,00	6,00	splněno
		Počet zprůchodněných migračních překážek pro živočichy	počet	51,00	51,00	splněno
	6,3	Celková délka zakládaného a regenerovaného stromořadí	m	9 098,00	9 091,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Celková délka zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES (v případě liniových prvků)	m	434 912,30	409 264,09	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Celkový počet vysazených a ošetřených dřevin	počet	7 676,00	7 674,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES	počet	1 379,00	1 345,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Plocha revitalizovaných území	ha	8 885,77	8 806,60	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet realizovaných opatření v souvislosti s obnovou krajinných struktur	počet	3 364,00	3 175,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
	6,4	Celková délka revitalizovaného toku	m	118 184,63	115 068,85	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Celková délka zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES (v případě liniových prvků)	m	1 978,00	2 057,00	splněno, mírně překročeno
		Celková plocha, na které byla realizována opatření pro podporu	ha	1,41	1,41	splněno
		Celkový objem akumulačního prostoru vodní nádrže nebo poldru při HMAX	m3	17 094 987,65	16 762 789,00	zatím nesplněno (pravděpodobně nebude dosaženo cíle)
		Celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES	počet	15,00	15,00	splněno
		Plocha revitalizovaných území	ha	1 342,70	1 315,04	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet studií podélných revitalizací toků a niv	počet	19,00	17,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet zprůchodněných migračních překážek pro živočichy	počet	8,00	7,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
	6,5	Celková délka revitalizovaného toku	m	295,00	295,00	splněno
		Celková délka zakládaného a regenerovaného stromořadí	m	230 240,20	222 804,70	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Celková délka zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES (v případě liniových prvků)	m	7 075,00	6 332,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Celkový objem akumulačního prostoru vodní nádrže nebo poldru při HMAX	m3	20 262,00	20 564,00	splněno, mírně překročeno
		Celkový počet vysazených a ošetřených dřevin	počet	1 822 444,00	1 675 889,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES	počet	19,00	17,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Plocha revitalizovaných území	ha	1 633,82	1 579,36	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet realizovaných opatření v souvislosti s obnovou krajinných struktur	počet	90,00	84,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Počet vybudovaných naučných stezek a dalších objektů návštěvnické infrastruktury	počet	1,00	1,00	splněno
	6,6	Počet opatření zaměřených na Prevenci sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod	počet	390,00	379,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Vodní zdroje - celkový počet realizovaných opatření	počet	271,00	262,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
7	7,1	Plocha nových nebo modernizovaných kapacit - celkem	m2	6 398,60	6 766,06	splněno, výrazně překročeno
		Počet koupených, vybudovaných, zrekonstruovaných a vybavených objektů center	počet	17,00	17,00	splněno
		Počet nově vytvořených materiálů a pomůcek pro EVVO	počet	70,00	57,00	zatím nesplněno (pravděpodobně bude splněno)
		Zvýšení instalovaného elektrického výkonu z OZE	MW	8,30	8,30	splněno
		Zvýšení instalovaného tepelného výkonu z OZE	MW	7,61	7,61	splněno
		Zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů	MW	15,91	15,91	splněno

Zdroj: MŽP (2015), upraveno autorkou

Tabulka č. 40 udává stav plnění 116 dílčích cílů, které si Operační program Životní prostředí stanovil. Autor přiřadil každému plnění dílčího cíle slovní komentář. V určitých případech na základě subjektivního posouzení predikuje splnění či nesplnění cílové hodnoty. Ex-post analýza skutečného plnění cílových monitorovacích indikátorů se tedy může ve výsledku mírně lišit.

Stav plnění 116 dílčích cílů k 16. 7. 2015 je tedy následovný:

- 40 dílčích cílů je již splněno (z toho 11 je již mírně či výrazně překročeno, do budoucna tedy může dojít k výraznému pozitivnímu překročení i u dalších dílčích cílů)
- 16 dílčích cílů vykazuje k uvedenému datu lepší hodnoty, než jsou stanoveny ty cílové, hodnoty se mohou ještě změnit, autor však předpokládá splnění cíle
- 3 dílčí cíle jsou nesplněny – jedná se o ukazatele, kde má být cílová hodnota nižší než hodnota výchozí, z toho důvodu je již nesplnění cíle zřejmé
- 42 dílčích cílů není k 16. 7. 2015 splněno, avšak autor předpokládá, že cílové hodnoty dosaženy budou (přehled udává pouze finančně ukončené projekty, jejichž počet samozřejmě vzroste)
- 15 dílčích cílů není splněno a autor predikuje jejich nesplnění i po finančním vypořádání všech projektů

Tato práce si předsevzala posouzení právě splnění cílů jednotlivých dotačních titulů. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že Operační program Životní prostředí pravděpodobně dostojí svým závazkům v podobě cílových monitorovacích indikátorů, a to minimálně z 90 %.

Operační program Životní prostředí provázelo během programovacího období 2007-2013 značné množství komplikací a problémů. Obecně stanovené podmínky přijatelnosti projektů bylo potřeba specifikovat, bylo nutné upřesňovat výkladová stanoviska a tím došlo ke značné prodlevě při schvalování projektů a zpomalení čerpání dotací. Častokrát byla nutná i jednání s Evropskou komisí a úpravy již schválených podmínek (navýšení veřejné podpory za účelem zvýšení zájmu

ze strany žadatelů na 90 % z celkových investičních nákladů projektu). K vytknutí je též i skutečnost, že časově a finančně náročné projekty byly v rámci výzev vyhlášeny až v pokročilém stádiu programovacího období a docházelo ke zbytečnému držení značného objemu finančních prostředků, které se negativně promítlo do čerpání.

Operačnímu programu Životní prostředí lze dále vytknout přesun kompetencí řídícího orgánu na SFŽP ČR a AOPK ČR, což si vyžádalo schválení změny Programového dokumentu a náročnou obhajobu vůči řadě auditů (AOPK ČR vystupuje v pozici žadatele a zároveň hodnotitele).

Jako další nedostatek, který je také uváděn i v Programovém dokumentu OP ŽP 2014-2020, je označována neschopnost v dostatečném časovém předstihu avizovat potenciálním zájemcům vyhlašování výzev s podrobnostmi týkající se jejich zacílení. Projekty vykazovaly velkou chybovost, neboť žádosti musely být urychleně připravovány. Do budoucna by tedy bylo vhodnější, kdyby řídící orgán vyhlašoval výzvy s několikaměsíčním předstihem.

Neuspokojivý stav čerpání je odrazem i nestabilních personálních kapacit. Vysoká fluktuace zaměstnanců na všech úrovních řízení programu způsobuje značnou zátěž pro implementaci programu. Nelze tedy využít zkušenosti v podobě příkladů dobré a špatné praxe, které mohou ulevit administrativní náročnosti. Opatřením, které by mělo zamezit obdobné situaci v následujícím programovacím období, má být tzv. služební zákon.

Zásadní administrativní zátěží pro žadatele představují především náročná výběrová řízení formou veřejných zakázek. Řídící orgán indikuje významnou chybovost pravděpodobně z důvodu komplikované legislativy. Příjemci komplikovaně dostávají svých závazků, neboť není často v jejich silách dodržet plánovaný harmonogram. Zadávací řízení může také například podléhat posuzování Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, což celý proces ještě prodlouží.

Další obtíž v implementaci OP ŽP lze spatřovat v dvousložkovém financování projektů – tedy ze zdrojů Evropské unie a ze státního rozpočtu České republiky. Prostředky ze státního rozpočtu jsou přerozdělovány prostřednictvím kapitoly Ministerstva životního prostředí či z prostředků Státního fondu životního prostředí. Protože je náročné předem určit finanční potřebu na jednotlivé roky programovacího období, je třeba činit určitá komplikovaná opatření s Ministerstvem finanční ČR. Nepříznivě na věc působí i vývoj kurzu CZK a EUR.

Z výše uvedeného vyplývá, že implementace operačního programu Životní prostředí nebyla zcela efektivní. Kritika programu se objevila i ve Zprávě o životním prostředí za rok 2013, kde je vytýkáno, že ač je OP ŽP nejsilnějším dotačním programem pro financování ochrany životního prostředí, vyčerpal ke konci roku 2013 pouze 43 % celkové původní alokované částky. MŽP se však snažilo danou situaci řešit a v průběhu programovacího období realizovalo různá optimalizační a akcelerační opatření. Od závěru roku 2013 vykazuje OP ŽP zlepšení (mimo jiné se zrychlil proces vyhlašování výzev, zkrátil a zefektivnil se proces hodnocení projektů a proces proplácení).

5.2.2 Evaluace 6. prioritní osy OP ŽP

Detailněji se práce zabývá hodnocením dotací do lesnictví v rámci Operačního programu Životní prostředí 2007-2013. Projekty v tomto OP ŽP realizované měly přispívat ke zlepšování stavu životního prostředí za výrazně vyšší efektivnosti realizovaných opatření, než kdyby nebyla uplatněna politika životního prostředí a podpory z OP ŽP.[4]

[4] Cherry a kol. (2011) uvádějí, že efektivnost politiky a jejích opatření se blíží 100 %, na rozdíl od případu, kdy není přijata politika a nejsou uplatňovány žádné nástroje včetně dotací (82,6 %). Na druhou stranu je vhodné kontrolovat efektivnost nakládání s těmito veřejnými prostředky (Cherry a kol., 2011; Hudon, Traca, 2009; Pukkala, 2011), neboť využívání veřejných prostředků je spojeno s rizikem nadměrného čerpání a korupce (Barone, Narciso, 2015).

Analýza se zaměřuje na cíle, které byly nastaveny pro 6. prioritní osu OP ŽP. Ty se týkaly zlepšování stavu přírody a krajiny, lesů a lesních půd. Cílem bylo řešit problém se značnými zásahy do podoby krajinné struktury, které způsobují nadměrnou fragmentaci krajiny. Tím jsou ovlivňovány životní formy jednotlivých stanovišť a ekosystémové služby (Mitchell a kol., 2015; Fisher a kol., 2009).

Konkrétní data byla čerpána z jednotlivých projektů z oblasti podpory 6.3 poskytnutých Státním fondem životního prostředí ČR. Oblast podpory 6.3 s názvem „Obnova krajinných struktur“ se zaměřila na posílení ekologické stability krajiny (Termorshuizen a kol., 2007), a to především formou vytváření a obnovy krajinných prvků, budováním prvků územních systémů ekologické stability, zvyšováním stability lesních ekosystémů (Mandre a kol., 2010).

Monitorovacím ukazatelem vztahujícím se k oblasti podpory 6.3 byl stanoven počet projektů zaměřených na zlepšování stavu přírody a krajiny. Počátečním stavem byl počet nula, cílovým stavem mělo být 150 projektů. Alokace pro tuto oblast podpory byla ve výši 77,925 mil. EUR.

Jednotlivé projekty byly rozděleny do 7 kategorií dle výše přiznané dotace a v těchto intervalech byl vypočítán medián, trimmean a variační rozpětí rozdílů mezi odhadovanými a reálnými náklady. Medián dělí soubor hodnot na dvě stejně velké části. V článku je vypočten i průměr s vyloučením extrémních hodnot rozdílů mezi odhadovanými a reálnými náklady projektů (trimmean), které se do výpočtu nezahrnuli (pro tento případ 5 %). Střední hodnota je určena tak, že se oddělí 5 % z nejvyšších a nejnižších hodnot souboru a vypočítá se průměrná hodnota vnitřní části množiny datových hodnot. V neposlední řadě bylo uvedeno i variační rozpětí, což je statická charakteristika, která vyjadřuje míru variability statistického souboru. Jedná se o rozdíl mezi největší a nejmenší hodnotou kvantitativního znaku.

Zásadní bylo vyhodnocení projektů z pohledu principů 3E, tedy z hlediska účinnosti, hospodárnosti a efektivnosti.

Do roku 2015 byl počet schválených projektů v oblasti podpory 6.3 Operačního programu Životní prostředí 837. Počty a rozložení napříč kraji České republiky je zřejmé z tabulky č. 41.

Tabulka č. 41 – počet schválených projektů v prioritní ose 6, v oblasti podpory 6.3 k 15. 6. 2015 v členění dle krajů ČR

Kraj	Počet projektů
Jihočeský	52
Jihomoravský	238
Karlovarský	25
Královéhradecký	33
Liberecký	43
Moravskoslezský	76
Olomoucký	71
Pardubický	23
Plzeňský	24
Praha	0
Středočeský	51
Ústecký	49
Vysočina	59
Zlínský	93
Celkem v ČR	837

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Další hodnocení 6. prioritní osy OP ŽP, oblasti podpory 6.3 posuzuje stav schválených projektů.

Projekty mohou být ve stavu:

→ financování projektu ukončeno,

→ projekt finálně uzavřen,

→ projekt v realizaci,

→ realizace projektu ukončena,

→ schválen k financování,

→ výdaje projektu certifikovány.

Pro hodnocení efektivity byl použit následující graf, které zobrazuje stupeň roztříštěnosti krajů České republiky a počet projektů předložených v jednotlivých krajích (s výjimkou hlavního města Prahy).

Obrázek č. 6 – stupeň roztříštěnosti a počty projektů v krajích v roce 2015

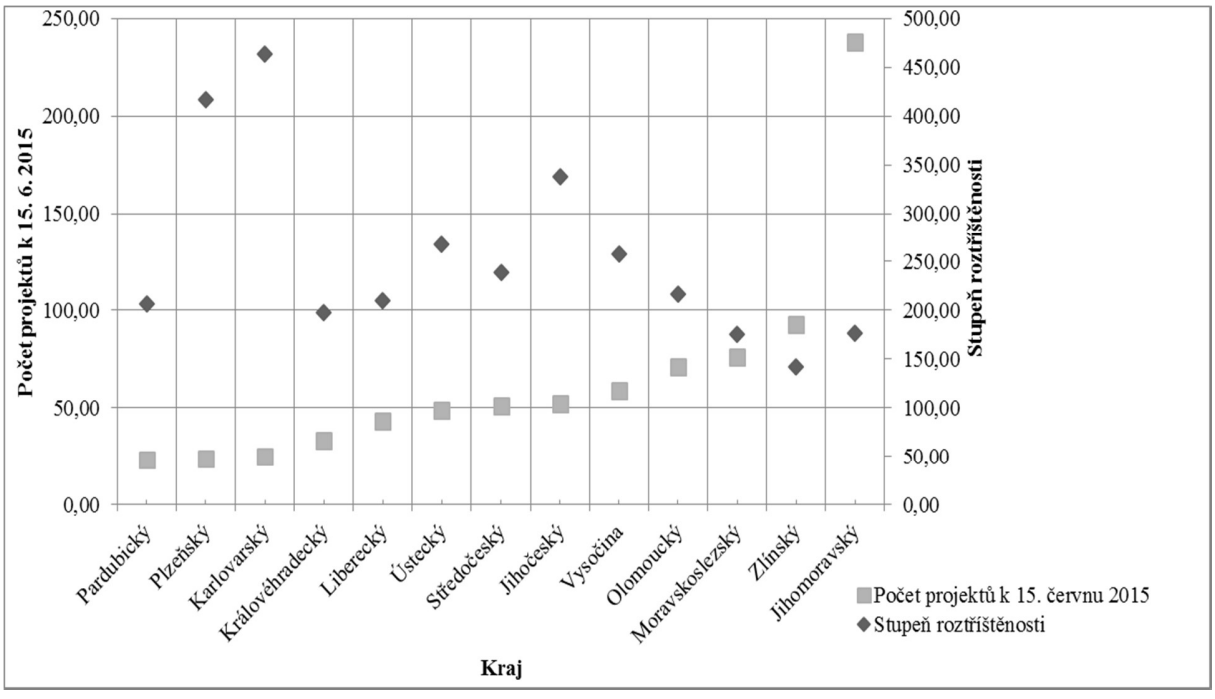

Zdroj: Štěpánková a kol. (2017)

Údaje o fragmentaci krajiny jsou využívány jako kritérium účinnosti (Anděl, 2013). Podle Anděla (2010) bude význam problematiky fragmentace v budoucnu dále stoupat, a to nejen kvůli přímému tlaku na další výstavby dopravních komunikací a sídel, ale i ve vazbě na nepřímé vlivy jako jsou celkové změny klimatu.

Závěry Anděla (2010) jednoznačně prokazují rostoucí fragmentaci krajiny v ČR za uplynulých 25 let a pesimistickou prognózu do budoucnosti vzhledem k poklesu celkové rozlohy UAT (Unfragmented Area by Traffic) a neustálému snižování jejich velikosti i na snižování jejich kvality. Uvedené trendy jsou v souladu s rozvojem automobilové dopravy a výstavbou sídelní a dopravní infrastruktury.

Z hlediska podílu UAT na územích jednotlivých krajů v letech 1980-2040 lze konstatovat, že mezi jednotlivými regiony v ČR existují obrovské rozdíly. Jak uvádí Anděl (2010), Jihočeský a Plzeňský kraj mají v současné době nejvyšší podíl nefragmentovaných území (v roce 2040 se předpokládá, že 74,15 % plochy kraje bude UAT), zatímco nejhorší je situace Moravskoslezský kraj, jižní Morava a Střední Čechy (v roce 2040 se předpokládá, že 37,25 % plochy této oblasti bude UAT).

Pearsonův korelační koeficient se rovná -0,45, což naznačuje slabou nepřímou závislost počtu projektů na stupeň fragmentace. To znamená, že čím je stupeň fragmentace vyšší, tím nižší je počet projektů v tomto regionu.

Podle evropských právních norem existuje úzká vazba mezi hospodárností a efektivitou (Sapíková, 2013), z toho důvodu byly tyto principy v rámci publikační činnosti vyhodnocovány společně.

Zásadním parametrem pro hodnocení projektů jsou především finanční prostředky. Výše podpory vyplývá z příjemců podpory, kterými jsou územní samosprávné celky a jejich svazky, fyzické a právnické osoby (i ty, jimž je svěřeno nakládání s lesy ve vlastnictví státu), občanská sdružení a církve, veřejné výzkumné instituce, příspěvkové organizace, organizační složky státu (kromě pozemkových úřadů), správci vodních toků a povodí.

Tabulka č. 42 udává přehled celkových nákladů projektů, celkové uznatelné náklady, celkovou schválenou podporu a proplacené prostředky.

Tabulka č. 42 – rozprostření financí projektů oblasti podpory 6.3 k 15. 6. 2015

Celkové náklady projektů	Celkové uznatelné náklady	Celková schválená podpora	Proplacené prostředky
2 241 136 517 Kč	2 052 763 630 Kč	1 918 814 224 Kč	1 387 469 956 Kč

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Během půl roku v roce 2015 se zanedbatelně navýšily proplacené prostředky, a to o necelých 17 milionů Kč. Poměr celkové schválené podpory a proplacených prostředků se zvýšil na 72 %. K 15. 6. 2015 bylo evidováno 109 projektů, u nichž nebyla uhrazena žádná platba. Jedná se o projekty, jejichž celková schválená podpora je ve výši 212 302 212 Kč.

Jak již bylo naznačeno výše, z pohledu 3E bylo potřeba sledovat následující: účinnost, hospodárnost a efektivitu. Z hlediska účinnosti bylo třeba vyhodnotit, zda bylo dosaženo cílů projektu. Dle plnění monitorovacích indikátorů, které poskytlo SFŽP k 29. 7. 2015, jsou cíle projektů splněny z více jak 71 %. Tato hodnota je ovlivněna tím, že je značné množství projektů stále v realizaci. Cíle ve formě monitorovacích indikátorů jsou uvedeny v tabulce č. 43. Otázkou však zůstává, zda byly cíle správně již v počátku definovány a zda je jejich plnění v takovéto podobě vůbec obtížné. Počty projektů, které si předsevzaly plnění výše uvedených cílů, jsou zřejmé také z tabulky č. 43.

Tabulka č. 43 – přehled počtu projektů a monitorovacích ukazatelů

Monitorovací indikátor	Počet projektů
celková délka zakládaného a regenerovaného stromořadí	14
celková délka zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES (v případě liniových prvků)	422
celková plocha, na které byla realizována opatření pro podporu biodiverzity	2
celkový počet vysazených a ošetřených dřevin	30
celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES	611
plocha revitalizovaných území	518
počet realizovaných opatření v souvislosti s obnovou krajinných struktur	124
počet realizovaných opatření v souvislosti s podporou biodiverzity	1

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Z výše uvedených počtů je zřejmé, že jednotlivé projekty mají splnit více cílů než jeden. Pouze u 144 projektů je stanoveno splnění pouze jednoho cíle. Je nutno podotknout, že uvedené indikátory nemají žádnou vypovídací hodnotu, nevyjadřují kolik a v jaké kvalitě bylo za podpory dotace uděláno. Obecně lze konstatovat, na jaké ploše byly projekty v oblasti podpory 6.3 realizovány a co bylo realizováno, ale nijak podrobně. Vhodnější by byl přesný výčet, a to například ve formě indikátoru „počet vysázených dřevin ve stanovené kvalitě“ a „procento jejich úhynu“, z něhož by bylo zřejmé, co přesně bylo uděláno a v jaké kvalitě.

22 projektů si stanovilo za cíl tento indikátor, z toho 18 již svůj cíl splnilo, z toho 17 byly proplaceny prostředky. Z toho důvodu je porovnáváno pouze 17 projektů. Všechny uvedené projekty splnily své cíle v podobě monitorovacích indikátorů, pouze jeden byl dokonce drobně navýšen. 7 příjemců dotace se chovalo hospodárně, neboť u jejich projektů se eviduje úspora finančních prostředků, a to i při splnění předsevzatých cílů. V případě financování projektů z vlastních zdrojů by se každý snažil chovat hospodárněji. U příjemců dotací však zároveň převládá snaha vyčerpat všechny finanční prostředky, které byly v rámci dotace poskytnuty. Dva projekty neevidují žádnou úsporu, dva ve výši více jak 4 %, další však ve výši téměř 23 %. Taková to úspora při splnění plánovaných cílů je nevídaná.

Efektivností se posuzuje poměr vstupů a výstupů (Aubyn a kol., 2009; Mentzer a kol., 1991), účinnost vložených zdrojů a užitek jimi získaný. Srovnávají se výsledky a dopady s použitými zdroji (Synek a kol., 2015). Efektivita je často chápána jako nákladová efektivnost (cost efficiency).

Dosažení vysoké efektivity v konkurenčním prostředí je zdrojem úspěchu, efektivnost tedy slouží ke zvyšování zisku. V klasickém tržním prostředí lze posoudit správnost alokace finančních zdrojů dle schopnosti obstát v konkurenčním boji. Tento tržní test se však u veřejných zdrojů postrádá.

Hodnoceny byly pouze ty projekty, které si stanovily splnění pouze jednoho cíle, protože pouze tam je schopen určit náklady v Kč na jednotku. Zároveň se jedná o projekty, které své cíle již splnily a byla jim tudíž vyplacena požadovaná dotace. Posouzení hospodárnosti a efektivnosti u projektů řešící celkovou délku zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES (v případě liniových prvků) vychází z tabulky č. 44, která je zobrazena na straně 147.

Tabulka č. 44 – monitorovací ukazatel „Celková délka zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES“, jeho plnění, finanční shrnutí

Název akce	Cílová hodnota v m	Skutečná hodnota v m	Celková schválená podpora v Kč	Proplacené prostředky v Kč	Úspora v Kč	Cena 1 m dle proplacených prostředků v Kč
Obnova zeleně v obci Bystřany - nezastavitelné území	940,00	940,00	380 109,00	380 109,00	0,00	404,37
Údržba a obnova dřeviny u silnice II/1293 Pacov	4 000,00	4 000,00	638 975,00	638 975,00	0,00	159,74
Regenerace zeleně SÚS Klatovy	15 200,00	15 200,00	8 474 051,00	8 420 747,00	53 304,00	554,00
Obnova stromořadí podél polní cesty - k. ú. Velešovice	900,00	900,00	200 326,00	200 326,00	0,00	222,58
Revitalizace lipové aleje k Bílému mostu v Ratibořicích	1 020,00	1 020,00	354 375,00	354 375,00	0,00	347,43
Ošetření lipové aleje Hajda v k. ú. Milevsko	560,00	560,00	208 910,00	208 910,00	0,00	373,05
Alej kolem cesty mezi koňmi v Humňanech	2 800,00	2 802,79	3 699 065,00	3 699 032,00	33,00	1 319,77
Výsadba aleje podél Kazůbkové cesty	1 500,00	1 500,00	368 718,00	358 986,00	9 732,00	239,32
Regenerace aleje u komunikace II/303 Broumov-Police nad Metují	3 000,00	3 000,00	459 073,00	450 162,00	8 911,00	150,05
Regenerace aleje "V LIPKÁCH"	857,00	857,00	793 398,00	793 398,00	0,00	925,79
Projekt obnovy silničního stromořadí silnice II/408	25 000,00	25 000,00	1 977 477,00	1 824 786,00	152 691,00	72,99
Obnova historické aleje hrad Veveří - Nové Dvory	81,00	81,00	239 661,00	239 661,00	0,00	2 958,78
Stabilizace a ošetření Valdštejnské lipové aleje	815,00	815,00	937 226,00	937 226,00	0,00	1 149,97
Ovocná alej Litohoř	475,00	475,00	214 575,00	214 575,00	0,00	451,74
Regenerace polní cesty v k. ú. Sychrov nad Jizerou	1 335,00	1 335,00	758 462,00	713 494,00	44 968,00	534,45
Ptačí alej v Křinicích	65,00	65,00	102 773,00	87 879,00	14 894,00	1 351,98
Výsadba aleje v extravilánu města Dolní Benešov	713,00	713,00	287 171,00	287 171,00	0,00	402,76

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Cena jednoho metru zakládaného a regenerovaného krajinného prvku je u jednotlivých projektů diametrálně rozdílná. Je však logické, že obnova historické aleje musí být dražší nežli obnova silničního stromořadí. Nicméně porovnává-li se pouze obnova silničního stromořadí, srovnávají se ceny 159,74 Kč, 150,05 Kč a 72,99 Kč za 1 metr. První dvě hodnoty jsou srovnatelné, u třetí je významný vliv v počtu jednotek (čím tedy vyšší počet metrů, tím se předpokládá nižší cena za 1 metr). Tento projekt vykazuje zároveň nejvyšší efektivnost.

Pro indikátor „Celkový počet vysazených a ošetřených dřevin“ nelze srovnání provést, neboť existuje pouze jeden projekt s takovýmto cílovým indikátorem. Data k indikátoru „Celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků“ vykazuje tabulka č. 45.

Tabulka č. 45 – monitorovací ukazatel „Celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků“, jeho plnění, finanční shrnutí

Název akce	Cílová hodnota v m	Skutečná hodnota v m	Celková schválená podpora v Kč	Proplacené prostředky v Kč	Úspora v Kč	Cena 1 m dle proplacených prostředků v Kč
Obnova a údržba hrázových porostů rybníků v majetku Města Třeboň	10	10	1 741 420,00	1 489 427,00	251 993,00	148 942,70
Komplexní ošetření památných a významných stromů na území bývalého vojenského výcvikového prostoru Ralsko	3	3	74 045,00	74 045,00	0	24 681,67
Ošetření lipové aleje v obci Hořátev u Nymburka	1	1	582 120,00	582 120,00	0	582 120,00
Ošetření, stabilizace a doplnění dobových alejí na Mimoňsku	4	4	966 740,00	966 650,00	90	241 662,50
Telč, alej Lipky - ošetření stromů	1	1	508 884,00	508 884,00	0	508 884,00
Komplexní ošetření významných stromů na území Vojenského újezdu Boletice	5	5	90 715,00	84 415,00	6 300,00	16 883,00
Revitalizace alejí a stromořadí ve správě KSÚSV - 1. etapa	2	2	2 164 959,00	2 164 959,00	0	1 082 479,50
Ošetření významné liniové vegetace - Bavorovické aleje v Hluboké nad Vltavou	1	1	658 256,00	658 256,00	0	658 256,00

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

10 projektů si stanovilo za cíl indikátor „Celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků“, z toho 8 již svůj cíl splnilo. První z uvedených projektů nevyužil téměř 15 % ze schválené podpory a úspora je tudíž značná.

Tento projekt je tedy nejhospodárnější a co se efektivnosti týče, umisťuje se na třetím místě v ceně za jednotku. Avšak je třeba zmínit, že efektivnost v této formě nelze příliš posuzovat. Indikátor s označením „počet“ nemá žádnou vypovídající hodnotu, proto cena za 1 „kus“ zakládaného a regenerovaného krajinného prvku může být až 64krát vyšší. Totéž dokládá i indikátor „Počet realizovaných opatření v souvislosti s obnovou krajinných struktur“ v tabulce č. 46.

Tabulka č. 46 – monitorovací ukazatel „Počet realizovaných opatření v souvislosti s obnovou krajinných struktur“, jeho plnění, finanční shrnutí

Název akce	Cílová hodnota v m	Skutečná hodnota v m	Celková schválená podpora v Kč	Proplacené prostředky v Kč	Úspora v Kč	Cena 1 m dle proplacených prostředků v Kč
Tvorba lesního hospodářského plánu v Národním parku Podyjí	1	1	2 827 562,00	2 704 949,00	122 613,00	2 704 949,00
Plán ÚSES na území NP Podyjí a jeho ochranného pásma	1	1	942 545,00	942 545,00	0	942 545,00
Tvorba lesních hospodářských plánů pro lesy ve správě KRNAP	3	3	23 877 298,00	18 417 933,00	5 459 365,00	6 139 311,00
Údržba památných stromů Palvínov	20	20	599 341,00	573 524,00	25 817,00	28 676,20
Ošetření památných lip v Přílezech	2	2	50 004,00	50 004,00	0	25 002,00

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Efektivnost opět nelze jednoznačně hodnotit, neboť projekty se naprosto odlišují a nebylo by vhodné je porovnávat dle ceny. Vítěz i poražený je zřejmý na první pohled, avšak porovnávat cenu 25 tis. CZK a 6,1 mil. CZK logicky není vhodné. V rámci tohoto cíle bylo realizováno 6 projektů, z toho 5 má své cíle již splněné.

Indikátor „Plocha revitalizovaných území“ v hektarech eviduje nejvíce projektů s tímto jedním cílem, a to celkem 105. Z toho 91 projektů má již svůj cíl splněno. Pro zjednodušení autoři uvádí pouze přehled 25 projektů, a to v tabulce č. 47 na straně 151 a 152.

Tabulka č. 47 – monitorovací ukazatel „Plocha revitalizovaných území“, jeho plnění, finanční shrnutí

Název akce	Cílová hodnota v m	Skutečná hodnota v m	Celková schválená podpora v Kč	Proplacené prostředky v Kč	Úspora	Cena 1 m dle proplacených prostředků v Kč
Rekonstrukce významného krajinného prvku "Sobotovická niva"	5,2	5,2	152 183,00	152 183,00	0	29 265,96
Obnova solitérních dubů v oblasti Soutoku	0,25	0,25	508 031,00	473 380,00	34 651,00	1 893 520,00
Obnova jedle v CHKO Slavkovský les	3,66	3,66	636 916,00	636 916,00	0	174 020,77
Adaptace lesoparku zámku Sádek	2,97	2,97	2 582 295,00	2 367 948,00	214 347,00	797 288,89
Zlepšení druhové, věkové a prostorové skladby lesních porostů v EVL Vápenice	18,14	18,14	961 356,00	961 356,00	0	52 996,47
Projekt obnovy lesa v imisní oblasti Krušných hor 2009-2037 - dílčí část Most	23,15	23,15	794 300,00	794 300,00	0	34 311,02
Projekt obnovy lesa v imisní oblasti Krušných hor 2009-2037 - dílčí část Jirkov	17,79	17,79	1 427 534,00	1 422 573,00	4 961,00	79 964,76
Projekt obnovy lesa v imisní oblasti Krušných hor 2009-2037 - dílčí část Mikulov	4,96	4,96	100 166,00	97 358,00	2 808,00	19 628,63
Podpora a výsadba MZD v lokalitě Jáchymov - Bystřice	46,14	46,14	206 460,00	206 460,00	0	4 474,64
Zlepšení ekologické stability v NPR Králický Sněžník	900	900	5 227 380,00	4 029 603,00	1 197 777,00	4 477,34
Založení biocentra MÚSES v lokalitě U jezera v k. ú. Dynín	5,51	5,51	2 800 823,00	2 800 823,00	0	508 316,33
Projekt obnovy lesa v imisní oblasti Krušných hor na LS Klášterec	1119,81	1119,81	35 024 384,00	33 256 862,00	1 767 522,00	29 698,66
Projekt obnovy lesa v imisní oblasti Krušných hor na LS Litvínov	1 647,40	1 647,40	62 175 173,00	58 001 085,00	4 174 088,00	35 207,65

Název akce	Cílová hodnota v m	Skutečná hodnota v m	Celková schválená podpora v Kč	Proplacené prostředky v Kč	Úspora	Cena 1 m dle proplacených prostředků v Kč
Projekt obnovy lesa v imisní oblasti Krušných hor na LS Děčín	159,22	159,22	7 892 469,00	7 033 288,00	859 181,00	44 173,40
Úprava druhové a prostorové skladby lesních porostů v Českém středohoří	33,51	33,68	3 956 607,00	3 783 664,00	172 943,00	112 341,57
Zvýšení biodiverzity lesních porostů v evropsky významné lokalitě Hradiště	480,05	538,83	10 055 621,00	7 518 611,00	2 537 010,00	13 953,59
Město Jirkov - Obnova porostů náhradních dřevin lesů města Jirkova	35,04	35,04	2 725 038,00	2 725 035,00	3	77 769,26
Lesní úřad Děčín - Úprava druhové a prostorové skladby lesních porostů v lesích	92,6	92,6	827 627,00	789 931,00	37 696,00	8 530,57
Obec Libouchec - Úprava druhové a prostorové skladby lesních porostů	17,08	17,08	3 175 636,00	3 149 282,00	26 354,00	184 384,19
Změna druhové skladby modřínových monokultur na Lesní správě Křivoklát	5,97	5,97	520 175,00	475 370,00	44 805,00	79 626,47
Zvýšení druhové rozmanitosti v porostech NPR Jizerskohorské bučiny	160,33	160,33	871 021,00	831 518,00	39 503,00	5 186,29
Zvýšení biodiverzity lesních porostů ve Vojenském újezdu Březina	131,92	131,92	866 133,00	866 133,00	0	6 565,59
Vnášení původních dřevin do porostů CHKO Jizerské hory	88	88	19 724 513,00	13 173 326,00	6 551 187,00	149 696,89
Úpravy druhové skladby lesních ekosystémů NPČS	2 533,84	2 533,84	18 665 895,00	17 602 942,00	1 062 953,00	6 947,14

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Databáze schválených projektů k 15. 6. 2015 byla podrobena elementární statistické analýze. Střední hodnoty týkající se finanční oblasti jsou zřejmé z tabulky č. 48.

Tabulka č. 48 – střední hodnoty schválených projektů k 15. 6. 2015

Střední hodnota	Celkové náklady projektů	Celkové uznatelné náklady	Celková schválená podpora	Proplacené prostředky
Aritmetický průměr	2 677 582 Kč	2 452 525 Kč	2 292 490 Kč	1 664 754 Kč
Medián	1 075 898 Kč	1 015 688 Kč	931 392 Kč	696 873 Kč
Modus	170 000 Kč	382 000 Kč	966 000 Kč	0 Kč

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Z tabulky č. 48 vyplývá, že průměrná schválená podpora byla ve výši 2,3 mil. Kč. Medián, tedy hodnota, která dělí řadu vzestupně seřazených výsledků na dvě stejně početné poloviny, je u schválené podpory 931 tis. Kč. Modus (hodnota, která se ve statistickém souboru nejčastěji vyskytuje) je u schválené podpory 966 tis. Kč (Budíková a kol., 2010). U proplacených prostředků je modus roven 0, neboť u značného množství projektů nebylo dosud nic proplaceno.

V níže uvedené tabulce č. 49 jsou uvedeny kategorie projektů dle přiznané podpory v Kč a elementární statistická analýza dat čerpaných ze SFŽP (rozdíl odhadovaných a reálných nákladů).

Tabulka č. 49 – elementární statistická analýza

Kategorie	Průměr	Medián	Variační rozpětí	Trimmean
<0;300000)	14632	6040	99348	13644.53
<300000;500000)	28455	15274	123009	27230.96
<500000;1000000)	51487	26400	318724	47690.71
<1000000;2000000)	90348	28982	953196	76522.36
<2000000;4000000)	201604	61000	1235085	189187.4
<4000000;10000000)	550564	145238	2847027	550564.3
<10000000;100000000)	3930475	1926557	29598715	3930475

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Jak je z uvedené tabulky č. 49 vidět, s rostoucí přiznanou podporou rostou vypočtené elementární statistiky.

5.2.3 Evaluace Programu rozvoje venkova

Provést evaluaci Programu rozvoje venkova obdobnou jako u Operačního programu Životní prostředí není možné. Dostupná data jsou zcela v odlišné struktuře a výroční zprávy jsou dostupné pouze za roky 2007-2013.

Dle výročních zpráv za období 2007-2013 bylo vynaloženo z Programu rozvoje venkova více jak 68,5 mld. Kč. Přehled za jednotlivé roky uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 50 – přehled vynaložených prostředků Programu rozvoje venkova

Rok	Vynaloženo		Celkem
	ze státního rozpočtu ČR	z rozpočtu EU	
2007	570 508 000 Kč	2 257 028 000 Kč	2 827 536 000 Kč
2008	1 124 429 000 Kč	4 187 811 000 Kč	5 312 240 000 Kč
2009	1 774 418 000 Kč	5 945 177 000 Kč	7 719 595 000 Kč
2010	3 537 283 000 Kč	12 409 215 000 Kč	15 946 498 000 Kč
2011	3 060 478 000 Kč	10 806 192 000 Kč	13 866 670 000 Kč
2012	2 620 952 000 Kč	9 194 605 000 Kč	11 815 557 000 Kč
2013	2 388 577 000 Kč	8 627 717 000 Kč	11 016 294 000 Kč
Celkem	15 076 645 000 Kč	53 427 745 000 Kč	68 504 390 000 Kč

Zdroj: SZIF (2007-2013), upraveno autorkou

Dle informací obsažených v jednotlivých výročních zprávách byly počty podaných a schválených žádostí následující. Nevyplněné buňky značí chybějící informaci ve výroční zprávě. Z toho důvodu jsou srovnatelné pouze roky 2010-2013.

Tabulka č. 51 – přehled podaných a schválených žádostí, počtu uzavřených dohod včetně finanční alokace PRV

Rok	Počet žádostí	Finanční alokace na žádosti	Počet schválených žádostí	Finanční alokace na schválené žádosti	Počet uzavřených dohod	Finanční alokace na uzavřené dohody
2007	4 043		204	223 392 000 Kč	200	
2008			4 486	9 660 000 000 Kč	4 353	9 500 000 000 Kč
2009			5 880	9 486 754 000 Kč		
2010	9 600	13 550 971 000 Kč	4 860	9 082 235 000 Kč	4 646	8 568 513 000 Kč
2011	12 047	23 703 148 000 Kč	4 055	4 406 313 000 Kč	1 745	1 480 985 000 Kč
2012	8 566	9 902 978 000 Kč	2 188	2 582 514 000 Kč	2 124	2 339 748 000 Kč
2013	7 141	5 651 256 000 Kč	3 229	2 526 733 000 Kč	2 910	2 064 697 000 Kč

Zdroj: SZIF (2007-2013), upraveno autorkou

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že v roce 2010 byla více jak 50% úspěšnost podaných žádostí o dotaci. V následujících letech procento úspěšnosti rapidně klesá, v roce 2011 je to již necelých 34 %, v roce 2012 dokonce pouze necelých 26 %. Nedostatečné a nerovnoměrné čerpání pravděpodobně zapříčinilo, že v roce 2013 opět šance na přijetí žádosti o dotaci vzrostly na více jak 45 %.

SZIF poskytl autorce této práce aktuální přehled schválených projektů, avšak jedná se o projekty, které jsou v administraci. Tzn., že nejsou zahrnuty projekty, u nichž již byla administrace ukončena. Přehled byl platný k 28. 05. 2015, z čehož se vychází v následujícím hodnocení.

Následující tabulka zobrazuje přehled celkové výdaje administrovaných projektů, jejich celkové způsobilé výdaje, celkové způsobilé výdaje projektů, z nichž je výše dotace stanovena a dále požadovanou dotaci administrovaných projektů. To vše v členění dle jednotlivých os 1 – 4.

Tabulka č. 52 – finanční přehled k administrovaným projektům k 28. 5. 2015 dle os Programu rozvoje venkova

Osa a její název	Celkové výdaje projektů v Kč	Celkové způsobilé výdaje projektů v Kč	Celkové způsobilé výdaje projektů, ze kterých je stanovena dotace v Kč	Požadovaná dotace v Kč
1 - Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	56 647 717 844,02	47 196 457 922,64	44 781 942 600,75	22 629 255 216,32
2 - Zlepšování životního prostředí a krajiny	1 176 709 535,54	906 050 905,73	893 633 347,63	802 775 273,00
3 - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace	35 235 546 297,21	29 289 931 832,39	28 137 456 697,78	16 370 012 723,00
4 - Leader	6 601 631 042,30	5 378 105 494,53	5 225 177 424,31	4 431 405 383,00
Celkem	99 661 604 719,07	82 770 546 155,29	79 038 210 070,47	44 233 448 595,32

Zdroj: SZIF (2015), upraveno autorkou

Finance jsou nejvíce čerpány z 1. prioritní osy s názvem „Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví“, dále pak z osy 3. „Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství“. Tato data zároveň dokládá i následující tabulka, z níž jsou zřejmé počty schválených projektů. Taktéž vychází z přehledu administrovaných projektů PRV k 28. 05. 2015.

Tabulka č. 53 – počty projektů PRV dle roku schválení

Osa	Počet projektů dle roku schválení									Celkem
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
1	674	2 663	3 179	1 652	4 442	1 802	3 029	2 659	1 378	21 478
2	0	111	97	103	101	0	99	108	0	619
3	31	1 117	862	647	352	937	362	254	1	4 563
4	0	0	1 056	2 032	1 481	2 046	2 858	380	24	9 877
Celkem	705	3 891	5 194	4 434	6 376	4 785	6 348	3 401	1 403	36 537

Zdroj: SZIF (2007-2015), upraveno autorkou

Celkový počet administrovaných projektů k 28. 05. 2015 je tedy 36.537 projektů. Zarážející je především to, že jsou stále v běhu projekty, které byly schválené již v roce 2007, tedy zcela z kraje programovacího období. Dále naopak to, že počet schválených projektů v roce 2015 je 1.403, ač programovací období bylo do roku 2013.

V 1. ose je administrováno 21.478 projektů, což představuje více jak 58 % z celkového počtu schválených projektů v administraci. Nejméně je zastoupena osa číslo 2, a to s 619 projekty (necelých 1,7 % z celkového počtu). Tato osa měla nejvyšší finanční alokaci, a to více jak 54 % z celkového budgetu PRV (1.931.000.000,00 €). Projekty v rámci 2. osy jsou již z většiny ukončené a finančně vypořádané – z plánované finanční alokace bylo již více jak 70 % vyplaceno.

Dle výročních zpráv za období 2007 – 2013 byly vyplacené finanční prostředky v rámci PRV následující.

Tabulka č. 54 – vyplacené finanční prostředky I. osy PRV za období 2007-2013

Rok	Vyplacené finanční prostředky I. osy v tis. Kč		
	ČR	EU	Celkem
2007	25 000	75 000	100 000
2008	195 375	586 123	781 498
2009	651 840	1 955 520	2 607 360
2010	926 656	2 779 970	3 706 626
2011	895 940	2 687 817	3 583 757
2012	791 371	2 374 111	3 165 482
2013	379 635	1 138 899	1 518 534
Celkem	3 865 817	11 597 440	15 463 257

Zdroj: SZIF (2007-2013), upraveno autorkou

Tabulka č. 55 – vyplacené finanční prostředky II. osy PRV za období 2007-2013

Rok	Vyplacené finanční prostředky II. osy v tis. Kč		
	ČR	EU	Celkem
2007	545 508	2 182 028	2 727 536
2008	813 018	3 251 898	4 064 916
2009	593 699	2 374 727	2 968 426
2010	1 655 471	6 621 705	8 277 176
2011	1 410 973	5 643 715	7 054 688
2012	1 151 284	4 604 971	5 756 255
2013	1 299 623	5 198 327	6 497 950
Celkem	7 469 576	29 877 371	37 346 947

Zdroj: SZIF (2007-2013), upraveno autorkou

Tabulka č. 56 – vyplacené finanční prostředky III. osy PRV za období 2007-2013

Rok	Vyplacené finanční prostředky III. osy v tis. Kč		
	ČR	EU	Celkem
2007	0	0	0
2008	112 821	338 463	451 284
2009	494 295	1 482 884	1 977 179
2010	804 535	2 413 604	3 218 139
2011	529 293	1 587 880	2 117 173
2012	486 376	1 459 129	1 945 505
2013	531 824	1 595 472	2 127 296
Celkem	2 959 144	8 877 432	11 836 576

Zdroj: SZIF (2007-2013), upraveno autorkou

Tabulka č. 57 – vyplacené finanční prostředky IV. osy PRV za období 2007-2013

Rok	Vyplacené finanční prostředky IV. osy v tis. Kč		
	ČR	EU	Celkem
2007	0	0	0
2008	1 683	6 730	8 413
2009	28 292	113 169	141 461
2010	142 080	568 315	710 395
2011	213 968	855 867	1 069 835
2012	180 634	722 532	903 166
2013	162 535	650 139	812 674
Celkem	729 192	2 916 752	3 645 944

Zdroj: SZIF (2007-2013), upraveno autorkou

Tabulka č. 58 – vyplacené finanční prostředky V. osy PRV za období 2007-2013

Rok	Vyplacené finanční prostředky V. osy v tis. Kč		
	ČR	EU	Celkem
2007	0	0	0
2008	1 532	4 597	6 129
2009	6 292	18 877	25 169
2010	8 541	25 621	34 162
2011	10 304	30 913	41 217
2012	11 287	33 862	45 149
2013	14 960	44 880	59 840
Celkem	52 916	158 750	211 666

Zdroj: SZIF (2007-2013), upraveno autorkou

Tabulka č. 59 – vyplacené finanční prostředky v souhrnu za všechny osy PRV za období 2007-2013

Rok	Vyplacené finanční prostředky za všechny osy v tis. Kč		
	ČR	EU	Celkem
2007	570 508	2 257 028	2 827 536
2008	1 124 429	4 187 811	5 312 240
2009	1 774 418	5 945 177	7 719 595
2010	3 537 283	12 409 215	15 946 498
2011	3 060 478	10 806 192	13 866 670
2012	2 620 952	9 194 605	11 815 557
2013	2 388 577	8 627 717	11 016 294
Celkem	15 076 645	53 427 745	68 504 390

Zdroj: SZIF (2007-2013), upraveno autorkou

Vyplácení finančních prostředků za jednotlivé roky programovacího období je přehledněji zobrazené v následujícím grafu, v souhrnu za všechny osy.

Graf č. 5 – vyplacené finanční prostředky dle jednotlivých let programovacího období

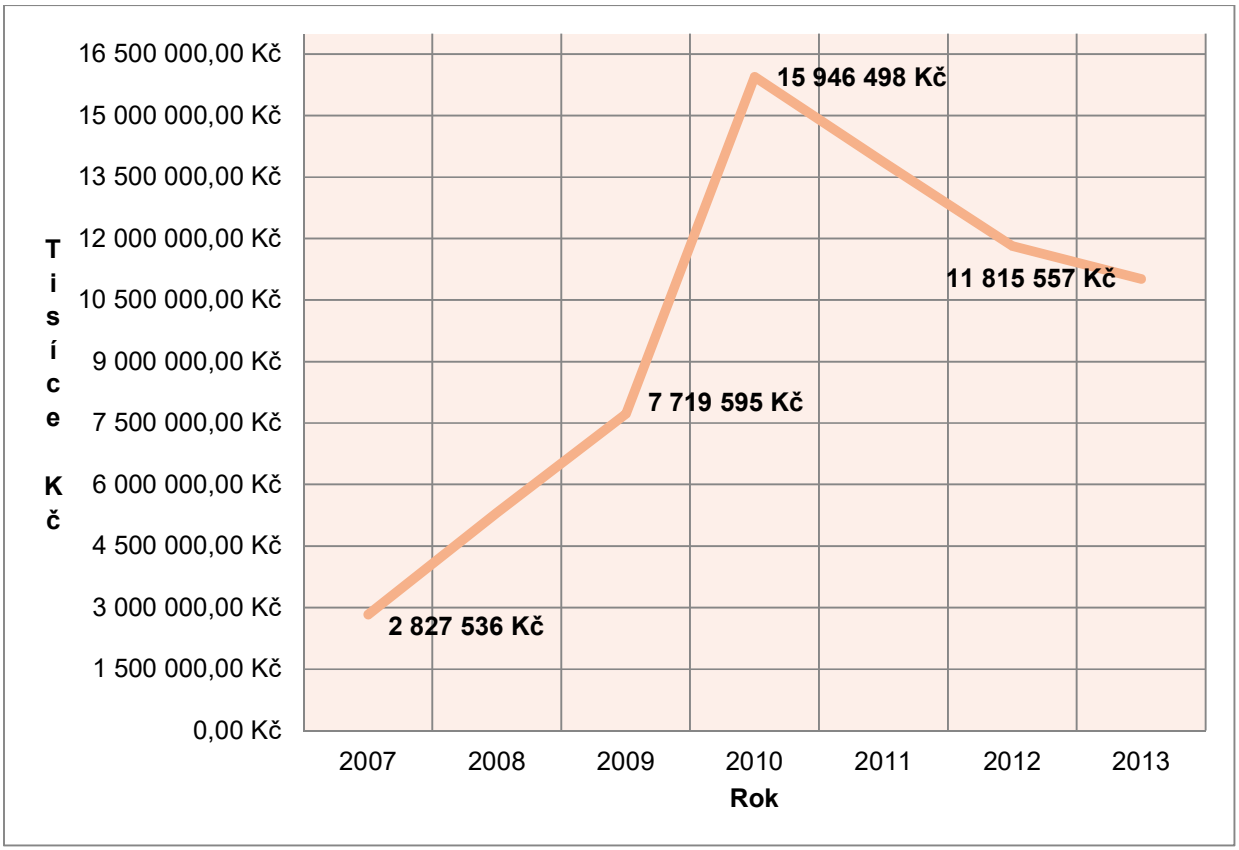

Zdroj: SZIF (2014), upraveno autorkou

Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že nejvíce finančních prostředků bylo vyplaceno v polovině programovacího období, tedy v roce 2010. Od té doby výše výplat opět klesala.

Finanční alokace na jednotlivé osy Programu rozvoje venkova jsou zřejmé z následující tabulky. Přepočet je dle kurzu 27,50 Kč za 1 €.

Tabulka č. 60 – finanční alokace na jednotlivé osy PRV a její čerpání

Číslo osy	Finanční alokace	Alokace v Kč	Vyplaceno v Kč
1	873 500 000 €	24 021 250 000 Kč	15 463 257 000 Kč
2	1 931 000 000 €	53 102 500 000 Kč	37 346 947 000 Kč
3	641 800 000 €	17 649 500 000 Kč	11 836 576 000 Kč
4	205 800 000 €	5 659 500 000 Kč	3 645 944 000 Kč
5	18 000 000 €	495 000 000 Kč	211 666 000 Kč
Celkem	**3 670 100 000 €**	**100 927 750 000 Kč**	**68 504 390 000 Kč**

Zdroj: SZIF (2015), upraveno autorkou

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že z Programu rozvoje venkova bylo vyplaceno více jak 67 % plánovaných finančních prostředků. Při přepočtu dle výše zmiňovaného kurzu zbývá k výplatě 32.423.360.000 Kč, a to na všech pět os. Když se však vezme v potaz přehled administrovaných projektů, požadované dotace na osy 1 – 4 jsou v součtu 44.233.448.595,32 Kč. Rozdíl je tedy více jak 11,8 miliardy Kč. Z toho autor usuzuje, že tato částka již byla příjemcům administrovaných projektů vyplacena.

V případě, že je finanční alokaci vynásobena směnným kurzem 28 Kč / 1 €, jedná se již „jen“ o 9,9 miliardy Kč. Ve výsledku se tedy bude jednat pravděpodobně o zhruba 10,5 miliardy Kč.

Z první osy je již odčerpáno více jak 64 % z původně plánované alokace, z druhé prioritní osy (jak již bylo výše uvedeno) více jak 70 %. Třetí prioritní osa využila již více jak 67 %, čtvrtá více než 64 %, pátá přes 42 %.

Práce má zároveň za cíl ověřit, zda byly v rámci PRV splněny cíle v podobě monitorovacích indikátorů, které si předsevzal. Jak již bylo uvedeno výše, nejedná se o finální evaluaci, neboť program ještě nebyl zcela ukončen. Předpokládané ukončení programovacího období 2007-2013 se předpokládá totiž až v roce 2018.

Přehled operativních, specifických a celkových cílů a indikátorů jejich výstupů, výsledků a dopadů pro jednotlivá opatření PRV je naznačen v následujícím přehledu.

Obrázek č. 7 – přehled cílových indikátorů Programu rozvoje venkova – souhrn operativních, specifických a celkových cílů a indikátorů jejich výstupů, výsledků a dopadů pro jednotlivá opatření PRV (včetně odhadu kvantifikace)

Číslo opatření	Název opatření	Kód opatření	**Výstupy** (operativní cíle opatření) za programovací období/ *kvantifikace*	**Výsledky** (specifické cíle opatření) / *kvantifikace*	**Dopady** (celkové cíle Programu) / kvantifikace
I.1.1.	Modernizace zemědělských podniků	121 124	Zlepšení ekonomické výkonnosti podniků prostřednictvím lepšího využití produkčních faktorů Využívání tržních příležitostí díky inovacím	Restrukturalizace a rozvoj technického potenciálu a podpora inovačních procesů Vývoj rozsahu realizovaných KPÚ	Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělstvi a lesnictvi Zlepšení životního prostředí a krajiny Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit
			11- Počet podniků, které obdržely investiční podporu/ **3 155** *podpořených podniků* 12 - Celkový objem investic /626 797 *tis €*	3 - Počet podniků zavádějících nové produkty nebo nové technologie/ *280 podniků za období 2007-2013* 2 - HPH podpořených podniků/ 18 mil € *za období 2007-2013 (souhrnně za všechna opatření osy I)*	**Produktivita práce**/ *Nárůst HPH 2870 €/ pracovníka* **Hospodářský růst** / *čistá zvýšená přidaná hodnota 29,5 mil PPS (cca 500 mil Kč za období)*
			17 - Počet podpořených iniciativ spolupráce/ *140*		**Změna trendu při snižování biodiverzity** /*relativní index populačního trendu vybraných druhů ptactva oproti r. 2000 až 107*
I.1.2.	Investice do lesů	122 123 125	Zlepšení zpracování a marketingu surovin Využívání tržních příležitostí díky inovacím Zlepšení infrastruktury	Nárůst plochy s realizovanými pozemkovými úpravami / *nárůst o 8 procentních bodů (z výměry ZPF) za období 2007-2013*	**Udržení zemědělských a lesních oblasti s vysokou přírodní hodnotou**/ *nepředpokládáme kvantitativní změnu ploch s vysokou přírodní hodnotou , spíše kvalitativní změny*
			13 - Počet podpořených podniků (lesnická technika)/490 15 - Počet podpořených podniků/ 315 *podniků* 18 - Počet podpořených akcí/ 392		**Zlepšení a ochrana kvality vody**/ *změna v bilanci živin pokles o 15%* **Příspěvek v boji proti klimatickým změnám**/ 0, *bude stanoven dodatečný dopadový indikátor zohledňující produkci energie z OZE a tvarovaných biopaliv*

			14 - Celkový objem investic 51 087 *tis. €* 16 - Celkový objem investic 51 087 *tis. €* 19- Celkový objem investic 34 058 *tis. €*		**Tvorba pracovních míst**/ *odhadovaný počet pracovních míst za období 2007-2013 je 22 000*
I.1.3.	Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	123	Zlepšení zpracování a marketingu surovin a výrobků (popř. produktů) Využívání tržních příležitostí díky inovacím		
		124	15 - Počet podpořených podniků/ 750 *podniků* 17 - Počet podpořených iniciativ spolupráce/ 140		
			16 - Celkový objem investic/ *210 856 tis €*		
I.1.4	Pozemkové úpravy	125	Zlepšení infrastruktury včetně zajištění přístupnosti pozemků		
			18 - Počet podpořených akcí/ *1210 akcí*		
			19 - Celkový objem investic /*173 847 tis €*		
I.2.1	Seskupení producentů	142	Zajištění žádané úrovně odbytových uskupení v nových členských státech	Podpora nových členských států v oblasti přizpůsobení se evropskému trhu	
			26 - Počet podpořených skupin producentů /*60 skupin za období 2007-2013*	2 - HPH podpořených skupin producentů/ 18 mil € *za období 2007-2013 (souhrnně za všechna opatření osy I)*	
			27 - Obrat podpořených skupin producentů/ 168 mil € *za období 2007-2013*		
I.3.1.	Další odborné vzdělávání a informační činnost	111	Zajištění vzdělávání a znalostí v technické i ekonomické oblasti	Rozvoj znalostí a zvýšení lidského potenciálu	
			1- Počet účastníků vzdělávacích a informačních akcí/ 119 000 *účastníků*	1 - Počet účastníků, kteří úspěšně ukončili školení v oblasti zemědělstvi a lesnictví/ *9 500 osob za období 2007-2013*	
			2 - Počet dnů poskytnutého školení (počet dnů*počet účastníků vzdělávání) /*140 000*		
I.3.2	Zahájení činnosti mladých zemědělců	112	Podpora mladých zemědělců a strukturálních změn	Rozvoj znalostí a zvýšení lidského potenciálu	
			3 - Počet podpořených mladých zemědělců / *1500 subjektů podpořených v průběhu programovacího období*	2 - HPH podpořených podniků/ 18 mil € *za období (souhrnně za všechna opatření osy I)*	

			4 - Celkový objem investic/ 57 660 *tis €*		
I.3.3.	Předčasné ukončení zemědělské činnosti	113	Dosažení podstatných strukturálních změn v podpořených podnicích v rámci sektoru zemědělství 5 - Počet podpořených zemědělců/ *cca 250 podpořených subjektů za programovací období* 7 - Počet ha postoupené půdy/ *19 000 ha za období*		
I.3.4.	Využívání poradenských služeb	114	Zlepšení trvale udržitelného managementu podniku Zlepšení a usnadnění managementu a zlepšení výkonu díky dalšímu rozvoji lidského potenciálu 8 - Počet podpořených zemědělských podniků/ *7000* 9 - Počet podpořených lesnických podniků/*3 500*		
II.1.1.	Platby za přírodní znevýhodnění	211 212	Přispět k zemědělskému využívání půdy ve znevýhodn ěných oblastech	Trvale udržitelné využívání zemědělské a lesní půdy	
			28 - Počet podpořených podniků ve znevýhodněných oblastech horských /*4 200 podniků* 30 - Počet podpořených podniků ve znevýhodněných oblastech jiných než horských / *6 200 podniků*	6 - Nárůst plochy území se způsobem hospodaření, který přispívá ke: *zlepšení biodiverzity o 83 tis. ha* *zlepšení kvality vody o 26 tis. ha* *přizpůsobení změně klimatu 1 tis. ha* *zlepšení kvality půdy 21 tis. ha* *předcházení marginalizace a opouštění půdy o 31 tis ha* *během období 2007-2013*	
			29 - Plocha podporované zemědělské půdy v horských LFA oblastech / *360 tis ha* 31 - Plocha podporované zemědělské půdy v jiných než horských LFA oblastech / *420 tis ha*		
II.1.2.	Platby v rámci Natury 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku	213	Pomoc zemědělcům při řešení specifického znevýhodnění vyplývajícího z implementace evropských směrnic pro soustavu Natura 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku ES		

	2000/60/ES (WFD)		32 - Počet podpořených podniků v oblastech soustavy Natura 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku ES / *300 podniků (vztahující se pouze k podopatření II.1.2.1 Platby v rámci Natury 2000)* 33 - Plocha zemědělské půdy na kterou byla poskytnuta podpora / *4000 ha (vztahující se pouze k podopatření II.1.2.1 Platby v rámci Natury 2000)* Pozn. indikátor ve vztahu k WFD bude stanoven dodatečně		

II.1.3.	Agroenvironmentální opatření (AEO)	214	Integrace agroenvironmentálních postupů v zemědělství 34 - Počet podniků s agroenvironmentální podporou / *12 000 podniků* 35 - Celková podpořená plocha v AEO / *1 500 tis. ha* 36 - Skutečně podporovaná plocha v AEO /*1 000 tis. ha* 37 - Celkový počet závazků/ *18 000 závazků*		
II.2.1.	Zalesňování zemědělské půdy	221	Rozšíření lesních porostů na zemědělské půdě 43 - Počet příjemců podpory/ *3550 příjemců* 44 - Plocha zalesněné půdy/ *9 000 ha*		
II.2.2.	Platby v rámci Natury 2000 v lesních	224	Řešení specifického znevýhodnění vlastníků lesa 49 - Počet podpořených lesnických podniků v rámci Natura 2000 / *450 podniků*		

			50 - Podpořená plocha lesa v oblastech Natura 2000 / 37 *tis. ha*		
II.2.3.	Lesnicko-environmentální platby	225	Zvýšení environmentální hodnoty lesů		
			51 - Počet podpořených lesnických podniků v rámci Lesnicko-environmentálních plateb/ *1550 podniků*		
			52 - Podpořená plocha lesa v rámci Lesnicko-environmentálních plateb */ 40 tis. ha*		
			53 - Počet závazků */ 1550 závazků*		
II.2.4.	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů	226 227	Obnova lesního potenciálu a/nebo zavedení preventivních opatření Neproduktivní investice v lesích		
			54 - Počet realizovaných preventivních a/nebo obnovních aktivit/ *600* 56 - Počet podpořených lesnických *podniků / 130 podniků*		
			55 - Podpořená plocha lesa */290 ha* 57 - Celkový objem investic */3 187 tisic €*		
III.1.1.	Diverzifikace činností nezemědělské povahy	311	Různorodost zemědělských aktivit ve směru nezemědělské produkce, rozvoj nezemědělské produkce a podpora zaměstnanosti	Různorodost venkovské ekonomiky	
			58 - Počet příjemců podpory/ *1064*	7 - Zvýšení přidané hodnoty vytvořené nezemědělskou činností/ *4,3 mil € za období 2007-2013* 8 - Celkový hrubý počet nově vytvořených pracovních míst/ *odhad 30 000 za období 2007-2013* 9 - Nárůst počtu turistů ve venkovských oblastech/ *300 000 osob za období 2007-2013*	
			59 - Celkový objem investic/ *296 359 tisic €*		
III.1.2.	Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	312	Různorodost zemědělských aktivit ve směru nezemědělské produkce, rozvoj nezemědělské produkce a podpora zaměstnanosti		
			60 - Počet podpořených mikropodniků/ *1084*		
			Celkový objem investic/ *201 026 tis €*		
III.1.3.	Podpora cestovního ruchu	313	Různorodost zemědělských aktivit ve směru nezemědělské produkce, rozvoj nezemědělské produkce a podpora zaměstnanosti		
			61 - Počet podpořených nových prvků turistické infrastruktury/ *1050*		
			62 - Celkový objem investic/*144 765 tis €*		
III.2.1.	Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	321,322	Zlepšení základních služeb a rozvoj investic zajistí vyšší atraktivitu venkovských oblastí	Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech	
			63 – Počet podpořených akcí/ 280 65 - Počet podpořených obcí/ *700*	10 - Počet osob využívajících zkvalitněné služby/ *350 000 osob za období 2007-2013* 11 - Rozšíření zavedení internetu do venkovských oblastí */ zvýšený počet osob s přístupem k internetu o 70 000 osob za období 2007-2013* Přírůstek obyvatelstva napojeného na veřejnou kanalizaci s ČOV/ *o 50 p. b. za období 2007-2013* 12 - Úspěšnost školení v nezemědělských oborech/*počet účastníků, kteří úspěšně ukončili vzdělávání 7000 za období 2007-2013*	
			64 – Celkový objem investic/ *200 199 tis €* . 66 - Celkový objem investic/ *77 666 tis €*		
III.2.2.	Ochrana a rozvoj dědictví venkova	323	Rozvoj investic zajišťujícíc vyšší atraktivitu venkovských oblastí		
			67 - Počet podpořených aktivit ochrany dědictví venkova/ *700*		
			68 - Celkový objem investic/ *59 742 tis €*		
III.3.1	Vzdělávání a informace	331	Posílení lidského potenciálu jako základní podmínky pro diverzifikaci místního hospodaření a zajištění místních služeb		
			69 - Počet účastníků z řad podnikatelů na podpořených aktivitách/ *7000*		
			70 - Celkový počet vzdělávacích dnů poskytnutých účastníkům */8400*		

Číslo opatření	Název opatření	Kód opatření	Výstupy (operativní cíle opatření) / kvantifikace	Výsledky (specifické cíle opatření) / kvantifikace	Dopady (celkové cíle Programu) / kvantifikace
IV.	Implementace místní rozvojové strategie Konkurenceschopnost Kvalita života/diverzifikace	41 411 413	Růst konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, ochrana životního prostředí a kvalita života na venkově a diverzifikace ekonomiky	Implementace strategie Leader do systému programů rozvoje venkova	**Podpořit uplatnění principů Leader** **Tvorba pracovních míst**/ *odhadovaný počet pracovních míst za období 2007-2013 je 22 000 (vlivem opatření osy III a IV)* **Produktivita práce**/ *Nárůst HPH 2870 €/ pracovníka*
			74 Počet místních akčních skupin/ *112 za období 2007-2013*	8 Celkový počet nově vzniklých pracovních míst (vlivem metody LEADER *cca 400)*	
			76 Celkový rozsah území pokrytých MAS */43 000 km²*	Počet úspěšných výsledků vzdělávacích aktivit/ *50 ročně*	
			77 Celková populace na území pokrytém MAS/ *3 300 000 osob*		
			75 Počet projektů financovaných v rámci MAS/ *7 000*		
	Realizace projektů spolupráce	421	Rozvoj a propagace spolupráce a nejlepších výsledků a projektů	Implementace strategie Leader do systému programů rozvoje venkova	
			78A Počet podpořených projektů spolupráce */ 140 projektů* 78B Počet spolupracujících MAS/100 MAS		
	Provoz místních akčních skupin	431	Rozvoj kapacity Leader	Implementace strategie Leader do systému programů rozvoje venkova	
			Počet podpořených projektů */ 910 projektů*	Počet úspěšných výsledků vzdělávacích aktivit */50 ročně*	

Zdroj: MZe (2010)

Nutno podotknout, že přehled operativních, specifických a celkových cílů a indikátorů jejich výstupů, výsledků a dopadů pro jednotlivá opatření PRV je nepřehledný a chaoticky zpracovaný. Na první pohled není zcela zřejmé, jaké cíle a indikátory mají jednotlivé osy PRV stanoveny.

Plnění cílů Programu rozvoje venkova bylo k říjnu 2010 následovné:

- Osa I – zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví – již v roce 2010 byl potvrzen pozitivní vliv na konkurenceschopnost podniků z hlediska zvýšení efektivity jejich výroby, byl zvýšen prostor pro investice, evidován je i významný vliv na modernizaci podniků z hlediska zavádění nových technologií. K témuž roku je však velmi nízké naplňování hodnot týkající se vzdělávání a zvyšování informovanosti a poradenství (na úrovni zhruba 15 %).
- Osa II – zlepšování životního prostředí a krajiny – posuzovat plnění cílů této osy je velmi komplikované, neboť na hodnoty má velký vliv řada jiných faktorů než jen působení opatření této osy. K roku 2010 lze však pozitivně posuzovat oblast biodiverzity, byla snížena spotřeba dusíku ze statkových

hnojiv, vrostla výměra ekologicky obhospodařované zemědělské půdy. Bohužel téměř nevýrazná změna nastala u oblastí ohrožených půdní erozí.

- Osa III – kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova – situace k roku 2010 byla označována jako uspokojivá, část podporovaných intervencí naplňovala stanovené cíle, část nikoli. V dotčených oblastech dochází k růstu obyvatelstva a ke zkvalitnění poskytovaných služeb, investice však nevedou k trvale udržitelným pracovním příležitostem. Ukazatel nárůstu počtu turistů pravděpodobně nebude také naplněn, ukazatel zavedení internetu do venkovských oblastí pravděpodobně také ne.
- Osa IV – Leader – realizace opatření k roku 2010 přispívala k rozvoji a propagaci spolupráce, částečně pak již k růstu konkurenceschopnosti v zemědělství a lesnictví, kvality života na venkově a k diverzifikaci ekonomiky. Indikátor počtu nově vzniklých pracovních míst metodou LEADER nebude pravděpodobně naplněn, naopak již v roce 2010 byl naplněn ukazatel počtu úspěšných výsledků vzdělávacích aktivit (cíl 50 ročně).

Posouzení splnění cílů tohoto dotačního titulu je pro autora náročné vzhledem k tomu, že nedisponuje s aktuálními daty. Nicméně si dovoluje odhadnout, že cíle Programu rozvoje venkova splněny budou.

Programu rozvoje venkova jsou také vytýkány různé nedostatky a záporně působící vlivy, jedná se především:

→ široce formulované cíle

→ vlivem hospodářské krize chybí žadatelům finanční prostředky nutné ke spolufinancování záměrů (od záměrů odstupují nebo žádosti vůbec nepodávají)

→ časové prodlení ve vyplácení dotací ze strany SZIF

→ neexistence zálohového financování - nutné časté spolufinancování kryto úvěrem z banky (úroky z prodlení se v nejhorším případě mohou rovnat až výši dotace z PRV)

→ administrativní zátěž (neúměrná především pro žadatele s malými výměrami)

→ nejednotný výklad pravidel

→ taxativně vymezený seznam položek uznatelných nákladů

→ složitost a podrobnost předpisů, častá změna pravidel

→ nutnost osobních setkání na regionálních pracovištích SZIF při podávání žádosti i v průběhu realizace projektu

→ implementační orgány řeší plynulé vynakládání plánovaných prostředků, přepracovávání pravidel a kontroly, to vše na úkor nedostatečné pomoci příjemcům při realizaci projektových záměrů a dosahování cílů

→ časté personální změny

5.2.4 Hodnocení OP ŽP a PRV z pohledu 3E

Nyní se práce zaměří na hodnocení výkonnosti z kvantitativní stránky, bude se posuzovat 3E, jak již bylo vysvětleno v literární rešerši.

- effectiveness (účelnost / účinnost)
- economy (hospodárnost)
- efficiency (efektivnost)

Účinností či účelností se posuzuje přispění projektů, programů, strategií k vytyčeným cílům – vzhledem k analýze plnění cílů v podobě monitorovacích ukazatelů lze tedy konstatovat, že OP ŽP a PRV z pohledu účelnosti/účinnosti vyhovuje. Otázkou však zůstává, zdali byly cíle správně již v počátku definovány.

V hospodárnosti se spatřuje dosažení cílů s nejnižšími možnými náklady, tedy minimalizování výdajů při respektování cílů projektu, a to při dodržení odpovídající kvality. Pro posouzení obou dotačních titulů z tohoto pohledu nestačí autorovi znát

výši uznatelných nákladů jednotlivých projektů a detailní položkové rozpočty k dispozici veřejně nejsou. Toto kritérium může autor tedy hodnotit na základě vlastní zkušenosti. Častokrát jsou do plánovaného rozpočtu v žádosti o poskytnutí dotace finanční zdroje naddimenzovány, protože se předpokládají částečné škrty ze strany poskytovatele dotace. Tím si žadatel tvoří do budoucna alespoň nějakou finanční rezervu, se kterou může pak disponovat. Naddimenzování rozpočtů částečně zabraňuje míra spolufinancování, neboť ta je dána příslušným procentem z celkových uznatelných nákladů projektu. Při realizaci projektu ani výběrové řízení nezaručuje hospodárné nakládání s finančními prostředky. Výběrová řízení jsou díky legislativě velmi administrativně náročná, a to jak pro zadavatele, tak pro předkladatele nabídky.

Z toho důvodu není ve značném počtu případů předkládáno dostatečné množství nabídek a nelze tak zajistit výběr nejkvalitnější a zároveň nejlevnější varianty. Autor si tedy troufá tvrdit, že OP ŽP ani PRV z pohledu hospodárnosti nevyhovuje.

Efektivnost představuje účinnost vložených zdrojů a užitek jimi získaný, poměr vstupů a výstupů, takové využití zdrojů, při němž je dosaženo maximálního objemu a kvality produktů, minimalizace nákladů a maximalizace užitku či srovnání výsledků a dopadů s použitými zdroji.

Efekty a výstupy OP ŽP a PRV se týkají zlepšení životního prostředí, čili nejsou vyjádřitelné v peněžních jednotkách. Resp. lze pouze kvantifikovat, kolik finančních prostředků k dosažení cílů v podobě monitorovacích indikátorů bylo v souhrnu potřeba.

Vychází-li ze seznamu schválených projektů OP ŽP k 15. 6. 2015, vyfiltrují se pouze finančně ukončené projekty (tedy projekty ve stavu „výdaje projektu certifikovány, financování projektu ukončeno, projekt finálně uzavřen“), jejichž náklady se pak přiřadí cílovým hodnotám indikátorů jednotlivých prioritních os OP ŽP (vychází se z přehledu plnění indikátorů k 16. 7. 2015, a to za předpokladu, že se za měsíc uskutečnila pouze minimální změna).

Tabulka č. 61 – cílové ukazatele 1. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem je umístěna do kapitoly 9.2 Přehled obrázků, schémat, grafů a tabulek, a to na stranu 207.

Z tabulky č. 61 vyplývá, že na 1 dílčí cíl z celkových 24 dílčích cílů prioritní osy č. 1 připadá 2.226.430.369 Kč z celkových nákladů projektů. Za část financovanou z OP ŽP připadá na 1 dílčí cíl tedy 1.429.970.421 Kč z proplacených prostředků.

Tabulka č. 62 – cílové ukazatele 2. a 3. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem se nachází v kapitole 9.2 Přehled obrázků, schémat, grafů a tabulek na straně 208.

Z tabulky č. 62 vyplývá, že na 1 dílčí cíl z celkových 19 dílčích cílů prioritní osy č. 2 připadá 745.330.766 Kč z celkových nákladů projektů. Za část financovanou z OP ŽP připadá na 1 dílčí cíl tedy 377.710.066 Kč z proplacených prostředků. A zároveň, že na 1 dílčí cíl z celkových 15 dílčích cílů prioritní osy č. 3 připadá 3.331.302.576 Kč z celkových nákladů projektů. Za část financovanou z OP ŽP připadá na 1 dílčí cíl tedy 1.799.599.582 Kč z proplacených prostředků.

Tabulka č. 63 – cílové ukazatele 4. a 5. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem viz kapitola 9.2 Přehled obrázků, schémat, grafů a tabulek straně 209.

Z tabulky č. 63 vyplývá, že na 1 dílčí cíl z celkových 9 dílčích cílů prioritní osy č. 4 připadá 2.907.144.257 Kč z celkových nákladů projektů. Za část financovanou z OP ŽP připadá na 1 dílčí cíl tedy 2.053.596.854 Kč z proplacených prostředků. A zároveň, že na 1 dílčí cíl z celkových 6 dílčích cílů prioritní osy č. 5 připadá 158.124.628 Kč z celkových nákladů projektů. Za část financovanou z OP ŽP připadá na 1 dílčí cíl tedy 80.848.511 Kč z proplacených prostředků.

Tabulka č. 64 – cílové ukazatele 6. a 7. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem je umístěna do kapitoly 9.2 Přehled obrázků, schémat, grafů a tabulek, a to na stranu 210.

Z tabulky č. 64 vyplývá, že na 1 dílčí cíl z celkových 37 dílčích cílů prioritní osy č. 6 připadá 1.256.355.901 Kč z celkových nákladů projektů. Za část financovanou z OP ŽP připadá na 1 dílčí cíl tedy 1.021.913.121 Kč z proplacených prostředků. A zároveň, že na 1 dílčí cíl z celkových 6 dílčích cílů prioritní osy č. 7 připadá 63.926.750 Kč z celkových nákladů projektů. Za část financovanou z OP ŽP připadá na 1 dílčí cíl tedy 54.366.822 Kč z proplacených prostředků.

Průměrné náklady na 1 dílčí cíl ze 116 dílčích cílů za všechny prioritní osy činí 675.532.032,53 Kč z celkových nákladů projektů a 426.825.377,33 Kč z proplacených prostředků.

Nejvíce dílčích cílů je v prioritní ose č. 6, neboť má nejvíce oblastí podpory. Nejvíce financí na dílčí cíl připadá ve 3. prioritní ose, ač by se dalo předpokládat, že „nejdražší“ splnění cílů bude v prioritní ose, v níž je nejvyšší alokace (což je 1. prioritní osa).

Množství vložených zdrojů činí téměř 50 miliard Kč (proplacené prostředky), pokud se vezmou v potaz celkové náklady projektů, tak dokonce 78 miliard Kč. Tato částka opravdu není zanedbatelná. Užitek v podobě snížení emisí, odstranění ekologických zátěží, revitalizovaných toků, zvýšené výroby tepla a energie z obnovitelných zdrojů, zprůchodnění migračních překážek pro živočichy, vybudovaných naučných stezek, úprav úseků koryt, podpory biodiverzity, počtu vysazených a ošetřených dřevin, prevence sesuvů a protipovodňových opatřeních atd. také nelze přehlédnout. Z výše uvedeného lze vyvodit, že vložené zdroje korespondují s užitky, výsledky a dopady, tedy že finanční podpory z OP ŽP jsou efektivní.

V případě PRV nemá autor k dispozici potřebná data, avšak protože se předpokládá splnění cílů, které si v podobě monitorovacích indikátorů program předsevzal a je nám známa finanční alokace, lze též vyvodit, že i finanční podpory z PRV jsou efektivní.

5.3 Analýza ukazatelů

V kapitole 3.2 Zpracování a analýza dat je uvedeno, že bude provedena analýza následujících ukazatelů:

1) míra náročnosti administrace výdajového programu
2) míra finanční náročnosti fungování programu připadající na jednoho úředníka
3) délka času administrace projektu ze strany řídícího orgánu operačního programu

5.3.1 Míra náročnosti administrace výdajového programu (MNAVP)

$$MNAVP = \frac{celková\ výše\ zadministrovaných\ prostředků}{počet\ úředníků\ daného\ výdajového\ programu} \qquad (8)$$

Komparace dle tohoto ukazatele není možná napříč všemi výdajovými programy, neboť mezi projekty jsou značné rozdíly. Není vhodné tedy porovnávat investiční a neinvestiční, neboli tvrdé a měkké projekty. Indikátor je významný, porovnává-li programy obdobného charakteru.

Za zadministrované finanční prostředky lze považovat celkově vyčerpané finanční prostředky, případně i celkové certifikované výdaje.

„Ačkoliv se může zdát, že tento indikátor je obsahově nejlepší pro hodnocení efektivnosti výdajových programů, je nezbytné zdůraznit, že hodnocení je možné provádět pouze u programů stejného charakteru nebo obsahu. Pouze komparace takových programů může být považována za analýzu efektivnosti vybraných programů. Při hodnocení efektivnosti je ovšem nutné brát ohled na širší souvislosti implementace daného operačního programu v závislosti na tom, v jaké fázi

implementačního cyklu se program nachází. Pokud je program v počátcích implementace bez významnějších zkušeností z předchozího období, je možné předpokládat, že hodnoty indikátoru budou v této fázi vyšší z důvodu zajištění všech částí implementace programu. Zároveň může nastat i opačný trend, s ohledem na výši alokované částky pro daný program, která může být v počátcích implementace nižší, zatímco následující roční alokace jsou pak postupně navyšovány. To znamená, že i náročnost programu se bude zvyšovat s ohledem na postupně rostoucí počet přijatých žádostí. Řídící orgány OP při nabírání dalších pracovních sil zpravidla rozhodují podle náročnosti stávající nebo připravované vlastní agendy, čemuž odpovídá i poměrně vysoká míra fluktuace pracovníků implementačních agentur pomoci EU v ČR.

Od těchto souvislostí se následně odvíjí i celková náročnost zajištění implementace daného výdajového programu. Komparativní analýzy proto musí brát v úvahu i tyto širší souvislosti. Tento indikátor je vázán na míru dostupnosti dat a údajů nutných pro jeho sestavení za daný operační program. Indikátor lze vypočítat jako podíl stavu vyčerpaných finančních prostředků (příp. celkové výše certifikovaných výdajů) a příslušného počtu úředníků, kteří se na realizaci daného operačního programu podílejí. Dostupnost prvních dat by neměla být velkým problémem, protože tyto údaje jsou v ČR pravidelně zveřejňovány na hlavním webovém portálu strukturálních fondů. Jako problematičtější se jeví získání konkrétních údajů o počtu pracovníků daného operačního programu, tj. řídící orgán (ŘO) a zprostředkující subjekt (ZS). Určitým zdrojem dat mohou být tzv. personální audity, které ovšem byly provedeny pouze na některých centrálních a regionálních úřadech (např. agentura CzechInvest). Absorpční kapacitu lze při základním přístupu srovnávat s výší finanční alokace a celkových čerpaných prostředků, resp. také podle komparace původního odhadu celkového počtu projektů se skutečným počtem. V tomto smyslu je tedy možné považovat tento relativní ukazatel za jeden z možných výchozích indikátorů pro srovnávání míry absorpční kapacity a celkové finanční náročnosti administrace příslušných projektů

(při vztažení ukazatele na celkový počet úředníků výdajového programu). Absorpční kapacitu by bylo možné více analyzovat pouze v případě, pokud by se výpočet indikátoru trochu zkomplikoval zakomponováním celkového počtu projektů do jmenovatele tohoto indikátoru. Takový poměrový ukazatel by pak následně znázorňoval, kolik zadministrovaných Kč (nebo euro, v případě mezinárodních komparací) průměrného projektu připadá na jednoho úředníka. Tento ukazatel je sice náročnější na samotný výpočet, ale má mnohem větší vypovídací schopnost s vazbou na absorpční kapacitu, protože ani v případě jednoho výdajového programu nejsou celkové počty zaměstnanců regionálních zastoupení stejné. Počet pracovníků v regionálních pobočkách příslušného ZS se často odvozuje od předchozích období ve smyslu výše počtu projektů v daném regionu a vytíženosti daného pracoviště (nejvíce jsou tyto rozdíly viditelné při administraci programů zaměřených na rozvoj venkova a zemědělství). Dalším okruhem problému je také prosazování principu koncentrace EK a také i ŘO OP, což znamená preference realizace spíše větších projektů. Z tohoto důvodu je obecným trendem u OP realizovat menší počet velkých projektů s výraznými dopady na danou oblast intervence. V těchto případech bude přepočet ukazatele MNAVPp dosahovat nižší hodnoty než hlavní ukazatel MNAVP (Potluka, Pělucha a Fanta, 2007).“

Z pohledu výdajových programů do životního prostředí lze tento vzorec aplikovat na Operační program Životní prostředí a Program rozvoje venkova.

Dle Seznamu schválených projektů **OP ŽP** k 15. 06. 2015 jsou celkové proplacené prostředky ve výši **97.319.250.689 Kč** včetně velkých projektů (SFŽP ČR, 2015).

Dle Výročních zpráv SZIF za roky 2007-2013 bylo vynaloženo celkem 68.504.390.000 Kč, z toho z rozpočtu ČR 15.076.645.000 Kč a z rozpočtu EU 53.427.745.000 Kč (SZIF, 2007-2013).

Dle tiskové zprávy SZIF z 24. 03. 2015 bylo v roce 2014 vyplaceno celkem 12,5 miliardy Kč, z toho 2,8 miliardy Kč ze státního rozpočtu ČR a 9,7 miliardy Kč z rozpočtu EU (SZIF, 2014).

V součtu za období 2007-2014 bylo tedy vynaloženo celkem **81.004.390.000 Kč**, z toho z rozpočtu ČR 17.876.645.000 Kč a z rozpočtu EU 63.127.745.000 Kč.

Čitatel u obou programů je nám tedy znám. O sdělení jmenovatele, tedy o počet úředníků daného výdajového programu, byly požádány oba řídící subjekty – tedy Státní fond životního prostředí pro OP ŽP a Státní zemědělský intervenční fond pro PRV.

Obě instituce byly požádány o sdělení počtu zaměstnanců pro daný výdajový program. Informační pracoviště Státního fondu životního prostředí ČR sdělilo, že nemá takovéto podrobné podklady k dispozici. Odkázal na výroční zprávy, kde je pravidelně zveřejňován celkový počet zaměstnanců Fondu, a na organizační strukturu, v níž nejsou počty zaměstnanců uvedeny. Dále sdělil, že i kdyby v organizační struktuře počty zaměstnanců uvedeny byly, nebyly by mnoho platné pro účely této práce, neboť kromě odborníků, kteří se věnují pouze OP ŽP, je mnoho pracovníků Fondu v pozici, kdy jejich náplň práce zahrnuje i ostatní dotační programy, tedy jsou rozdrobeni svými úvazky na více programech. V závěru doporučil požádat o informace v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím přes elektronickou podatelnu, což bylo učiněno.

Na oficiálně podaný dotaz Státní fond životního prostředí ČR reagoval ve stanovené lhůtě a sdělil, že celkový počet zaměstnanců Fondu je 535, z toho 368 zaměstnanců řeší problematiku OP ŽP. Na otázku, zdali jsou v tomto čísle zahrnuty i zaměstnanci, kteří mají svůj úvazek dělený na více programů apod. (např. mzdová účetní), bylo sděleno, že ano. Autor práce tedy vychází ze sdělené informace – tedy z čísla 368.

Státní zemědělský intervenční fond, který má na svých bedrech péči o Program rozvoje venkova, reagoval na mou žádost zatím pouze otázkou, zda se mi jedná skutečně o PRV, neboť SZIF primárně nepodporuje životní prostředí. Po mém ujištění jsem však žádnou odpověď neobdržela.

OP ŽP – SFŽP ČR

$$MNAVP = \frac{celková\ výše\ zadministrovaných\ prostředků}{počet\ úředníků\ daného\ výdajového\ programu} = \frac{97.319.250.689\ Kč}{368\ zaměstnanců}$$
$$= 264.454.485{,}5679348\ Kč$$

Míra náročnosti administrace výdajového programu je tedy v rámci OP ŽP více jak 264,4 milionů Kč.

5.3.2 Míra finanční náročnosti fungování programu připadajícího na jednoho úředníka

$$MFNPU = \frac{náklady\ fungování\ výdajového\ programu}{počet\ úředníků\ daného\ výdajového\ programu} \qquad (9)$$

Tímto indikátorem se sleduje míra efektivity vynaložených finančních prostředků v kontextu administrativní kapacity výdajového programu. Zároveň sděluje i míru transparentnosti, neboť zdrojová data je možné získat pouze na základě velmi úzké spolupráce s danými řídícími orgány a odrážejí i ochotu údaje poskytnout.

Tento ukazatel by mohl mít vazbu na absorpční kapacitu, a to pokud bychom upravili čitatele o podíl počtu aktuálně se realizujících projektů v rámci příslušného výdajového programu. Následujícím vzorcem lze tedy vyjádřit relativní finanční náročnost výdajového programu dle počtu projektů připadající na jednoho úředníka.

$$MFNPU\ p = \frac{náklady\ fungování\ výdajového\ programu}{počet\ realizovaných\ projektů\ v\ rámci\ daného\ výdajového\ programu} = \frac{náklady\ fungování\ výdajového\ programu}{počet\ úředníků\ daného\ výdajového\ programu} \quad (10)$$

Nákladům fungování výdajového programu by měla odpovídat částka připadající do priority, která je označována jako technická pomoc.

V případě OP ŽP se jedná o prioritní osu č. 8:

→ příprava, provádění, monitorování a kontrola 94.518.433 EUR

→ hodnocení a studie, informace a komunikace 48.691.314 EUR

V případě PRV se jedná o prioritní osu č. 5 a realizaci technické pomoci je určeno 18.000.000 EUR.

V případě SFŽP ČR, respektive OP ŽP tedy:

$$MFNPU = \frac{náklady\ fungování\ výdajového\ programu}{počet\ úředníků\ daného\ výdajového\ programu} = \frac{143.209.747\ EUR}{368\ zaměstnanců} = 389.156{,}921\ EUR$$

Míra finanční náročnosti fungování programu připadající na jednoho úředníka SFŽP ČR zabývajícím se OP ŽP je tedy více jak 10,7 milionu Kč (přepočet dle kurzu 27,5 Kč / 1 €).

$$MFNPU\ p = \frac{náklady\ fungování\ výdajového\ programu}{počet\ realizovaných\ projektů\ v\ rámci\ daného\ výdajového\ programu} = \frac{náklady\ fungování\ výdajového\ programu}{počet\ úředníků\ daného\ výdajového\ programu} = \frac{\frac{143.209.747{,}-EUR}{17\,407}}{368} = 22{,}356\ EUR$$

Míra finanční náročnosti fungování programu se zohledněným počtem realizovaných projektů je tedy necelých 615 Kč (při přepočtu kurzem 27,50 Kč / 1 €).

Vzhledem k neposkytnutí potřebných dat SZIF provede autor alespoň následovné srovnání OP ŽP a PRV.

Náklady na technickou pomoc, jak již bylo uvedeno výše:

→ PRV 18.000.000 EUR
→ OP ŽP 143.209.747 EUR

Finanční alokace programů bez technické pomoci:

→ PRV 3.652.100.000 EUR
→ OP ŽP 4.774.657.351 EUR

OP ŽP oproti PRV má přiděleny téměř 8x vyšší zdroje na technickou pomoc, ač mělo přerozdělit „jen“ o 1,1 miliardy EUR více.

PRV by za 1 € technické pomoci mělo přerozdělit 202 € příjemcům dotací. Oproti tomu OP ŽP by za 1 € technické pomoci mělo přerozdělit pouze 33 €.

5.3.3 Délka času administrace projektu ze strany řídícího orgánu programu

Pro efektivní využívání finančních prostředků je zásadní i délka času administrace projektu ze strany řídícího orgánu. Doba realizace projektu je dána smlouvou či rozhodnutím o poskytnutí podpory, doba trvání programu je též předem stanovena. Pro časové posouzení je tedy vhodné využít dva ukazatele:

- průměrnou dobu schvalování monitorovacích zpráv (součet délky času od podání monitorovací zprávy do jejího schválení / počet podaných zpráv)
- průměrnou dobu čekání na 1 euro pomoci (součet délky času od podání žádosti o platbu do jejího proplacení násobené požadovanou částkou / celková požadovaná částka)

„Zpožďování plateb je jedním z nejdůležitějších faktorů, které ovlivňují čerpání pomoci z evropských fondů. Indikátor ukazuje, jak dlouho musí realizátoři projektů čekat na proplacení vynaložených prostředků (Potluka, Pělucha a Fanta, 2007).“

Do výpočtu se nezahrnují zálohové platby, neboť ty jsou zpravidla vypláceny z kraje projektu bez podané žádosti o platbu. Oba ukazatelé mají obdobnou vypovídací schopnost, neboť většinou se žádost o platbu odevzdává s monitorovací zprávou. Rozdílem je pouze čas od schválení monitorovací zprávy až po proplacení schválených prostředků.

Rychlost schvalování a vyplácení požadovaných prostředků je zásadní pro čerpání za daná období. Čím je doba schvalování a vyplácení kratší, tím lze očekávat menší riziko nedočerpání a případného vracení evropské pomoci. Vyšší rychlost administrace zároveň ovlivňuje i poptávku po finančních prostředcích z EU, a to například u neziskových organizací, neboť ty jsou znevýhodněny oproti klasické ziskové sféře, ta může snáze překlenout období bez peněz od implementačního orgánu.

K výpočtům výše uvedených indikátorů bohužel nejsou k dispozici potřebná data. Nicméně z vlastní i cizí zkušenosti vím, že doba čekání je často dlouhá, ne zcela výjimečně překračuje dokonce stanovenou časovou lhůtu vymezenou programem.

6 Diskuze a vyhodnocení výzkumných předpokladů

V rámci diskuze se nabízí částečné srovnání výsledků s prací „Zhodnocení možností a efektivity financování lesního hospodářství z fondů EU“ (Špičková, 2012). V této práci se autorka zabývá shodným tématem, avšak s užším zaměřením, a sice na lesní hospodářství. Taktéž zkoumá efektivitu a splnění cílů Programu rozvoje venkova a Operačního programu Životní prostředí. Na základě analýzy je v práci identifikováno osm oblastí podpory vztahující se k lesnímu hospodářství v rámci Programu rozvoje venkova a dvě oblasti podpory řešící lesní hospodářství z pohledu ochrany přírody a krajiny v Operačním programu Životní prostředí. Předmětem práce bylo i ověření výzkumných předpokladů, mimo jiné tohoto: „Z hlediska celkového počtu dotačních titulů vztahujících se výhradně k oblasti lesního hospodářství a objemem schválených finančních prostředků představuje Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 nejsilnější finanční nástroj v lesním hospodářství.“ Výzkumný předpoklad je potvrzen, a to na základě srovnání počtu zaregistrovaných žádostí o poskytnutí dotace v určité výši mezi PRV a OP ŽP.

Tato práce se zabývá vyhodnocením obdobného výzkumného předpokladu, vztahujícímu se však obecně k životnímu prostředí. Jak je naznačeno v následující kapitole, nejsilnějším nástrojem v oblasti životního prostředí je Operační program Životní prostředí. Špičková (2012) v rámci svého hodnocení interim 2007-2010 dále uvádí, že nastavené cíle u většiny dotačních titulů nekorespondují s očekávanou mírou čerpání alokace daného dotačního titulu, popř. byl nastavený cíl předimenzován. Situace z pohledu 2007-2013 respektive 2007-2015 se částečně změnila. V případě nezájmu o finanční podporu v určitých oblastech podpory došlo k přesunu prostředků do oblastí, kde naopak nemohla nabídka uspokojit poptávku. Je však otázkou, zda je vhodné financovat projekty v atraktivních oblastech podpory za každou cenu, tedy i v případě malého bodového zisku získaného při hodnocení.

Naprostou shodu sdílí autorka této práce se Špičkovou (2012) v otázce stanovování cílových monitorovacích indikátorů formou počtu podpořených projektů. Souhlasí s tím, že takovýto ukazatel nemá žádnou vypovídací schopnost (jak je uvedeno výše, mohou být díky zájmu totiž podpořeny i méně kvalitní projekty, které dosáhly nízkého bodového zisku) a vhodnější varianta je nastavení cílů ukazateli „počet podpořených podniků“ nebo „podpořená plocha lesa“.

Za pravdu dává autor Špičkové (2012) i s tvrzením, že je nedostatek monitorovaných dat k dispozici veřejnosti, resp. že monitorovaná data nejsou dostačující. V této otázce byl z mého pohledu vstřícnější Státní fond životního prostředí ČR s Operačním programem Životního prostředí, který pružněji reagoval a na výzvu poskytoval i data dosud nezveřejněná. Naopak Státní zemědělský intervenční fond reagoval velmi neflexibilně a ve výsledku potřebná data neposkytl, ač je to jeho zákonnou povinností.

Porovnání výsledků a závěrů je z části možné i s prací s názvem „Analýza výdajových ekonomických nástrojů pro ochranu přírody a krajiny v České republice“ (Moravec, 2007). Autor analyzoval čtyři dotační tituly, a to Program péče o krajinu a Program revitalizace říčních systémů administrované Agenturou ochrany přírody a krajiny, Program péče o přírodní prostředí, ochranu a využívání přírodních zdrojů administrovaný Státním fondem životního prostředí ČR a Horizontální program rozvoje venkova administrovaný jako PRV Státním zemědělským intervenčním fondem. První tři zmiňované národní dotační programy jsou realizovány již od 90. let minulého století, Horizontální plán rozvoje venkova s unijním kofinancováním začal fungovat až od roku 2004, tedy po vstupu České republiky do Evropské unie.

Z analýzy je zřejmé, že poskytovatelé dotací udělali značné pokroky, co se implementace programů týče. Ač se tato disertační práce mimo jiné soustřeďuje na nedostatky, problémy a doporučení ke zlepšení, je nediskutovatelné, že zlepšení oproti předchozímu programovacímu období bezpochyby nastalo. Ze zkušeností, chyb, analýz a evaluací se poskytovatelé poučili, ale k dokonalosti vede stále ještě dlouhá cesta.

Moravec (2007) uvádí, že národní programy měly nejasně nebo nereálně stanovené cíle, chyběl jim systematický monitoring environmentálních účinků a komplexní vyhodnocení programu jako celku. Nedostatečně definované cíle neumožnily často autorovi efektivnost posoudit. Situace se v pozitivním smyslu slova změnila, avšak i nadále je třeba se více soustředit na posuzování relace mezi náklady a efekty ve vztahu k cílům, tedy na posuzování efektivnosti, a to jak u jednotlivých projektů, tak programu jako celku.

Autor u unijních titulů zmiňuje problémy v důsledku křížení zájmů žadatelů se zájmy ochrany přírody, a to v případě travních porostů s významnou biodiverzitou, někdy i se zájmy orgánů ochrany zemědělského půdního fondu (v případě orných půd). Tento stav v podstatě přetrvává a do budoucna nenastane pravděpodobně žádná změna. Moravec (2007) dále predikuje problémy Programu rozvoje venkova na období 2007-2013, a to nevyrovnaný zájem o jednotlivé (pod)tituly, střety různých veřejných zájmů, nedostatky v hodnocení environmentální účinnosti některých titulů a obtíže s vyhodnocením efektivnosti. V současnosti lze konstatovat, že se v podstatě jednalo o správné odhady.

Porovnání výsledků se nabízí i s prací s názvem „Organizační zabezpečení a systém čerpání evropských dotací v novém projektovém období“ (Kopecká, 2017). Kopecká (2017) kritizuje nízkou kvalitu zadávacích řízení (například kvůli nezkušenosti zadavatelů, složitosti celého procesu, z důvodu nejednotného výkladu legislativy). Uvádí, že častá odvolání neúspěšných uchazečů k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) způsobila značné prodlužování celého procesu, a to nejen kvůli jejich četnosti, ale také z důvodu dlouhých lhůt pro vydávání stanoviska ÚOHS (příjemci pak nesplňovali harmonogramu projektu). Autor této práce se plně s výše uvedeným ztotožňuje, výběrová řízení formou veřejných zakázek opravdu představovala pro žadatele značnou administrativní zátěž. Často není v silách příjemců dodržet plánovaný harmonogram a dostát svým závazkům, posuzování ÚOHS je opravdu zdlouhavé.

Shodu s Kopeckou (2017) sdílí autor i v otázce nedostatečné personální kapacity. Autor souhlasí s tím, že personální kapacita byla poddimenzovaná a v některých operačních programech nebyla zajištěna dostatečná odbornost jednotlivých zaměstnanců. Dále, že docházelo k časté fluktuaci zaměstnanců, která byla způsobena častými personálními změnami, a to i v klíčových pozicích. Tuto skutečnost v roce 2012 vytkla i Evropská komise České republice. Předběžnou podmínkou pro nastávající programové období z toho důvodu bylo přijetí tzv. služebního zákona, který měl zajistit depolitizaci, efektivitu a stabilitu veřejné správy (MMR ČR, 2013).

Cílem této disertační práce bylo mimo jiné i ověření následujících výzkumných předpokladů:

Výzkumný předpoklad č. 1

Nejvýznamnější finanční nástroj na zlepšení stavu životního prostředí v České republice z pohledu alokace představuje Operační program Životní prostředí.

Výzkumný předpoklad č. 1 může být potvrzen. Dokladují ji níže uvedené data, která uvádí výši finanční alokace pro programové období 2007 – 2013 u jednotlivých dotačních titulů.

Finanční alokace

- → OP ŽP – 4,917 miliardy €
- → PRV – 3,670 miliardy €
- → LIFE+ - 2,143 miliardy €

U komunitárního programu LIFE+ je finanční alokace nejnižší a zároveň je nutno zmínit i mezinárodní konkurenci.

Výzkumný předpoklad může být potvrzen i na základě dotazníkového šetření, kde byla nejsilnější účast při podávání žádostí o dotaci do OP ŽP (celkem 24 ze všech dotazovaných) a zároveň úspěšnost (23 realizovaných projektů z 24 žádostí).

Výzkumný předpoklad č. 2

Počet schválených projektů v rámci Operačního programu Životní prostředí, 6. prioritní osy Zlepšování stavu přírody a krajiny, oblasti podpory 6.3 Obnova krajinných struktur, je nejvyšší v kraji, který má největší rozlohu či je nejvíce zalesněný.

Největší rozlohu má kraj Středočeský (11 014 km^2), dále pak Jihočeský kraj (10 056 km^2), následuje kraj Plzeňský (7 561 km^2). **Tento výzkumný předpoklad tedy nemůže být potvrzen**, neboť nejvíce schválených projektů bylo v Jihomoravském kraji (236), který má rozlohu 7 196 km^2. Rozlohou je tedy až na 4. místě. **Zároveň je nutné vyvrátit i výzkumný předpoklad týkající se zalesněnosti kraje**, neboť nejvíce zalesněnými kraji v České republice jsou kraj Liberecký (44,5 %), Karlovarský (43,6 %), Plzeňský a Zlínský (39,8 %). Jihomoravský kraj je zalesněn z 28,1 %, avšak v počtu schválených projektů je na místě prvním.

Výzkumný předpoklad č. 3

Pro životní prostředí České republiky má mnohem větší význam účast na čerpání finančních podpor ze strukturálních fondů oproti účasti v komunitárních programech.

Výzkumný předpoklad č. 3 lze potvrdit, neboť pro životní prostředí České republiky má skutečně mnohem větší význam účast na čerpání finančních podpor ze strukturálních fondů. Argumentace v podobě finanční alokace byla již naznačena u výzkumného předpokladu č. 1, avšak je třeba zmínit, že i realizace

projektů z komunitárních programů ovlivňuje životní prostředí v České republice, a to jak přímo při realizaci projektu v ČR nebo nepřímo, pokud projekt realizuje nějaký jiný členský stát.

Výzkumný předpoklad může být potvrzen i na základě dotazníkového šetření, neboť respondenti podali žádost o dotaci financovanou ze strukturálních fondů celkem v 45 případech, v případě programu komunitárního pouze 6x. Příčinou může být i vyšší administrativní náročnost a především jazyková bariéra.

Výzkumný předpoklad č. 4

Finanční prostředky k realizaci projektů v oblasti životního prostředí získané z fondů Evropské unie jsou efektivně, hospodárně a účelně využívány a přispívají k plnění cílů v podobě monitorovacích indikátorů.

Tu část výzkumného předpokladu č. 4, v níž je řešeno plnění cílů monitorovacích ukazatelů vlivem finančních prostředků z fondů, se může bezesporu potvrdit. Na základě výsledků analýz lze potvrdit výzkumný předpoklad i v části týkající se efektivnosti a účelnosti. V případě hospodárnosti zaujímá autor negativní postoj a v tomto bodě výzkumný předpoklad vyvrací. V souhrnu však může být výzkumný předpoklad č. 4 potvrzen.

Výzkumný předpoklad č. 4 se potvrzuje i na základě dotazníkového šetření. 89 % respondentů uvedlo, že stanovené cíle byly dosaženy s nejnižšími možnými náklady, tedy hospodárně a zároveň 92 % uvádí efektivní využití finančních prostředků (59 % však zároveň uvádí, že spatřovalo možnost finanční prostředky ušetřit). Respondenti hodnotí z 69 % pozitivně i implementaci programů.

V návaznosti na hlavní a dílčí cíle této práce jsou tedy ověřeny i pravdivosti výše uvedených výzkumných předpokladů.

Oblast podpory 6.3, jež je v této práci detailněji vyobrazena, si předsevzala splnění cíle v podobě indikátoru v počtu projektů zaměřených na zlepšování stavu přírody a krajiny. Požadovaným stavem bylo 150 projektů. Tento monitorovací indikátor byl splněn. Lze tedy konstatovat, že pokud jde o výkonnostní kritéria, je efektivní je podporovat (Zoppi, 2011; Lai, 2011).

Relevantní byly pouze ty projekty, jejichž financování bylo již ukončeno, byly finálně uzavřeny nebo byla ukončena jejich realizace či byly výdaje projektu certifikovány. V takovém případě se samozřejmě lze dostat k jiným výsledkům, a to v rámci oblasti podpory 6.3 k 380 projektům, u nichž bylo proplaceno necelých 708,5 mil. Kč.

Analyzované projekty pro zmiňovaný cíl vykazují velké rozdíly, co se hospodárnosti i efektivity týče. Úspory dosahují až 33 %, což rozhodně není nezanedbatelné. Více jak 25 % úspor vykazuje i projekt, který nejenže splnil cíle, které si předsevzal, ale zároveň o více jak 12 % jejich plnění překročil. Dle uvedeného vzorku si dovolil autor konstatovat, že příjemci dotací se zpravidla chovají hospodárně. I zde je zřejmé, že posouzení efektivnosti nelze snadno provést, neboť jednotlivé projekty mají zcela odlišné své záměry a tudíž i náklady. Porovnatelné jsou např. projekty zabývající se obnovou lesa v imisních oblastech, ceny za 1 ha se pak pohybují mezi 19 a 80 tis. Kč, což na první pohled působí v podstatě neefektivně, protože 4x vyšší náklady jsou značným rozdílem.

Průměrná schválená podpora byla ve výši 2,3 mil. Kč. Medián, tedy hodnota, která dělí řadu vzestupně seřazených výsledků na dvě stejně početné poloviny, je u schválené podpory 931 tis. Kč. Modus (hodnota, která se ve statistickém souboru nejčastěji vyskytuje) je u schválené podpory 966 tis. Kč. U proplacených prostředků je modus roven 0, neboť u značného množství projektů nebylo dosud nic proplaceno.

Z pohledu efektivity lze podpořené projekty hodnotit pozitivně, protože v souladu s plánovanými parametry bylo dosaženo průměrného úspory 7,24 %.

Negativně je nutno hodnotit přerozdělování finančních prostředků v rámci schválených projektů. Neproplacených 485.6 mil. Kč představuje totiž téměř 25 % z celkového budgetu schválených projektů ve výši 1.918 mil. Kč. To není zcela určitě zanedbatelné číslo. Navíc vzhledem k danému programovací období 2007-2013 by měly mít všechny projekty ukončenu realizaci a být zároveň finančně dořešeny. Neproplacení prostředků v takové výši je zcela jistě způsobeno tím, že z této prioritní osy nebylo vhodně průběžně čerpáno a tudíž musely být vypisovány výzvy k předkládání projektů ještě po roce 2013. V roce 2014 bylo vyhlášeno celkem 10 výzev, z nichž poslední byla uzavřena teprve k 14. 11. 2014. V roce 2014 bylo schváleno ještě 170 projektů v rámci oblasti podpory 6.3, v roce 2015 44 projektů.

7 Závěry a doporučení

Hodnocení efektivnosti finančních podpor v rámci strukturálních fondů a komunitárních programů, respektive veřejných výdajů všeobecně, představuje jedno z nejproblematičtějších odvětví veřejné ekonomie. Obzvláště komplikovaná může být právě oblast životního prostředí, protože je velmi náročné kvantifikovat přínosy, definovat jednotný ukazatel, jenž by umožňoval porovnávat efektivnost výdajů a optimálně alokovat finanční prostředky. Řešit otázky alokace je zcela jistě smysluplné, neboť v případě Evropské unie je přes veřejné rozpočty přerozdělováno okolo 50 % hrubého domácího produktu České republiky.

Dle cílů stanovených v této práci má být ověřeno, zdali byly v rámci dotačních titulů splněny cíle v podobě monitorovacích indikátorů, které si jednotlivé programy předsevzaly. Finální ověření bude možné provést pravděpodobně až v roce 2017, kdy se předpokládá ukončení programovacího období 2007-2013. Na základě momentálně dostupných dat však autor předpokládá, že oba dotační tituly, tedy Operační program Životní prostředí i Program rozvoje venkova dostojí svým závazkům v podobě splnění cílových hodnot ukazatelů.

Z předchozích kapitol vyplývá, že implementace obou programů vykazovala a stále vykazuje značné nedostatky. Protože však mají dotace do životního prostředí bezesporu hluboký význam a své opodstatnění, bylo by vhodné do budoucna systém poskytování podpor zefektivnit.

Na základě výše uvedených výtek u obou programů lze formulovat mnohá doporučení. Ta jsou v podstatě uplatnitelná napříč všemi dotačními tituly a ne jen u programů zmiňovaných v této práci.

Doporučení jsou následující:

- → s dostatečným časovým předstihem avizovat výzvy k předkládání žádostí o dotace
- → formulovat podmínky a pravidla tak, aby byl jejich výklad naprosto jednoznačný (jak pro pracovníky poskytovatele dotace, tak pro žadatele a příjemce) a zároveň dokumenty zjednodušit a zpřehlednit, omezit administrativní náročnost (doporučení vychází i z dotazníkového šetření)
- → zdokonalit systém hodnocení a výběru projektů – využívat např. jednoznačné bodovací tabulky, kvalitně proškolené hodnotitele, zamezit subjektivnímu hodnocení
- → při hodnocení žádostí posuzovat především přispění k vytyčeným cílům (tedy účinnost, účelnost) s nejnižšími možnými náklady (tedy hospodárnost), srovnávat plánované nejlepší možné výstupy s požadovaným objemem finančních prostředků (tedy efektivnost) = posuzovat a hodnotit žádosti z pohledu 3E a výsledky dle provedené analýzy zohlednit bodováním
- → podle stanovených hodnotících kritérií daného programu volit i hodnotící metody – jednokriteriálními metodami vyšetřovat jak náklady, tak užitky/efekty projektu (finanční, nákladově výstupové metody, speciální algoritmy) či používat vícekriteriální hodnocení zkoumá-li se více ukazatelů
- → stanovit minimální bodovou hranici projektových žádostí a zamezit tak financování nekvalitních a nesmysluplných projektů, je-li ve výzvě dostatek finančních prostředků
- → zrychlit schvalování a administraci projektů, schvalování monitorovacích zpráv a především proplácení oprávněných nákladů projektu – dodržovat lhůty stanovené v programových dokumentech (doporučení vychází i z dotazníkového šetření)

→ upravit míru spolufinancování – nejlépe podle typu předkladatele žádosti, programy oprávněným žadatelům zatraktivnit, ale zároveň zamezit nehospodárnému nakládání s penězi, pokud by byla míra spolufinancování minimální

→ zařadit mezi způsobilé výdaje daň z přidané hodnoty těch příjemců, jež nemají nárok na odpočet daně na vstupu

→ podporovat partnerství bodovým zvýhodněním (propojovat veřejnou, podnikatelskou a neziskovou sféru)

→ upravit a případně sjednotit programy, aby nedocházelo k částečnému překrývání dotovaných aktivit a cílů

→ provádět průběžné evaluace programů a flexibilně reagovat na vzniklé problémy, je-li to vhodné upravit alokaci na jednotlivé osy

→ zveřejňovat pravidelně veškerá data pro účely srovnávání a posuzování efektivnosti, flexibilně poskytovat informace na vyžádání

→ tvořit menší počet výdajových programů s komplexnějším zaměřením (fragmentace způsobuje nepoměr mezi vynakládanými prostředky a administrativními náklady, které jsou součástí tzv. technické pomoci)

→ přesně identifikovat a kvantifikovat cíle programu (tak, aby bylo snadno měřitelné jejich plnění) – vhodnou hodnotou monitorovacího ukazatele není rozhodně počet realizovaných projektů, jenž je stanoven Evropskou komisí, která vyžaduje jeho sledování

Z předchozího programovacího období 2004-2006 vzešlo jedno z hlavních doporučení právě k úpravě a konsolidaci soustavy indikátorů určených k evaluaci a monitoringu implementace operačních programů. MMR tedy zadalo k vypracování tzv. Národní číselník indikátorů pro programovací období 2007-2013, který měl jednotně vymezovat soustavu monitorovacích indikátorů k usnadnění výběru a zajistiti konzistentnost za jednotlivé operační programy z hlediska jejich terminologie, obsahu a zdrojů dat (Brown a kol., 2007).

Místo toho, aby byl počet indikátorů oproti období 2004-2006 snížen, došlo naopak ke zvýšení, a to z počtu 715 na 1043 (včetně indikátorů kontextových, bez nich se jedná o 730 indikátorů). Indikátory byly podrobeny hodnocení z pohledu kauzality (zda má indikátor přímou souvislost s vynaloženými veřejnými prostředky) a smysluplnosti (možnost použití indikátoru k hodnocení efektivnosti).

Hodnoceno bylo 730 indikátorů a bylo zjištěno, že požadavku na kauzalitu mezi vstupy (vynaloženými prostředky) a efekty (výstupy, výsledky, dopady) vyhovuje 541 indikátorů, což je 74,11 %. Z těchto 541 indikátorů je však smysluplných pouze 265, což je 36,3 % z celkového počtu sledovaných 730 indikátorů a 48,98 % z kauzálních indikátorů.

Zbyly dvě skupiny indikátorů. První z nich jsou indikátory, které sice vykazují kauzalitu, ale nemají logiku z hlediska hodnocení efektivnosti programu. Těch je 243, což je 33,29 % z celkového počtu sledovaných 730 indikátorů a 44,92 % z kauzálních. Druhou skupinu tvoří 33 indikátorů, u kterých nelze spolehlivě posoudit, zda jsou smysluplné, což je 4,52 % z celkového počtu sledovaných 730 indikátorů a 6,1 % z kauzálních. Indikátorů, které nesplňují požadavek na kauzalitu, je 174, což je 23,84 % z celkového počtu sledovaných 730 indikátorů.

Evropská komise přitom trvá na sledování 139 indikátorů z výše uvedeného počtu 730. Tyto povinné indikátory představují tedy 19,04 % z celkového počtu. Autor tedy doporučuje soustavu indikátorů opět přepracovat a nepovinné indikátory zásadně eliminovat.

Závěrem přímo k oblasti podpory 6.3 je shrnutí následovné. Celková finanční alokace v oblasti podpory 6.3 s názvem obnova krajinných struktur v rámci 6. prioritní osy Zlepšování stavu přírody a krajiny OP ŽP bylo 77,925 milionů EUR. Všechny schválené projekty v této oblasti byly individuální projekty, v této oblasti

nebyly realizovány žádné velké projekty přesahující 25 mil. EUR (nebyly realizovány ani napříč celou prioritní osou 6).

Z pohledu 3E byly projekty OP ŽP v oblasti podpory 6.3 podrobeny analýze účinnosti, hospodárnosti a efektivnosti. Z hlediska účinnosti se hodnotí, zda bylo dosaženo cílů projektu. Momentální plnění je ve výši 71 % a lze předpokládat, že do konce realizace programovacího období 2007-2013 v roce 2017 budou cíle splněny.

Zásadní doporučení je však přesně identifikovat a kvantifikovat cíle programu, a to tak, aby bylo snadno měřitelné jejich plnění a měly zcela zřejmou vypovídací hodnotu. Hospodárnost řeší dosažení cílů s nejnižšími možnými náklady. Značné množství projektů minimalizovalo své výdaje, dostálo předsevzatých cílů při dodržení odpovídající kvality, a ještě vykázalo nemalé úspory. V souhrnu však nelze tvrdit, že všechny projekty byly hospodárně řešeny. Hospodárnost by se měla řešit především již ve fázi návrhu projektu, kde je nutné nadhodnocené položky projektu pokrátit.

Hlavním cílem této disertační práce je především posouzení teoretických a praktických přístupů k hodnocení efektivity finančních podpor. Toto hodnocení je provedeno z globálního hlediska a je především posouzeno, zdali byly splněny cíle jednotlivých dotačních titulů, a to zdali byly finanční prostředky využity efektivně a hospodárně. Ze získaných podkladů vychází navrhované řešení ve formě doporučení, jak udělování a především čerpání podpor zefektivnit.

Dílčím cílem této disertační práce je analýza dat, průběžná evaluace jednotlivých dotačních titulů a jejich komparace. Je zřejmé, že hlavní i dílčí cíle, které si tato práce předsevzala, byly splněny.

8 Seznam literatury a použitých zdrojů

ANDĚL, P. *Indikátory fragmentace krajiny*. Evernia, Liberec, 2010. ISBN 978-80-903787-7-3.

ANDĚL, P. Landscape Fragmentation Caused by Traffic and its Impact on Wildlife Migration. *Životné prostredie*, 2013, Vol. 47, 2, s. 90–94. DOI: 10.2800/78322.

AUBYN, M.; PINA, Á.; GARCIA, F.; PAIS, J. *Study on the efficiency and effectiveness of public spending on tertiary education.* Brussels : European Commission Directorate-General for Economic and Financial Affairs, 2009. ISBN 978-92-79-13365-7.

BARONE, G.; NARCISO G. *Organized crime and business subsidies: Where does the money go?* Journal of Urban Economics, 2015, Vol. 86, s. 98-110.

BROWN, L.; ŠUMPÍKOVÁ-FANTOVÁ, M.; PĚCHOTOVÁ, B.; PĚLUCHA, M.; POTLUKA, O. *Doporučení k efektivnímu a průhlednému užívání a čerpání prostředků ze strukturálních fondů.* Praha : Transparency International Česká republika, 2007. 84 s. ISBN 978-80-903032-2-5.

BUDÍKOVÁ, M.; KRÁLOVÁ, M.; MAROŠ B. *Průvodce základními statistickými metodami*. Prague: Grada Publishing a. s., 2010. ISBN 978-80-247-3243-5.

CENIA, česká informační agentura životního prostředí. *Zpráva o životním prostředí České republiky 2013* [online]. Praha : CENIA, česká informační agentura životního prostředí [2014] [cit. 2015-04-11]. Dostupné z WWW: <http://www1.cenia.cz/www/sites/default/files/Zprava%20o%20zivotnim%20prostredi%20CR%202013_141112.pdf>.

EU-Media s. r. o. *Formy pomoci* [online]. Praha : EU-Media s. r. o. [2008] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.euractiv.cz/formy-pomoci >.

EU-Media s. r. o. *Strukturální fondy* [online]. Praha : EU-Media s. r. o. [2008] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.euractiv.cz/strukturalni-fondy>.

Evropská komise. *Budget* [online]. Belgie : Evropská komise [2014] [cit. 2014-05-14]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/budget/mff/resources/index_en.cfm

Evropská komise. *Programmes* [online]. Belgie : Evropská komise [2007] [cit. 2013-07-06]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/budget/mff/programmes/index_en.cfm

Evropská komise. *Rozpočet Evropské unie: Základní údaje.* Lucemburk : Úřad pro publikace Evropské unie, 2010. 15 s. ISBN 978-92-79-14440-0.

Evropský účetní dvůr. *Tisková zpráva* [online]. Lucemburk : Evropský účetní dvůr [2013] [cit. 2014-06-19]. Dostupné z WWW: <http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INSR13_15/a14_04.CS.pdf>.

FIALA, P.; PITROVÁ, M.; *Evropská unie*. Brno : CDK, 2003. ISBN 80-7325-015-2.

FIALOVÁ, H. *Malý ekonomický výkladový slovník*. 6. vydání. Praha : Aplus, 2000. 198 s. ISBN 80-9025-143-9.

FISHER, B.; TUERNER, R. K.; MORLING, K. *Defining and classifying ekosystem services for decision making.* Ecological Economics, 2009, Vol. 68, s. 643-653.

GEITZENAUER, M.; BLONDET, M.; DE KONING, J.; FERRANTI, F.; SOTIROV, M.; WEISS, M.; WINKEL, G. *The challenge of financing the implementation of Natura 2000 – Empirical evidence from six European Union Member States.* Forest Policy and Economics, Vol. 82, s. 3-13, 2017. DOI: 10.1016/j.forpol.2017.03.008. ISSN 13899341.

HÁJEK, M. *Efektivnost výdajů z veřejných rozpočtů na ochranu životního prostředí*. Ústí nad Labem : Acta Universitatis Purkynianae, 2000.

HÁJEK, M. *Efektivnost politiky životního prostředí.* Habilitační práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. 2002.

HINDLS, R.; HRONOVÁ, S.; SEGER, J.; FISCHER, J. *Statistika pro ekonomy*. Prague: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

HUDON, M.; TRACA, D. *On the Efficiency Effects of Subsidies in Microfinance.* World Development, 2009, Vol. 39, s. 966-973.

CHERRY, T. L.; KALLBEKKEN, S.; KROLL, S. *The acceptability of efficiency-enhancing environmental taxes, subsidies and regulation.* Envrionmental Science & Policy, 2011, Vol. 16, s. 90-96.

KOPECKÁ, M. *Organizační zabezpečení a systém čerpání evropských dotací v novém projektovém období*. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. 2017. 84 s.

LIU, W. B., CHENG, Z. L.; MINGERS, J.; QI, L.; MENG, W. *The 3E methodology for developing performance indicators for public sector organizations.* Public Money & Management, 2010, Vol. 30, s. 305–312. DOI: 10.1080/09540962.2010.509180

MANDRE, M.; KIVISTE, A.; KOSTER, K. *Environmental stress and Forest ecosystem*. Forest Ecology and Management. Vol. 262, s. 53-56, 2010. DOI: 10.1016/j.foreco.2010.10.008.

MENTZER, J. T.; KONRAD, B. P. *An Efficiency/Effectiveness Approach to Logistics Performance Analysis.* Journal of Business Logistics, Vol. 12, Number 1, 1991.

MIDWINTER, A. *Developing performance indicators for local government: the Scottish experience.* Public Money and Management, Vol. 14, č. 2, s. 37-43, 1994.

Ministerstvo financí ČR. *Metodická pomůcka pro audit výkonu v orgánech veřejné správy* [online]. Praha : Ministerstvo financí ČR [2006] [cit. 2014-10-13]. Dostupné z WWW: <http://kontrola.mvcr.cz/min_fin/chj16.htm>.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Abeceda fondů Evropské unie* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [2007] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/8/2589-9154cd8399eab9d640d182d674da42b7.pdf>.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Fondy předvstupní pomoci* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [2007] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/F/Fondy-predvstupni-pomoci>.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Informace o fondech EU* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [2007] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Programy 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [2007] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Regiony regionální politiky* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [2012] [cit. 2013-09-30]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Jak fungují fondy EU?* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [2014] [cit. 2015-07-18]. Dostupné z WWW: https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/Navrhni-projekt/O-programu/Kreativni-prace-na-projektu.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Koncepce jednotného metodického prostředí jako součást pro naplňování cílů Dohody o partnerství* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj [2013] [cit. 2017-03-27]. Dostupné z WWW: http://www.dotaceeu.cz/getmedia/e1131174-3ed2-4226-a384-e1c222cf9118/Koncepce_JMP.pdf?ext=.pdf

Ministerstvo zemědělství ČR. *Program rozvoje venkova 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR [2010] [cit. 2015-07-10]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/file/61102/prv_zmeny_cerven2010_web.pdf>.

Ministerstvo zemědělství ČR. *Operační program rybářství* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR [2007] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/operacni-program-rybarstvi-na-obdobi/>.

Ministerstvo životního prostředí ČR. *Programový dokument OPŽP pro období 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo životního prostředí ČR [2012] [cit. 2015-06-08]. Dostupné z WWW: <http://www.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/42/12802-pd_opzp_unor_2012.pdf>.

Ministerstvo životního prostředí ČR. *Stav životního prostředí* [online]. Praha : Ministerstvo životního prostředí ČR [2014] [cit. 2015-06-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/stav_zivotni_prostredi>.

MITCHELL, M. G. E.; SUAREZ-CASTRO, A. F.; MARTINEZ-HARMS, M.; MARON, M.; McALPINE, C.; GASTON, K. J.; JOHANSEN, K.; RHODES, J. R. *Reframing landscape fragmentation´s effects on ecosystem services.* Trends in Ecology & Evolution, 2015, Vol. 30/4, s. 190-198. DOI: 10.1016/j.tree.2015.01.011.

MORAVEC, J. *Analýza výdajových ekonomických nástrojů pro ochranu přírody a krajiny v České republice.* Disertační práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. 2007. 269 s.

MUSGRAVE, R.; MUSGRAVE P. B.; *Veřejné finance v teorii a praxi.* Praha : Management Press, 1994, 582 s. ISBN 80-85603-76-4.

OCHRANA, F. *Manažerské metody ve veřejném sektoru, teorie, praxe a metodika uplatnění*. Praha : Ekopress, 2002. 216 s. ISBN 80-86119-51-3.

OCHRANA, F. *Nákladově užitkové metody ve veřejném sektoru*. Praha : Ekopress, 2005. 176 s. ISBN 80-86119-96-3.

OCHRANA, F. *Hodnocení veřejných výdajů metodou stanovení koeficientu splnění výdajových cílů.* Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví, 2007.

PAVEL, J. *Základní analýza problematiky veřejných zakázek z pohledu 3E.* Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Příloha č. B4, 2008. Dostupné z WWW: <www.portal-vz.cz/getmedia/2ca65af3-48a9-4cce-b4d2-d44f8d22baf2/3E_vs_principy_ZVZ_B4>.

PAVEL, J. *Veřejné zakázky v České republice.* Praha : Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2009. 105 s. ISBN 80-86729-47-8.

PEARSE, D.; ATKINSON, G.; MOURATO, S. *Cost-Benefit Analysis and the Environment.* OECD, Paris, 316 s.

PĚCHOTOVÁ, B.; PĚLUCHA, M.; BROWN, L.; POTLUKA, O.; ŠUMÍKOVÁ FANTOVÁ, M. *Hrozby a příležitosti strukturálních fondů.* Praha : Transparency International Česká republika, 2007. 27 s.

POTLUKA, O.; PĚLUCHA, M.; FANTA, P. *Metodika hodnocení efektivnosti veřejných výdajových programů.* Praha : Transparency International ČR, 2007. 40 s. ISBN 978-80-87123-00-3.

PĚLUCHA, M. a kol. *Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reforem SZP EU.* Praha : IREAS, Institut pro strukturální politiku, o. p. s. 2006. 162 s. ISBN 80-86684-42-3.

Profi Press s. r. o. *Podpora přírody, informací a komunikace* [online]. Praha : Profi Press s. r. o., Zemědělec – odborný a stavovský týdeník [2010] [cit. 2015-06-06]. Dostupné z WWW: <http://zemedelec.profipress.dev2.cz/podpora-prirody-informaci-a-komunikace/>.

PUKKALA, T. *Optimizing forest management in Finladn with carbon subsidies and taxes.* Forest Policy and Economics, 2011, Vol. 13, s. 425-434.

RADOVÁ, J.; MÁLEK, J.; JABLONSKÝ, P.; RADA, M. *Finanční matematika pro každého – příklady.* Praha : GRADA Publishing, 2011. 256 s. ISBN 978-80-247-3584-9.

SAPÍKOVÁ, L. *Perspektivy dalšího rozvoje veřejných vysokých škol v ČR s ohledem na právní regulaci jejich financování a hospodaření*. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2013.

SCHILLER, B. R**.** *Makroenomie dnes.* Brno : Computer Press, 2004. 412 s. ISBN 80-251-0169-X.

SCHILLER, B. R. *Mikroenomie dnes*. Brno : Computer Press, 2004. 404 s. ISBN 80-251-0109-6.

SOUKOPOVÁ, J. *Vícekriteriální metody hodnocení.* Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2013.

Státní fond životního prostředí ČR. *Programový dokument OP ŽP pro období 2007-2013 schválený EK 20. 02. 2012* [online]. Praha : Státní fond životního prostředí ČR [2012] [cit. 2013-09-05]. Dostupné z WWW: <http://www.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/42/12802-pd_opzp_unor_2012.pdf >.

Státní fond životního prostředí ČR. *Programový dokument OP ŽP pro období 2007-2013 z března 2014* [online]. Praha : Státní fond životního prostředí ČR [2014] [cit. 2014-11-25]. Dostupné z WWW: < http://www.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/51/15458-pd_opzp_brezen_2014.pdf >.

Státní fond životního prostředí ČR. *Programový dokument OP ŽP pro období 2014-2020* [online]. Praha : Státní fond životního prostředí ČR [2015] [cit. 2015-07-10]. Dostupné z WWW: <http://www.opzp.cz/dokumenty/50-programovy-dokument-opzp-2014-2020?verze=1>.

Státní fond životního prostředí ČR. *Seznam schválených projektů k 14. 01. 2015* [online]. Praha : Státní fond životního prostředí ČR [2015] [cit. 2015-03-10]. Dostupné z WWW: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/504/prehledy-schvalenych-projektu/>.

Státní fond životního prostředí ČR. *Seznam schválených projektů k 13. 03. 2015* [online]. Praha : Státní fond životního prostředí ČR [2015] [cit. 2015-04-12]. Dostupné z WWW: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/504/prehledy-schvalenych-projektu/>.

Státní fond životního prostředí ČR. *Seznam schválených projektů k 15. 06. 2015* [online]. Praha : Státní fond životního prostředí ČR [2015] [cit. 2015-07-01]. Dostupné z WWW: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/504/prehledy-schvalenych-projektu/>.

Státní fond životního prostředí ČR. *Výroční zprávy Operačního programu Životní prostředí* [online]. Praha : Státní fond životního prostředí ČR [2014] [cit. 2015-07-11]. Dostupné z WWW: <http://www.opzp2007-2013.cz/sekce/522/vyrocni-zpravy/>.

Státní zemědělský intervenční fond. *Střednědobé hodnocení Programu rozvoje venkova* [online]. Praha : Státní zemědělský intervenční fond [2010] [cit. 2015-07-

14]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/hodnoceni-a-monitoring/zprava-o-strednedobem-hodnoceni-prv.html>.

Státní zemědělský intervenční fond. *Tisková zpráva* [online]. Praha : Státní zemědělský intervenční fond [2014] [cit. 2015-04-29]. Dostupné z WWW: <http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fobecne_informace%2Fzpravy_o_fondu%2Ftiskove_zpravy%2Farchiv%2F2015%2F1427201110754.xml>.

Státní zemědělský intervenční fond. *Výroční zprávy* [online]. Praha : Státní zemědělský intervenční fond [2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013] [cit. 2015-04-29]. Dostupné z WWW: <http://www.szif.cz/cs/vyrocni-zpravy>.

SYNEK, M.; KISLINGEROVÁ, E.; DVOŘÁČEK, J.; DVOŘÁK, J.; DVOŘÁK, P.; DVOŘÁKOVÁ, Z.; EISLER, J.; HOFFMANN, V.; JANHUBA, M.; JINDRA, J.; KLECKA, J.; KLEIBL, J.; NEUMAIEROVÁ, I.; NOVOTNÝ, J.; SEDLÁČKOVÁ, H.; SVOBODOVÁ, I.; TOMEK, G.; VEBER, J. *Podniková ekonomika.* Praha : C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-274-8.

ŠPIČKOVÁ, V. *Zhodnocení možností a efektivity financování lesního hospodářství z fondů EU.* Disertační práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. 2012. 122 s.

ŠTĚPÁNKOVÁ, M.; HÁJEK, M.; KUBOVÁ, P.; *Evaluation of Subsidies in Recovery of Landscape within the Operational Programme Environment.* Statistika, 2017, roč. 97, č. 3, s. 49-62. ISSN: 0322-788X.

TERMORSHUIZEN, J. W.; OPDAM, P.; VAN DEN BRINK, A. *Incorporating ecological sustainability into landscape planning.* Landscape and Urban Planning, Vol. 79, s. 374-384, 2007. DOI: 10.1016/j.landurbplan.2006.04.005.

Úřad vlády ČR, odbor informování o evropských záležitostech. *Fond soudržnosti* [online]. Praha : Úřad vlády ČR, odbor informování o evropských záležitostech

[2007] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8631/sekce/fond-soudrznosti/>.

Úřad vlády ČR, odbor informování o evropských záležitostech. *Fondy pro zemědělce a rybáře* [online]. Praha : Úřad vlády ČR, odbor informování o evropských záležitostech [2007] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8633/sekce/fondy-pro-zemedelce-a-rybare/>.

Úřad vlády ČR, odbor informování o evropských záležitostech. *Program Life v centru pozornosti auditorů* [online]. Praha : Úřad vlády ČR, odbor informování o evropských záležitostech [2007] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/9047/23746/clanek/program-life-v-centru-pozornosti-auditoru/>.

Úřad vlády ČR, odbor informování o evropských záležitostech. *Rozpočet EU* [online]. Praha : Úřad vlády ČR, odbor informování o evropských záležitostech [2007] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8877/sekce/rozpocet-eu/>.

Úřad vlády ČR, odbor informování o evropských záležitostech. *Typy strukturálních fondů* [online]. Praha : Úřad vlády ČR, odbor informování o evropských záležitostech [2007] [cit. 2013-05-26]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8639/sekce/typy-strukturalnich-fondu/>.

VIKTOROVÁ, D.; PĚLUCHA, M. *Uplatnění a evaluace předvstupní pomoci EU ve venkovských oblastech České republiky v kontextu vývoje zemědělské a venkovské politiky v Evropě.* Praha : Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2005. 113 s. ISBN 80-86729-21-4.

VILAMOVÁ, Š. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie, praktický průvodce.* 1. vydání. Praha : Grada Publishing, a. s., 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X.

VOCHOZKA, M.; EZROVÁ, H.; KAFKA, T.; MULAČ, P.; MULAČOVÁ, V.; OPEKAROVÁ, L.; PÁRTLOVÁ, P.; TUČEK, J.; VÁCHAL, J. *Podniková ekonomika.* Praha : Grada Publishing a. s., 2012. ISBN 978-80-247-4372-1.

ZOPPI, C.; LAI, S. *Urban development and expenditure efficiency in the 2000-2006 regional operational program of Sardinia.* Land Use Policy, 2011, Vol. 28, s. 472-485. DOI: 10.1016/j.landusepol.2010.10.001.

9 Přílohy, přehled obrázků, schémat, grafů a tabulek

9.1 Přílohy

Dotazník

Dobrý den,

obracím se na Vás v souvislosti s mou disertační prací, která řeší efektivitu dotací do životního prostředí. Prosím o pár minut Vašeho času vyplněním následujícího dotazníku, který má 18 otázek. Svou odpověď zakřížkujte do příslušného čtverečku kliknutím, případně vypište. U každé otázky můžete vložit vlastní komentáře, chcete-li. Sdělené údaje budou použity pouze pro mou vlastní potřebu a nebudou postoupeny žádné další osobě. Finální práci s vyhodnocením Vám v případě zájmu ráda zašlu.

1) Název subjektu:

   Anonymní vyplnění dotazníku ☐

2) Typ subjektu:
   (např. obec, soukromý vlastník lesa, mateřská škola atd.)

3) Žádali jste v minulosti o poskytnutí dotace do životního prostředí na období 2007-2013?
   - ☐ Ano, a to z Operačního programu Životní prostředí
   - ☐ Ano, a to z Programu rozvoje venkova
   - ☐ Ano, a to z komunitárního programu LIFE+
   - ☐ Ano, z jiného zdroje. Jakého? ……
   - ☐ Ne

4) Byla žádost o dotaci schválena k financování?
   - ☐ Ano
   - ☐ Ne

Pokud jste na otázku č. 4 odpověděli „NE“, ***vyplňte prosím pouze otázky 19 až 23.***

5) Čerpali jste dotaci do životního prostředí na období 2007-2013?
   - ☐ Ano, a to z Operačního programu Životní prostředí
   - ☐ Ano, a to z Programu rozvoje venkova
   - ☐ Ano, a to z komunitárního programu LIFE+
   - ☐ Ano, z jiného zdroje. Jakého? ……
   - ☐ Ne

6) Schválená dotace byla v následující výši:
   - ☐ < 100.000 Kč
   - ☐ 100.001 – 500.000 Kč
   - ☐ 500.001 – 1.000.000 Kč
   - ☐ 1.000.001 – 5.000.000 Kč
   - ☐ > 5.000.0001 Kč

7) Došlo již k ukončení projektu a jeho finančnímu vypořádání?
   - ☐ Ano
   - ☐ Ne

8) Došlo v souvislosti s poskytnutím podpory k vytvoření pracovních míst?
   - ☐ Ano
   - ☐ Ne

9) Došlo dle Vašeho odhadu ke zlepšení stavu životního prostředí vlivem podpory?
   - ☐ Ano
   - ☐ Ne

10) Zaznamenali jste pozitivní ohlasy v souvislosti s realizací Vašeho projektu?
   - ☐ Ano
   - ☐ Ne

11) Vyhodnocovali jste průběžně provázanost výdajů a stanovených cílů projektu?
   - ☐ Ano
   - ☐ Ne

12) Byly dle Vašeho názoru dosaženy stanovené cíle s nejnižšími možnými náklady? Tzn. hospodárně – výdaje byly minimalizovány při respektování cílů projektu.

☐ Ano

☐ Ne

13) Spatřujete možnost ušetřit finanční zdroje při zachování kvality a kvantity?

☐ Ano

☐ Ne

14) Sledujete, jaké jsou přínosy (efekty) v souvislosti s realizací projektu?

☐ Ano. A to: ……

☐ Ne

15) Byly dle Vašeho názoru finanční prostředky využity efektivně? Tzn., že bylo dosaženo nejlepších možných výstupů ve srovnání s objemem prostředků na zajištění těchto výstupů vynaložených.

☐ Ano

☐ Ne

16) Prováděli jste administraci projektu vlastními zdroji?

☐ Ano

☐ Ne

17) Měli jste/máte výhrady ke komunikaci a práci poskytovatele dotace? Např. k rychlosti schvalování monitorovacích zpráv, vyjadřování se k zadávací dokumentaci atd.

☐ Ano. Jaké:……

☐ Ne

18) Jaké oblasti životního prostředí se Váš projekt týkal?

☐ zlepšování vodohospodářské infrastruktury (snížení znečištění vod, zlepšení jakosti pitné vody)

☐ omezování rizika povodní

☐ zlepšování kvality ovzduší

☐ omezování/snižování emisí

☐ udržitelné využívání zdrojů energie (výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie)

☐ realizace úspor energie a využití odpadního tepla

☐ zkvalitnění nakládání s odpady

☐ odstranění starých ekologických zátěží

☐ omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik

☐ zlepšování stavu přírody a krajiny (implementace a péče o území sousty Natura 2000, podpora biodiverzity, obnova krajinných struktur, optimalizace vodního režimu krajiny, podpora regenerace urbanizované krajiny, prevence sesuvů a skalních řícení)

☐ environmentální vzdělávací programy, environmentální poradenství a informace

☐ zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

☐ udržitelné využívání zemědělské půdy

☐ udržitelné využívání lesní půdy

☐ diverzifikace hospodářství venkova

☐ zlepšení kvality života ve venkovských oblastech

Tabulka č. 61 – cílové ukazatele 1. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem

Prioritní osa	Oblast podpory	Název indikátoru	Jednotka indikátoru	Cílová hodnota	Skutečná hodnota k 16. 07. 2015	Celkové náklady projektů	Celkové schválené náklady projektů	Proplacené prostředky	Průměrné náklady na dílčí cíl oblasti podpory dle celkových nákladů	Průměrné náklady na dílčí cíl oblasti podpory dle proplacených prostředků
1	1,1	Délka nových a rekonstruovaných kanalizačních řadů	km	1 635,26	1 649,70	22 177 876 470 Kč	14 216 654 890 Kč	13 727 980 254 Kč	1 705 990 498 Kč	1 055 998 481 Kč
		Délka nových/rekonstr. vodovodních sítí	km	123,80	129,26					
		Mapové dílo - počet mapových listů 1:10 000 k mapám rizik	počet	1,00	1,00					
		Počet ekvivalentních obyvatel nově napojených na vyhovující	EO	182 006,00	146 945,27					
		Počet monitorovaných a analyzovaných profilů, vodních útvarů povrchových/podzemních vod	počet	2,00	2,00					
		Počet nových, rekonstruovaných a intenzifikovaných ČOV nad	počet	79,00	72,00					
		Počet obyvatel nově připojených na vodovod	obyv.	8 095,00	4 320,00					
		Počet rekonstruovaných a nových úpraven pitné vody	počet	1,00	1,00					
		Snížení BSK5 ve vypouštěných odpadních vodách	t/rok	5 571,85	5 462,94					
		Snížení Ncelk ve vypouštěných odpadních vodách	t/rok	1 009,55	1 253,60					
		Snížení nerozpuštěných látek ve vypouštěných odpadních	t/rok	4 771,17	4 728,61					
		Snížení vypouštěného znečištění v ukazateli CHSKCr	t/rok	10 989,74	11 139,71					
		Snížení vypouštěného znečištění v ukazateli Pcelk.	t/rok	236,88	171,10					
	1,2	Délka nových/rekonstr. vodovodních sítí	km	126,29	124,41	870 971 227 Kč	552 772 783 Kč	529 968 129 Kč	290 323 742 Kč	176 656 043 Kč
		Počet obyvatel nově připojených na vodovod	obyv.	6 118,00	4 982,00					
		Počet rekonstruovaných a nových úpraven pitné vody	počet	7,00	7,00					
	1,3	Celková délka upravovaného úseku koryta	m	2 293,00	2 293,00	1 840 929 034 Kč	1 584 937 559 Kč	1 578 527 179 Kč	230 116 129 Kč	197 315 897 Kč
		Celkový objem akumulačního prostoru vodní nádrže nebo poldru při HMAX	m3	463 640,00	407 690,00					
		Mapové dílo - počet mapových listů 1:10 000 map povodňových rizik, map povodňového nebezpečí a map záplavových území	počet	1 062,00	1 062,00					
		Počet analyzovaných povodí z hlediska zadržení vody v krajině a eroze	počet	75,00	74,00					
		Počet digitálních povodňových plánů na úrovni kraje/obce s rozšířenou působností/obce	počet	629,00	585,00					
		Počet nových/rekonstruovaných hlásných a měřících stanic o stavu hladin/průtoků	počet	719,00	691,00					
		Počet povodňových orgánů (komisí) napojených na systém přenosu hlásných a varovných informací pro řízení povodní	počet	642,00	604,00					
		Počet realizovaných opatření v souvislosti s omezováním rizika povodní	počet	2,00	2,00					
Celkem						24 889 776 731 Kč	16 354 365 232 Kč	15 836 475 562 Kč	2 226 430 369 Kč	1 429 970 421 Kč

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Tabulka č. 62 – cílové ukazatele 2. a 3. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem

Prioritní osa	Oblast podpory	Název indikátoru	Jednotka indikátoru	Cílová hodnota	Skutečná hodnota k 16. 07. 2015	Celkové náklady projektů	Celkové schválené náklady projektů	Proplacené prostředky	Průměrné náklady na dílčí cíl oblasti podpory dle celkových nákladů	Průměrné náklady na dílčí cíl oblasti podpory dle proplacených prostředků
2	2,1	Nově budované rozvody STL včetně přípojek	km	5,62	5,62	3 177 903 851 Kč	2 354 451 967 Kč	2 333 884 906 Kč	244 454 142 Kč	179 529 608 Kč
		Počet nově připojených odběratelů zemního plynu	počet	69,00	69,00					
		Počet systémů určených pro sledování a hodnocení imisní zátěže	počet	37,00	37,00					
		Počet zařízení určených k omezování prašnosti z plošných zdrojů	počet	704,00	604,01					
		Snížení emisí CO	t/rok	386,33	153,32					
		Snížení emisí CO2	t/rok	18 579,91	8 121,32					
		Snížení emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic	t/rok	4 523,60	1 707,05					
		Snížení emisí VOC	t/rok	45,50	19,13					
		Snížení spotřeby energie	GJ/rok	77 924,08	21 241,70					
		Zvýšení instalovaného tepelného výkonu z OZE	MW	0,04	0,02					
		Zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů	MW	0,04	0,02					
		Zvýšení výroby energie z OZE	GJ/rok	57,22	60,06					
		Zvýšení výroby tepla z OZE	GJ/rok	57,22	60,06					
	2,2	Snížení emisí CO	t/rok	17,10	0,09	3 005 269 740 Kč	1 195 266 970 Kč	1 189 082 745 Kč	500 876 623 Kč	198 180 458 Kč
		Snížení emisí CO2	t/rok	62 856,81	522,88					
		Snížení emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic	t/rok	4 456,30	1 406,99					
		Snížení emisí VOC	t/rok	268,88	212,65					
		Zvýšení instalovaného tepelného výkonu z OZE	MW	0,17	0,17					
		Zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů	MW	0,17	0,17					
	Celkem					6 183 163 591 Kč	3 549 718 937 Kč	3 522 967 651 Kč	745 330 766 Kč	377 710 066 Kč
3	3,1	Snížení emisí CO2	t/rok	22 583,33	14 613,93	1 699 054 381 Kč	929 309 715 Kč	917 365 238 Kč	212 381 798 Kč	114 670 655 Kč
		Snížení spotřeby energie	GJ/rok	66 152,27	31 720,39					
		Zvýšení instalovaného elektrického výkonu z OZE	MW	1,81	1,57					
		Zvýšení instalovaného tepelného výkonu z OZE	MW	20,03	17,04					
		Zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů	MW	21,84	18,61					
		Zvýšení výroby elektřiny z OZE	GJ/rok	7 893,10	4 704,95					
		Zvýšení výroby energie z OZE	GJ/rok	122 795,35	81 440,47					
		Zvýšení výroby tepla z OZE	GJ/rok	114 902,25	76 735,53					
	3,2	Snížení emisí CO	t/rok	168,63	176,82	21 832 445 449 Kč	11 963 016 327 Kč	11 794 502 492 Kč	3 118 920 778 Kč	1 684 928 927 Kč
		Snížení emisí CO2	t/rok	157 674,26	119 858,08					
		Snížení spotřeby energie	GJ/rok	1 827 062,96	1 338 811,07					
		Zvýšení instalovaného tepelného výkonu z OZE	MW	4,44	4,18					
		Zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů	MW	4,44	4,18					
		Zvýšení výroby energie z OZE	GJ/rok	24 175,75	22 662,62					
		Zvýšení výroby tepla z OZE	GJ/rok	24 175,75	22 662,62					
	Celkem					23 531 499 830 Kč	12 892 326 042 Kč	12 711 867 730 Kč	3 331 302 576 Kč	1 799 599 582 Kč

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Tabulka č. 63 – cílové ukazatele 4. a 5. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem

Prioritní osa	Oblast podpory	Název indikátoru	Jednotka indikátoru	Cílová hodnota	Skutečná hodnota k 16. 07. 2015	Celkové náklady projektů	Celkové schválené náklady projektů	Proplacené prostředky	Průměrné náklady na dílčí cíl oblasti podpory dle celkových nákladů	Průměrné náklady na dílčí cíl oblasti podpory dle proplacených prostředků
4	4,1	Celková kapacita zařízení pro nakládání s odpady	t/rok	9 039 219,46	6 951 799,78	12 914 504 475 Kč	8 961 535 886 Kč	8 905 692 024 Kč	2 582 900 895 Kč	1 781 138 405 Kč
		Kapacita systému separace a svozu odpadů	t/rok	1 136 627,72	830 895,07					
		Plocha rekultivovaných starých skládek	m2	672 732,41	620 524,50					
		Plocha sběrného dvora	m2	739 869,38	663 300,99					
		Počet odstraněných nepovolených skládek v ZCHÚ	počet	3,00	3,00					
	4,2	Kubatura vyčištěného, odčerpaného kontaminovaného materiálu a demolované stavby	m3	80 782,73	88 355,37	1 296 973 447 Kč	1 105 784 637 Kč	1 089 833 796 Kč	324 243 362 Kč	272 458 449 Kč
		Plocha odstraněných starých ekologických zátěží	m2	544 732,90	548 230,20					
		Počet nově inventarizovaných lokalit se starou ekologickou zátěží	počet	3 501,00	3 500,00					
		Počet zpracovaných analýz rizik	počet	107,00	65,00					
Celkem						14 211 477 922 Kč	10 067 320 533 Kč	9 995 525 820 Kč	2 907 144 257 Kč	2 053 596 854 Kč
5	5,1	Počet analytických zařízení (přístrojů) instalovaných v rámci materiálově technického vybavení BAT nebo REACH centra PZH	ks	129,00	125,00	948 747 766 Kč	492 699 889 Kč	485 091 064 Kč	158 124 628 Kč	80 848 511 Kč
		Počet vybudovaných nebo zrekonstruovaných BAT nebo REACH center, center PZH	počet	6,00	5,00					
		Počet vytvořených regionálních či celostátních informačních systémů	počet	3,00	3,00					
		Počet zařízení aplikujících technologie k omezování průmyslového znečištění	počet	56,00	47,00					
		Počet zařízení aplikujících technologie k snižování environmentálních rizik	počet	99,00	100,00					
		Počet zařízení pro monitoring průmyslového znečištění jednotlivých složek životního prostředí	počet	24,00	24,00					

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

Tabulka č. 64 – cílové ukazatele 6. a 7. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem

Prioritní osa	Oblast podpory	Název indikátoru	Jednotka indikátoru	Cílová hodnota	Skutečná hodnota k 16. 07. 2015	Celkové náklady projektů	Celkové schválené náklady projektů	Proplacené prostředky	Průměrné náklady na dílčí cíl oblasti podpory dle celkových nákladů	Průměrné náklady na dílčí cíl oblasti podpory dle proplacených prostředků
6	6,1	Počet evropsky významných lokalit, kde je ukončena první etapa implementace soustavy Natura 2000	počet	123,00	123,00	96 146 028 Kč	95 526 783 Kč	82 346 362 Kč	24 036 507 Kč	20 586 591 Kč
		Počet evropsky významných lokalit, které jsou připraveny k vyhlášení jako ZCHÚ či ke smluvní nebo základní ochraně	počet	273,00	261,00					
		Počet realizovaných opatření v souvislosti s implementací	počet	133,00	133,00					
		Rozloha evropsky významných lokalit, které jsou připraveny k vyhlášení jako ZCHÚ či ke smluvní nebo základní ochraně	ha	31 873,33	31 293,00					
	6,2	Celková délka revitalizovaného toku	m	1 340,00	1 340,00	1 029 631 519 Kč	817 345 169 Kč	810 388 026 Kč	128 703 940 Kč	101 298 503 Kč
		Celková plocha, na které byla realizována opatření pro podporu biodiverzity	ha	6 900,07	6 890,28					
		Plocha revitalizovaných území	ha	11,16	11,16					
		Počet realizovaných opatření v souvislosti s podporou biodiverzity	počet	115,00	114,00					
		Počet území pověřených obcí III. stupně se zajištěnou péčí o handicapované živočichy	ks	62,00	63,00					
		Počet vybudovaných naučných stezek a dalších objektů návštěvnické infrastruktury	počet	822,00	930,00					
		Počet vybudovaných návštěvnických středisek	ks	6,00	6,00					
		Počet zprůchodněných migračních překážek pro živočichy	počet	51,00	51,00					
	6,3	Celková délka zakládaného a regenerovaného stromořadí	m	9 098,00	9 091,00	787 923 824 Kč	641 473 362 Kč	620 279 639 Kč	131 320 637 Kč	103 379 940 Kč
		Celková délka zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES (v případě liniových prvků)	m	434 912,30	409 264,09					
		Celkový počet vysazených a ošetřených dřevin	počet	7 676,00	7 674,00					
		Celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES	počet	1 379,00	1 345,00					
		Plocha revitalizovaných území	ha	8 885,77	8 806,60					
		Počet realizovaných opatření v souvislosti s obnovou krajinných struktur	počet	3 364,00	3 175,00					
	6,4	Celková délka revitalizovaného toku	m	118 184,63	115 068,85	4 170 166 165 Kč	3 532 859 725 Kč	3 490 359 106 Kč	521 270 771 Kč	436 294 888 Kč
		Celková délka zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES (v případě liniových prvků)	m	1 978,00	2 057,00					
		Celková plocha, na které byla realizována opatření pro podporu	ha	1,41	1,41					
		Celkový objem akumulačního prostoru vodní nádrže nebo poldru při HMAX	m3	17 094 987,65	16 762 789,00					
		Celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES	počet	15,00	15,00					
		Plocha revitalizovaných území	ha	1 342,70	1 315,04					
		Počet studií podélných revitalizací toků a niv	počet	19,00	17,00					
		Počet zprůchodněných migračních překážek pro živočichy	počet	8,00	7,00					
	6,5	Celková délka revitalizovaného toku	m	295,00	295,00	1 578 309 180 Kč	1 190 732 918 Kč	1 169 402 756 Kč	175 367 687 Kč	129 933 640 Kč
		Celková délka zakládaného a regenerovaného stromořadí	m	230 240,20	222 804,70					
		Celková délka zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES (v případě liniových prvků)	m	7 075,00	6 332,00					
		Celkový objem akumulačního prostoru vodní nádrže nebo poldru při HMAX	m3	20 262,00	20 564,00					
		Celkový počet vysazených a ošetřených dřevin	počet	1 822 444,00	1 675 889,00					
		Celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES	počet	19,00	17,00					
		Plocha revitalizovaných území	ha	1 633,82	1 579,36					
		Počet realizovaných opatření v souvislosti s obnovou krajinných struktur	počet	90,00	84,00					
		Počet vybudovaných naučných stezek a dalších objektů návštěvnické infrastruktury	počet	1,00	1,00					
	6,6	Počet opatření zaměřených na Prevenci sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod	počet	390,00	379,00	551 312 719 Kč	462 869 939 Kč	460 839 120 Kč	275 656 360 Kč	230 419 560 Kč
		Vodní zdroje - celkový počet realizovaných opatření	počet	271,00	262,00					
Celkem						8 213 489 435 Kč	6 740 807 896 Kč	6 633 615 009 Kč	1 256 355 901 Kč	1 021 913 121 Kč
7	7,1	Plocha nových nebo modernizovaných kapacit - celkem	m2	6 398,60	6 766,06	383 560 498 Kč	327 402 857 Kč	326 200 934 Kč	63 926 750 Kč	54 366 822 Kč
		Počet koupených, vybudovaných, zrekonstruovaných a vybavených objektů center	počet	17,00	17,00					
		Počet nově vytvořených materiálů a pomůcek pro EVVO	počet	70,00	57,00					
		Zvýšení instalovaného elektrického výkonu z OZE	MW	8,30	8,30					
		Zvýšení instalovaného tepelného výkonu z OZE	MW	7,61	7,61					
		Zvýšení kapacit na výrobu energie z obnovitelných zdrojů	MW	15,91	15,91					

Zdroj: SFŽP (2015), upraveno autorkou

9.2 Přehled obrázků, schémat, grafů a tabulek

Obrázek č. 1 – priority EU 17
Obrázek č. 2 – mapa České republiky s barevným odlišením jednotlivých regionů soudržnosti 23
Obrázek č. 5 – grafické zobrazení očekávaného užitku ve vztahu k nákladům .. 87
Obrázek č. 6 – grafické znázornění metody CEA ve formě produktivity nákladů 89
Obrázek č. 7 – grafické znázornění porovnání programů metodou CUA 99
Obrázek č. 8 – stupeň roztříštěnosti a počty projektů v krajích v roce 2015 142
Obrázek č. 9 – přehled cílových indikátorů Programu rozvoje venkova – souhrn operativních, specifických a celkových cílů a indikátorů jejich výstupů, výsledků a dopadů pro jednotlivá opatření PRV (včetně odhadu kvantifikace) 162

Schéma č. 1 – proces schvalování rozpočtu 13
Schéma č. 2 – nastínění základních rozdílů mezi strukturálními fondy a komunitárními programy 27
Schéma č. 3 – přehled prioritních os a oblastí podpory OP ŽP 41
Schéma č. 4 – specifické cíle prioritní osy 1 a prostředky k jejich dosažení 43
Schéma č. 5 – specifické cíle prioritní osy 2 a prostředky k jejich dosažení 47
Schéma č. 6 – specifické cíle prioritní osy 3 a prostředky k jejich dosažení 50
Schéma č. 7 – specifické cíle prioritní osy 4 a prostředky k jejich dosažení 53
Schéma č. 8 – specifické cíle prioritní osy 5 a prostředky k jejich dosažení 55
Schéma č. 9 – specifické cíle prioritní osy 6 a prostředky k jejich dosažení 58
Schéma č. 10 – specifické cíle prioritní osy 7 a prostředky k jejich dosažení 61
Schéma č. 11 – specifické cíle prioritní osy 8 a prostředky k jejich dosažení 63
Schéma č. 12 – kompletní přehled os a priorit PRV 67
Schéma č. 13 – vztahy a vazby mezi pojmy 3E 82
Schéma č. 14 – postup při použití metody CMA 88
Schéma č. 15 – postup při použití metody CEA 90

Schéma č. 16 – postup při použití metody CBA 92
Schéma č. 17 – postup při použití metody CUA 100

Graf č. 1 – původ vlastních zdrojů rozpočtu EU 17
Graf č. 2 – rozdělení finančních prostředků dle jednotlivých cílů v % 25
Graf č. 3 – náklady a užitky státní politiky životního prostředí 93
Graf č. 4 – počty schválených projektů OP ŽP dle prioritních os v krajích ČR .. 119
Graf č. 5 – vyplacené finanční prostředky dle jednotlivých let programovacího období 160

Tabulka č. 1 – přehled komunitárních programů pro období 2007-2013 29
Tabulka č. 2 – finanční alokace jednotlivých prioritních os OP ŽP 40
Tabulka č. 3 – indikátory prioritní osy 1 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012 45
Tabulka č. 4 – indikátory prioritní osy 1 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2014 46
Tabulka č. 5 – indikátory prioritní osy 2 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012 48
Tabulka č. 6 – indikátory prioritní osy 2 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2014 49
Tabulka č. 7 – indikátory prioritní osy 3 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012 51
Tabulka č. 8 – indikátory prioritní osy 3 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2014 52
Tabulka č. 9 – indikátory prioritní osy 4 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012 54
Tabulka č. 10 – indikátory prioritní osy 5 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012 56

Tabulka č. 11 – indikátory prioritní osy 6 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012 60
Tabulka č. 12 – indikátory prioritní osy 7 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012 62
Tabulka č. 13 – indikátory prioritní osy 8 dle Programového dokumentu OP ŽP z roku 2012 64
Tabulka č. 14 – finanční alokace jednotlivých os PRV 66
Tabulka č. 15 – přehled skupin opatření, opatření a podopatření osy 1 PRV 70
Tabulka č. 16 – přehled skupin opatření, opatření a podopatření osy 2 PRV 72
Tabulka č. 17 – přehled opatření, opatření a podopatření osy 3 PRV 74
Tabulka č. 18 – přehled skupin opatření, opatření a podopatření osy 4 PRV 75
Tabulka č. 19 – četnosti dle typu subjektu respondenta 109
Tabulka č. 20 – četnosti dle schválené výše dotace 111
Tabulka č. 21 – četnosti dle oblasti životního prostředí dotovaného projektu 117
Tabulka č. 22 – počty projektů OP ŽP dle prioritních os v krajích ČR 118
Tabulka č. 23 – počty projektů OP ŽP v jednotlivých prioritních osách v členění dle krajů dle Seznamu k 13. 3. 2015 120
Tabulka č. 24 – změny počtu schválených projektů OP ŽP (14. 1. 2015 a 13. 3. 2015) 121
Tabulka č. 25 – počty projektů OP ŽP v jednotlivých prioritních osách v členění dle krajů dle Seznamu k 15. 6. 2015 122
Tabulka č. 26 – změny počtu schválených projektů OP ŽP (13. 3. 2015 a 15. 6. 2015) 122
Tabulka č. 27 – přehled počtu projektů OP ŽP dle jejich stavu dle Seznamu k 14. 1. 2015 124
Tabulka č. 28 – počty schválených projektů OP ŽP dle jejich stavů a jejich změny od 14. 1. 2015 do 13. 3. 2015 125
Tabulka č. 29 – počty schválených projektů OP ŽP dle jejich stavů a jejich změny od 13. 3. 2015 do 15. 6. 2015 125

Tabulka č. 30 – rozprostření financí projektů OP ŽP dle prioritních os k 14. 1. 2015 126
Tabulka č. 31 – rozprostření financí projektů OP ŽP dle prioritních os k 13. 3. 2015 126
Tabulka č. 32 – rozdíly finanční alokace u projektů OP ŽP k 14. 1. 2015 a k 13. 3. 2015 127
Tabulka č. 33 – rozprostření financí projektů OP ŽP dle prioritních os k 15. 6. 2015 128
Tabulka č. 34 – rozdíly finanční alokace u projektů OP ŽP k 13. 3. 2015 a k 15. 6. 2015 129
Tabulka č. 35 – počty velkých projektů dle prioritních os v krajích ČR dle Seznamu k 14. 1. 2015 a k 13. 3. 2015..... 129
Tabulka č. 36 – stavy velkých projektů k 14. 1. 2015, 13. 3. 2015 a k 15. 6. 2015 130
Tabulka č. 37 – finanční alokace velkých projektů k 14. 1. 2015 a 13. 3. 2015. 130
Tabulka č. 38 – celková schválená podpora velkých projektů a proplacené prostředky k 14. 1. 2015 a 13. 3. 2015..... 130
Tabulka č. 39 – celková schválená podpora velkých projektů a proplacené prostředky k 15. 6. 2015..... 131
Tabulka č. 40 – přehled plnění cílových monitorovacích indikátorů k 16. 7. 2015 134
Tabulka č. 41 – počet schválených projektů v prioritní ose 6, v oblasti podpory 6.3 k 15. 6. 2015 v členění dle krajů ČR 141
Tabulka č. 42 – rozprostření financí projektů oblasti podpory 6.3 k 15. 6. 2015 144
Tabulka č. 43 – přehled počtu projektů a monitorovacích ukazatelů..... 145
Tabulka č. 44 – monitorovací ukazatel „Celková délka zakládaných a regenerovaných krajinných prvků/prvků ÚSES“, jeho plnění, finanční shrnutí 147
Tabulka č. 45 – monitorovací ukazatel „Celkový počet zakládaných a regenerovaných krajinných prvků“, jeho plnění, finanční shrnutí..... 148

Tabulka č. 46 – monitorovací ukazatel „Počet realizovaných opatření v souvislosti s obnovou krajinných struktur“, jeho plnění, finanční shrnutí 149
Tabulka č. 47 – monitorovací ukazatel „Plocha revitalizovaných území“, jeho plnění, finanční shrnutí 151
Tabulka č. 48 – střední hodnoty schválených projektů k 15. 6. 2015 153
Tabulka č. 49 – elementární statistická analýza 153
Tabulka č. 50 – přehled vynaložených prostředků Programu rozvoje venkova. 154
Tabulka č. 51 – přehled podaných a schválených žádostí, počtu uzavřených dohod včetně finanční alokace PRV 155
Tabulka č. 52 – finanční přehled k administrovaným projektům k 28. 5. 2015 dle os Programu rozvoje venkova 156
Tabulka č. 53 – počty projektů PRV dle roku schválení 156
Tabulka č. 54 – vyplacené finanční prostředky I. osy PRV za období 2007-2013 157
Tabulka č. 55 – vyplacené finanční prostředky II. osy PRV za období 2007-2013 158
Tabulka č. 56 – vyplacené finanční prostředky III. osy PRV za období 2007-2013 158
Tabulka č. 57 – vyplacené finanční prostředky IV. osy PRV za období 2007-2013 158
Tabulka č. 58 – vyplacené finanční prostředky V. osy PRV za období 2007-2013 159
Tabulka č. 59 – vyplacené finanční prostředky v souhrnu za všechny osy PRV za období 2007-2013 159
Tabulka č. 60 – finanční alokace na jednotlivé osy PRV a její čerpání 161
Tabulka č. 61 – cílové ukazatele 1. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem 207
Tabulka č. 62 – cílové ukazatele 2. a 3. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem 208

Tabulka č. 63 – cílové ukazatele 4. a 5. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem 209
Tabulka č. 64 – cílové ukazatele 6. a 7. prioritní osy OP ŽP s finančním přehledem 210

9.3 Seznam použitých zkratek

ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí

ČHMÚ – Český hydrometeorologický ústav

ČSÚ – Český statistický úřad

EAFRD/EZFRV – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (z anglického European Agricultural Fund for Rural Development)

EAGGF – Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond (z anglického European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)

EU – Evropská unie

EUSF – Evropský fond solidarity (z anglického European Union Solidarity Fund)

HSS – hospodářská a sociální soudržnost

IRR – vnitřní výnosové procento (z anglického Internal Rate of Return)

MFNPU – míra finanční náročnosti fungování programu

MFNPUp – míra finanční náročnosti fungování programu se zohledněným počtem realizovaných projektů

MNAVP – míra náročnosti administrace výdajového programu

MNAVPp – míra náročnosti administrace výdajového programu se zohledněným počtem realizovaných projektů

MF – Ministerstvo financí

MZe – Ministerstvo zemědělství

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

NPV – čistá současná hodnota (z anglického Net Present Value)

NUTS – nomenklatura územních statistických jednotek (z anglického Nomenclature of Units for Territorial Statistics)

OP ŽP – Operační program Životní prostředí

PRV – Program rozvoje venkova

ROP – regionální operační program

ŘO – řídící orgán

SFŽP – Státní fond životního prostředí

SZIF – Státní zemědělský intervenční fond

TZL – tuhé znečišťující látky

ÚOHS – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže